למרחב

ת ל־א ב י ב • יום א׳, כ׳ בניסן תש״ך — 17.4.1960 • שנה ו׳ • גליון 1643 • המחיר 30 אג׳

המדינה • ארכיון המדינה • 98/2

אוניות קע״ם יוחרמו, כנראה, בנמלים נוספים בארה״ב

מאת חנוך ברטוב,
סופר „למרחב״ בניו־יורק

ניו־יורק, 16 (מיוחד ל„למרחב״). — בית המשפט הפד״ראלי של ניו־יורק סירב ביום ששי אחה״צ להעניק צוו לפי־זור משמרות המפגינים דיר אוניית־המשא המצרית „קלי־אופטרה״, העוגנת באחד מ־רציפי נמל ניו־יורק. כן סירב בית־המשפט לצוות על עובדי הנמל לשנות את החלטתם ה־קודמת, ולפרוק את האוניה.

אם כי באופן ממשי מחייבת החלטת איגוד עובדי הסווארים רק את עובדי נמל ניו־יורק, הרי למעשה היא נתמכת ע״י האיגו־דים הארציים השונים והיא יוצ־רת ע״י כך למעשה חרם כללי על האניה.

יתכן מאד, לפיכך, כי האניה תצטרך לעזוב את חופי ארה״ב מבלי שמשאה ייפרק.

ספינה נוספת של אותה חברה מצ־רית „מוחמד עלי אל־כביר״ עומדת להגיע לחופי ניו־יורק בתחילת חר־דש מאי. קרוב לודאי, שגורלה יהיה דומה לזה של „קליאופטרה״.

החרם עלול להתרחב

הפעולה ללא תקדים שננקטה ע״י שני איגודי עובדי הים בניו־יורק, ע״י הופעתם לפני הערכאות המשפ־טיות ביום ששי, עלולה להתפשט על פני נמלים אמריקניים אחרים, אשר גם עובדיהם סובלים מן החרם הער־בי.

כמה משקיפים מציינים, כי קע״ם מספקת האחרונה כמויות גדולות של כותנה לארה״ב ופעולה באופי דומה עלולה להינקט גם ע״י איגודים של עובדי ההלבשה.

„הנמקות מדאות יותר״

השופט הפדראלי, אדוארד ווייב־פלד, דחה את הבקשה למתן צוו־מניעה, לאחר ששמע אתמול טענות מוקדמות בפרשה זו, באומרו שהוא חפץ לקבל הנמקות מלאות יותר לפ־ני שיחליט על נקיטת פעולה כלשהי.

„כיוון שישנם, כמדומה, עניינים משפטיים ועובדתיים בעלי משקל, הכרוכים בפרשה זו, מסרב בית־הדין להוציא צוו זמני למניעת פער־לתם של המשמרות״ — אמר השופט.

עורכי־הדין, המייצגים את בעלי האניה, חברת „חדיב״ מאלכסנדריה, טוענים שפעולת המשמרות היא בל־תי־חוקית, משום שפרשה זו איננה כרוכה, לדבריהם, בסיכסוך עבודה כלשהו. לעומת זאת, טוענים האיגו־דים המקצועיים, שהם עומדים על זכותם „למהות בדרכים של שלום״ על החרם שמטילה קע״ם על אני־ות ישראליות ועל אניות אחרות, המקיימות קשרי מסחר עם ישראל או המבקרות בנמלים ישראליים.

עורכי־הדין של החברה המצרית דורשים סכום העולה על עשרת אל־פים דולאר כפיצויי נזקים מ„האגודה הבינלאומית של הסוורים״ ו„האיגוד הבינלאומי של הימאים״, סכום המ־

(סוף בעמוד ב׳, טורים 1—2)

ישראל הוגדרה כ„בסיס אימפריאליסטי״ בהחלטה של „ועידת האחדות״ בקונאקרי

סקו טורה התנצל – וחזקר

ירושלים, שבת. — בפגישה עם שגריר ישראל בגיניאה, ש. הלל, שנתקיימה בקונאקרי ביום ו׳, הביע נשיא גיניאה, סקו טורה, את צערו על תקרית הרחקתו של השגריר מ„ועידת הסולידאריות״ האפרו־אסיתית, וביקש שהוא לבדוק את פרטי הענין, בטרם ימסור את תגובתו המוסמכת לפרשה — נמסר בדו״חות שנתקבלו כאן.

התגובה בירושלים

משנודע על המקרה בירושלים, נת־קבל הדבר כרצינות רבה, אף כי ודעידה זו איננה כנס של צציגויות רשמיות, כי אם של ארגונים ונופים בלתי־ממשלתיים, מהם אף כאלה ש־אין להם מעמד רב ולעתים אף לא מעמד חוקי במדינותיהם.

בין היתר, משתתפת בוועידה גם משלחת ערבית של „העם הפלשתי־נאי״.

לנוכח העלבון הקשה שנגרם לשג־ריר ישראל הוברר לו לברר את הפ־רשה עם ממשלת גיניאה בכל הדר־חיפות ובדרג הגבוה ביותר. בהתאם להוראות אלה הוא פעל כשנפגש עם נשיא גיניאה ומנהיגה הבולט, ועתה ממתינים לתוצאות הפגישה שהוא עומד להיפגש עם סקו טורה, לאחר שזה ישלים את בדיקתו.

ההנחה היא, כי פגישה זו תצא אל הפועל בימים הקרובים, ותוצאותיה יבהירו את משקל המשמעות הקשה שיש ליחס לתקרית.

המסיבה באו״ם

בגיזרה אחרת של יחסי ישראל עם הגוש האפריקני נתברר, כי אף פעולות דיפלומאטיות שהופעלו בכ־מה בירות אפריקניות, לא הוכמנה גם השנה משלחת ישראל באו״ם ל־מסיבה השנתית הנערכת ב־18 לחוד־דש זה, לציון „יום אפריקה״.

המסיבה נערכת מטעם המדינות ה־אפריקניות החברות באו״ם, והשנה כאשתקד, המשלחת הישראלית הינה היחידה שאינה מוזמנת אליה מכל משלחות האירגון הבין־לאומי. הדבר נעשה גם הפעם בלתי מדינות ערב, אשר היתנו בכך כנראה את השתת־פותן במסיבה. יש לזכור, כי מחצית מכל המדינות האפריקניות החברות באו״ם הן, בינתיים, מדינות מושל־מיות.

הוא ואיל והפגישה יצאה אל הפו־על למחרת התקרית עצמה, לא היתה בידי נשיא גיניאה, בעת היערכה, תמונה בדוקה מה בד־יוק אירע יום קודם לכן, והוא בי־קש שהות לבדוק את הענין. מיד לאחר מכן, הוא ייפגש שוב עם

פקו טורה

שגריר ישראל, וימסור לו את עמ־דתו ועמדת ממשלתו בתגובה ל־תקרית.

בינתיים נודע, כי ש. הלל השתתף בערבו של יום ה׳ בקבלת־פנים שע־רך נשיא גיניאה לכבוד באי־הוועי־דה, וכן הוזמן לקבלת־פנים נוספת, שנערכה ע״י הממשלה הגיניאית.

באשר לתקרית עצמה נתברר, כי שגריר ישראל הוזמן לוועידה כמש־קיף, יחד עם כל חברי הסגל הדיפ־לומאטי, בקונאקרי. אך כאשר בא לוועידה נתבקש ע״י היו״ר, שהוא נציג גיניאה, בלתי משלחות ערביות לעזוב את הכנס והוא יצא את המ־קום.

ספינת־דייג גדולה הוזמנה ע״י חברה ישראלית-שויצרית

מאת יונה שמשי, סופר „למרחב״

חיפה, שבת. — ספינת־דייג גדולה, שתהיה החדישה וה־משוכללת ביותר בצי הדייג הישראלי, והמיועדת לדייג הישי־ראלי במימי האוקינוס האטלנטי, הוזמנה בימים אלה במספ־נה צרפתית, ע״י חברה ישראלית־שוויצרית.

לפי החוזה, שנחתם בסוף השבוע בז׳נ׳יבה בין נציגי החברה לבין נציג המספנה הצרפתית „אנוסטין נורמנד״ — בה תבנה ספינת הדייג — המסר הספינה לידי בעליה תוך 17 חודש. ערכה של ספינת הדייג הוא כמליון דולר.

ספינת הדייג הוזמנה ע״י שותפות של הון שוויצרי, המיוצג ע״י חברת „סומרפיין״ וחברת־העובדים של ה־הסתדרות, המיוצגת ע״י חברת „יר־נה״.

נסיון שהצליח

חברת „סומרפיין״ פעלה עד כה בישראל, כאשר חכרה אונייה יפא־נית שעסקה בדייג הטונה, ששוקם בארץ. זו היתה הפעולה הראשונה של חברה זו בענף הדייג. ולאור ה־הצלחה בדייג הטונה, החליטה „סו־מרפיין״ להרחיב את פעילותה בת־חום זה.

כך נוצרה השותפות עם חברת „יונה״, העוסקת זה שנים בדייג. השותפות מבוססת על יחסי השקעות ובעלות שווים בין שני הגורמים.

ספינת־הדייג החדשה תהיה מסור־גלת להפליג בכל הימים ולעסוק ב־דייג במים עמוקים. בספינה יהיו מחסני קירור, היכולים להכיל 350 טון דגים קפואים. אורכה יגיע לכ־70 מטרים ומהירותה תהיה 13.5 קשר ימיים.

צוות הספינה יהיה כולו מורכב מדייגים ישראליים והיא תפליג תחת דגל ישראל.

לחתימת החוזה עם המספנה הז־צרפתית קדמו בירורים ממושכים ב־ארצות שונות ואחד ממומחי הדייג הישראליים, מ. ארליך, עשה כחוד־שיים בחו״ל לשם בדיקת ההצעות השונות.

ספינה ליבשוף

כן נודע לי, כי חברת „סומרפיין״ יחז עם חברת העובדים וגורמים אחרים מעיינים עתה בהזמנת ספינת דייג חדשה ומשוכללת, אך קטנה ייתר מזו שהוזמנה עתה, לדייג בים סוף.

נראה, כי הקואופרטיב לדייג „יר־דפת״, הפועל כבר בים סוף, וחברת „אול סיים״ מג׳נבה יתיו בין ה־שותפים.

לפי התכנית, תהיה הספינה באורך של 40 מטרים ותהיה מסוגלת להכיל במחסניה 150 טונות דגים, דבר אשר יאפשר לה להרחיק בהפלגותיה, מב־סיסה — אילת.

חברת „סומרפיין״ השוויצרית, ה־מחזיקה כבר במספר אוניות, מעיינת עתה בהכנסת אוניות־משא לקו אי־לת אפריקה המזרחית. חברה זו הז־מינה לא־מכבר מיכלית־ענק, בת־פושה של 46 אלף טון, במספנה יפא־נית.

„תמיכת ישראל בפיצוץ הצרפתי אופיינית לעמדתה המסוכנת״

קונאקרי, 16 (ע״ב) — „ישראל היא בסיס אימפריאליסטי בעל שאיפות התפשטות. תמיכתה בפיצוץ הגרעיני הצרפתי בסהרה היא אופיינית לעמדתה המסוכנת״ — נאמר בהחלטה שנתקבלה ע״י ועידת האחדות האפרו־אסיאתית בקונאקרי.

ההחלטה אחרת של הוועידה קו־ראת ל„הקמת חזית שיתחרור מאר־חדת של עמי אפריקה ואסיה, להקמת יחידות של מתנדבים, כדי לסייע לשיחרור העמים התלויים באימפריאליזם, וליצירת קרן כס־פית משותפת״. כן קוראת הוועי־דה לכל עמי אפריקה ואסיה „להילחם נגד כל צורה של בל־קאניזציה״ של יבשת אפריקה״.

● במקרה של ניסויים גרעיניים צרפתיים נוספים ביבשת אפריקה מ־ציעה הוועידה להנהיג סנקציות, ה־חל נחרם כלכלי ועד לניתוק הקש־רים הדיפלומטיים.

● ההחלטה אחרת מוקיעה את ה־קהילה הצרפתית כצורה חדשה של השתלטות אימפריאליסטית, המונעת מעמי אפריקה את ריבונותן הלאו־מית האמיתית.

● כן הוקיעה הוועידה את תבי־עה בריטניה לשמור על בסיסים צבאיים בקפריסין כתנאי להכרה ב־עצמאות האי.

● הוועידה קוראת לכל מדינות אפריקה ואסיה להגביר את פעולתן למען נצחון מורדי אלג׳יריה. ה־וועידה החליטה לשלוח מיד איגרות לראשי המדינות והממשלות העומ־דים ולהשתתף בוועידת הפיסגה בינגושית, כדי להסב את תשומת לבם על המצב באלג׳יריה ולאיום ל־שלום ולבטחון הנובע ממצב זה.

● הוועידה קוראת לכל העמים ה־אפרו־אסיאתיים להטיל מיד חרם של כל תוצרת דרום־אפריקנית. ומזמינה את ממשלות אפריקה ואסיה לשקול את ניתוק יחסיהן הדיפלומטיים עם דרום־אפריקה. הוועידה הכריזה על ה־26 ביוני כ„יום עצמאות דרום־אפריקה״.

● החלטה אחרת מוקיעה את ה־שוק האירופי המשותף ואת „תכנית דילון״ שכוונתן, לדעת הוועידה, „להחזיק את הארצות האפרו־אסיא־תיות גם בעתיד בדרגה של מייצרי חומרי גלם בלבד. ההחלטה מוקיעה כוונה זו כמזימה „ניאו־קולוניאליס־טית״.

● החלטה אחרת של הוועידה מדגישה את שאיפת העמים האפרו־אסיאתיים לעצמאות כלכלית. לדברי ההחלטה, אין הוועידה מתנגדת ל־השקעת הון זר בארצות אלה, כל עוד אין השקעות אלה כרוכות ב־תנאים מדיניים. עם זאת הודגש ב־החלטה, כי „הלאמת הון הזר נר־אית הכרחית, כדי לבטל את נסיו־נות הפיקוח מן החוץ ואת סכנת ה־הפסדים הכבדים, הנובעים מהוצאת רווחי ההון אל מחוץ לאיזור האפרו־אסיאתי״.

● לבסוף קוראת הוועידה לפיתוח התעשייה, להגברת הסחר בין האר־צות האפרו־אסיאתיות ולחיזוק קש־ריהן עם המדינות התעשייתיות, על בסיס של שוויון ושל אי־התערבות כלכלית.

לא הושג רוב לכינוס עצרת לדיון בפיצוץ

מרכז או״ם, 16 (ע״צ ויו. פי.) — הגוש האפרו־אסיאתי באו״ם לא זכה בתמיכת הרוב הדרוש להצעתו, לכנס את עצרת או״ם, כדי לדון בניסויים הגרעיניים ה־צרפתיים במדבר סהרה.

36 משלחות בלבד הביעו את ת־מיכתן בהצעה זו, שבע משלחות הת־נגדו, ושלוש נמנעו. לכן, לא הושג הרוב הדרוש שהוא ארבעים ושניים קול.

בעד ההצעה הצביעו חברי הגוש הסובייטי והגוש האפרו־אסיאתי — ואילו מעצמות המערב נמנעו.

כמה משלחות הסתפקו בכך, שאי־שרו את קבלת שעייתו של המזכיר הכללי בנידון.

4 החטופים יוחזרו השבוע

מאת סופר „למרחב״ בגדיל

ראש־הנקרה, שבת. — החזרתם של 4 אזרחים ישראליים שנחטפו בשבת האחרונה ע״י הלבנונים מתעכבת בגלל הפסקת הנוצרית בלבנון, והנעדרים יוחזרו ליש־ראל כנראה באמצע השבוע.

אתמול נערכה ישיבת־חירום של ועדת שביתת־הנשק המעורבת ב־ראש הנקרה, בצד הלבנוני, לשם דיון בתלונת ישראל בקשר לחטיפ־תם של ארבעת הצעירים. לא נתקב־לו החלטות סופיות, אולם יש בסיס לקוות, כי הישראלים יחזרו בימים אלה לביתם.

השרב הכבד נסתיים — סיכוי לגשם

מאת סופר „למרחב״

תל־אביב, שבת. — שרב כבד, שכמותו שורר רק אחת לשנה, עילף את ישראל השבת והיה מלווה בסופות־חול כב־רות וכנגב ובענני אבק אשר הגבילו את הראיה עד מאוד, בכל חלקי הארץ.

רוחות קדים חזקות פקדו את כל הארץ ושיבשו את לוח הטיסות מאילת.

בשעות הערב נשבר השרב ועם רוח מערבית קלה החל זורם אויר קריר ולח.

ביום א׳ (היום) תחזל ירידה נוכרת בטמפרטורה ועלייה בי־לחות, אך האובך ימשך גם ביום א׳, ויקל בהדרגה. ביום ב׳, יום החג, צפויה התקררות נוספת ויתכן גשם.

שקע ברומטרי שהתהווה במדבר צפון־אפריקה הזרים, עם התקרבו א־לינו, אור מדברי חם והוא שגרם ל־שרב. הסבר זה נמסר לי הערב ע״י ההוא בלוד, אשר הוסיף, כי עתה עבר השקע לים, צפונית מאתנו.

החום הכבד ביותר שרר בלוד, בה נרשמו 38.5 מעלות, בעוד בת״א נר־שמו 38 מעלות. דבר שהנו גדיר ל־מדי, לדברי החזאי.

בבאר־שבע שרר יובש כמ־עט מוחלט, — הלחות הגיעה בה ל־3 אחוז בלבד.

בהר־כנען נרשמה הטמפרטורה ה־נמוכה ביותר, — 27 מעלות והלחות הגבוהה ביותר, — 28 אחוז. באילת היה קר יותר מבכל מקום אחר ב־ארץ, מלבד הר־כנען, „רק״ 3 מע־לות. חיפה — 34 מעלות (לחות — 24); ירושלים — 30 (12).

בשעות הערב נשבר השרב ועם רוח מערבית קלה החל זורם אויר קריר ולח.

לפי נתוני השירות המטאורולוגי הוגבלה הראות עד למרחק של 1 ק״מ לערך, מפאת האובך הכבד. מקרית־שמונה מוסר סופר „למרחב״, כי ב־שעות הערב המוקדמות עטה ערפל כבד את כל האיזור וקשה להבחין ב־אדם במרחק של 3 מטר. לוותיקי ה־מקום לא זכור אובך כזה.

שיבוש בטיסות

3 מטוסי „ארקיע״ שעמדו להחזיר היום קבוצת תיירים מביקור באילת, נאלצו לדחות את יציאתם בלמעלה מ־3 שעות, מאחר ושדות התעופה בצפון הארץ ובמרכזה נסגרו מחמת ראות לקויה והרוחות העזות.

משטרת הנגב הזהירה במיוחד את הנוהגים בכבישי־הדרום, לא נודע על תאונות.

חופי הרחצה המסורתיים המו היום עוד לפני פתיחתה הרשמית של עו־נת הרחצה. רבים ניסו להפיג את החום ע״י רחצה במי־הים הקרירים. גם מישובים רבים בהם ישנן בריכות שחייה, נמסר על הפעלתן כבעיצומו של הקיץ.

לא ניתן לקבוע עדיין באיזו מידה נפגעו מהשרב המשקים החקלאיים ומטעי ההדרים, הנתונים עתה בפרי־הה מלאה.

לפי נתוני הטמפרטורה המטאורולוגי הגבוהה הראות עד למרחק של 1 ק״מ לערך, מפאת האובך הכבד. מקרית־שמונה מוסר סופר „למרחב״, כי ב־שעות הערב המוקדמות עטה ערפל כבד את כל האיזור וקשה להבחין ב־אדם במרחק של 3 מטר. לוותיקי ה־מקום לא זכור אובך כזה.

נפולת רדיו־אקטיבית מסהרה — ליד לונדון

לונדון, 16 (מיוחד ל„למרחב״) — נפולת רדיו־אקטיבית מהפצוץ הגר־עיני הצרפתי אשר בוצע בפברואר במדבר סהרה, אותרה לפני כשבו־עיים ליד לונדון בשכבת אוויר נמו־כה ביותר.

מיקויאן מכחיש בבגדאד שבריה״מ סייעה בזמנו להקמת ישראל

ירושלים, שבת. — סגנו הראשון של ראש ממשלת בריה״מ, אנסטס מיקויאן, הכחיש בבגדאד שבריה״מ סייעה להקמתה של ישראל בצעיינו, כי ישראל קמה בהשפעה אנגלו־אמריקנית, ללא כל השפעה מצד בריה״מ.

הוא הוסיף, כי בריה״מ „הכירה ב־עבר בזכויות העם הערבי בפלשתינה ושהיא עדיין מכירה בזכויות אלה ו־תמכה בהן באו״ם״.

מיקויאן אמר דברים אלה במסיבת עתונאים שנערכה היום, לפני המ־ראתו הזרה לארצו, לאחר ביקור ש־נמשך 8 ימים.

מיקויאן הכחיש שארצו שינתה את עמדתה לגבי אלג׳יריה בעקבות בי־קורו של חרושצ׳וב בפאריס. לשאלה מדוע אין בריה״מ מכירה בממשלת אלג׳יריה, אמר מיקויאן, שלא הוג־שה כל בקשה בעניין זה, והוסיף: **„אנו מגישים לאלג׳יריה סיוע העולה על כל סיוע הניתן ע״י ארצות שהכירו בממשלתה״.**

אשר לנגשת סיוע לקפריסין, אמר מיקויאן, שקפריסין טרם ביקשה סיוע מעין זה, אולם הוא יוגש אם היא תבקשנו.

מיקויאן הכחיש שהוא דן עם ראשי השלטון בעיראק בביקורו של חרוש־צ׳וב בבגדאד, אולם הביע את ה־תקוה, כי שני המנהיגים יחליפו בי־קורים.

מפלגת נני תתמוך בפנפני

רומא, 16 (יו. פי.). — ראש־ממ־שלתה המיועד של איטליה א. פנ־פני נועד היום לשיחות עם מנהיג הסוציאליסטים השמאליים פיטרו נני ודן עמו בשאלת הרכבת הממשלה החדשה.

נראה, כי פנפני זכה בתמיכת ה־שמאל במאמציו להקמת ממשלה.

בתום הפגישה שארכה כמחצית השעה אמר נני, כי תוצאות השיחות הן „חיוביות״. נמסר, כי אין לפרש את הדברים כאילו הסוציאליסטים השמאליים, ישתתפו באופן פעיל ב־ממשלתו העתידה של פנפני, אולם אפילו תמיכה או המנעות בלבד מצד סיעתו החזקה של נני בפרלמנט ה־איטלקי, תבטיח את פנפני מפני כש־לון בכל הצבעת־אמון בראשית כהו־נתה של ממשלתו.

מאנדי יכין את הנבחרת, אם ישראל תזכה לשחק באולימפיאדת־רומא

„מי זה יכול היה להעלות על הדעת כי אסע לבודפשט להינפש, באם נבחרת ישראל בכדורגל תזכה לנסיעה לרומא בעקבות המפגש בין יוון ויוגוסלביה?״ — שאלה זאת היפנה המאמן הלאומי גיולה מאנדי לעבר העתונאים במסיבה שערכה הנהלת ההתאחדות לכדור־גל ביום ו׳ בבית סוקולוב בתל־אביב.

שאלה זאת היתה מעין תשובה, ב„נוסח יהודי״, לשאלה הכללית ש־הופנתה לעבר המאמן הלאומי על ראיון שהתפרסם עמו בעתון בשפה הצרפתית „ל׳איינפורמסיון״ ואשר הועתק בהבלטה באחד מעתוני־הערב.

באותה ידיעה נאמר, כי מאנדי לא יכין את הנבחרת אפילו במידה ר־תפלס דרכה למשחקי הגמר ברומא, מאחר שהוא זקוק לחופשה שנתית להרגעת עצביו המתוחים... לדברי מאנדי, לא הבין המראיין את דבריו, שחלקם נאמרו בבדיחות הדעת — והבטיח להיזהר להבא בשיחות עם עתונאים, שאינם בעלי חוש־הומור מספיק.

סיכת הכשיון באתונה

בהמשך דבריו ציין מאנדי, כי למ־רות העובדה שהיתה בארץ פסיכוזה נגד ההגנה שיצאה למשחקי יוון ר־יוגוסלביה, היה הכרח לעשותה עקב ירידה בולטת בכושרם של שחקני ההגנה בעבר.

מאנדי, שניתח את ההפסד באתו־נה ציין, כי גרמו לו בין־היתר המג־רש הזר, התנאים הגרועים של המ־גורים והמחיה שהשפיעו לרעה על השחקנים הישראליים עוד לפני ה־משחק.

המשגה היסודי של השחקנים הישר־אליים על המגרש היה נעוץ בכך, שהכ נתנו ליוונים את האפשרות לי־זום התקפות לפניהם וכל העת השי־אירו לעצמם אפשרות להטיח את ההאשמה על שחקן אחד, המגן בנ־ימין, שהיה — לדעת מאנדי — בהחינת ה„שעיר לעזאזל״ במשחק זה.

ההפתעה ביוגוסלביה

באשר למשחק ביוגוסלביה לא קי־ווה המאמן מאנדי ליותר מאשר הפ־סד זעיר של שער או שניים, אך את השחקנים ניסה כל העת להכין ל־אפשרות של נצחון. ואמנם, נצחון זה הושג בעיקר בגין אהבת המולדת העמוקה של השחקנים ובהשפעת ה־כאב והעלבון הצורב של ההפסד ב־יוון.

אבל יותר מכל הפתיעה את מאנ־די העובדה, כי השחקנים הישרא־ליים הצליחו לנהל משחק פתוח מול הקבוצה היוגוסלביה, אשר בביתה התקשו לנצחה הטובות בנבחרות תבל, לרבות הונגריה.

במשחק זה הוכיחו הכדורגלנים הישראליים, כי הם גילו התקדמות בולטת בכל האמור בתנועה מחמדת בשדה, משחק מתואם של אגפי הק־בוצה — כלומר, ביסודות הכדורגל המודרני.

„עם זאת״ — ציין מאנדי בסיום דבריו — „נשגה קשה אם נאמין, כי יש לנו כבר נבחרת ראויה לשמה המסוגלת להתמודד עם הטובות ש־בנבחרות אירופה. עתה הגיע רק הז־מן לפעול לתיקון משגים ולמציאת מועמדים מתאימים לחיסול נקודות התורפה בתפקידים מסוימים בנבחר־ת״.

באותה מסיבה הוסיפו דברים נציגי התאחדות לכדורגל — מנחם הלר, יגאל גריפל וצבי ברים.

„ואשאש״ ומכבי ת״א נפרדו בתיקו 2:2

תל־אביב, שבת. — קבוצת ה־כדורגל של „מכבי״ תל־אביב זק־פה לזכותה חישג נכבד, כאשר סיימה בתיקו — 2:2 — מפגשה עם קבוצת „ואשאש״, מקבוצות הצמרת של הכדורגל ההונגרי.

תוצאה זאת שהיא סנסציה בפ־ני עצמה, יכולה להראות מפתיעה עוד יותר נוכח העובדה, כי קבו־צת מכבי תל־אביב הוליכה בית־רון של 1:2 החל מהדקה ה־29 למשחק עד 7 דקות לפני הסיום.

אבל כל ההתפתחויות המפתיעות הללו, המתבטאות בסיכום השערי ה־סתמי, אינן מבטאות כהלכה את א־שר התרחש, למעשה, בשדה־המש־חק. משך 45 הדקות הראשונות תת־נהל אמנם, במגרש קרב פחות או יותר שקול, מבלי שהעליונות הטכ־נית האינדיבידואלית של השחקנים ההונגריים, תתבטא באופן תכליתי.

להיפך: בפרק־זמן שונים היתה קבוצת „מכבי״ תל־אביב עדיפה יו־תר מבחינת מחץ, שהגיע לידי כי־טוי בשני שערים רצופים תוך 4 ד־קות (24, 29), שמחקו כליל יתרון

(סוף בעמוד ב׳, טורים 7—8)

מלכה ואברהם מגן

שמחים להודיע על הולדת

ה ב ן

הקרית, 16.4/60

חגים ומועדים לששון

עם שגרת הגליון

מתנדבים רבים ל„צבא השחרור הפלשתינאי״

בגדד, 16 (ע״ר) — „מספר גדול״ של פלשתינאים נרשם היום בבגדאד לאימוני קצינים ל„צבא השיחרור ה־פלשתינאי״ — מוסר רדיו בבגדאד.

עתוני בגדאד מסרו, מצדם, כי ה־מתנדבים באו לעיראק מירדן ומר־צועת עזה.

נסיון נוסף לקלוט תיבה מוחזרת מהחלל

בסיס ואנדנברג, 16 (ע״ר ר ע״צ) — מטוסי־תובלה ענקיים של חיל־האוויר האמריקני, המצו־יידים בציוד חדיש, נערכו היום בבסיס זה מתוך כונגות לקלוט תיבת חלל מן האוויר, בפעם ה־ראשונה מאז התחיל המירוץ ל־שיגור אדם לחלל.

תיבת החלל, שממדיה 27 על 23 אינץ׳, עמדה להיפלט הלילה בשעה 22.30 לפי שעון גרניץ׳ מתרסום ה־לוויין „דיסקאברר־11״, כשהקיף את כדור־הארץ בפעם ה־17.

הלוויין הוכנס למסלול קוטבי אח־מול מבסיס טילים הנה שעל חוף ה־אוקיאנוס השקט.

בהודעת חיל־האוויר נאמר, שהלוו־יין החדש מקיף את כדור־הארץ אחת ל־92 דקות ולפי התכנית יוחזר לכ־דור הארץ, בנקודה סמוכה לאיי האו־וואי, ויוקלט ע״י מטוסים מאוניות.

משקלו של הלוויין הוא 1700 ליב׳ ראות.

6 מבין עשרת הלוויינים הקודמים מדגם „דיסקאברר״ שיגורו לחלל ב־עבר, מתוך כוונה לקלוט את תיבת החרטום מן האוויר, הגיעו אמנם ל־מסלוליהם, אך עד כה לא הצליח שום נסיון לקלוט את התיבה.

הנסיון שעמד להיערך היום בעד־רת מכשירים חדשים מיוחדים, יס־לול את הדרך לקראת שיגור בעלי חיים, ואח״כ גם בני־אדם, לחלל ול־החזרתם לכדור־הארץ.

השלטונות בדרום־אפריקה „מזהירים״ האפריקנים מפני העדרות מעבודתם

יוהנסבורג, 16 (ע״ר, ע״צ ויו. פי.) — מיליוני כושים דרום־אפריקניים הוזהרו היום רשמית, „לטובתם הם״, שלא להיעדר לקריאות אירגוניהם להעדר השבוע ממקומות־עבודתם.

בהודעה רשמית שפורסמה ע״י ה־מחלקה לענייני הילידים נכללה אזו־הרה, בה נאמר, שלאחר המסע שחת־נהל לאחרונה בסיסמת „הישארו ב־בית ואל תלכו לעבודה״ עוטרו עוב־דים רבים ממוצא באנטו, מעבודתם והם עדיין מובטלים.

בדורבאן נמסרה היום הודעה רש־מית בה נאמר, שכוחות משטרה חז־קים, הנתמכים ע״י יחידות של ילי־דים (סריטוראליים) יסיירו בכל א־זורי המגורים הכושיים החל משעות הבוקר המוקדמות ביום ב׳ וביום ג׳, כדי להבטיח מעבר חופשי לכושים שירצו לבוא למקומות עבודתם.

משמרות נידים גוייסו לפעולה ב־דורבאן לנוכח אפשרות של תגובה בעיר זו למסע ההעדרות המתנהל ב־יוהנסבורג ובסביבותיה.

„יחס חדש״

בינתיים נמסר בידיעות שונות, ש־מנהיגי דרום־אפריקה מעיינים ב„יחס חדש״ כלפי 9 מיליון הכושים ממוצא באנטו, בעקבות גל המהומות בדרום אפריקה, ותגובות הביקורת החריפה על מדיניות דרום־אפריקה מחוץ לגב־בולותיה.

הממשלה, העומדת תחת השפעתם המכרעת של הבורים ממוצא הולנדי, מהלוים את הרוב באוכלוסיה הלבי־נה של 3 מיליונים, הבהירה לא פעם, שאין כל כוונה להכניס שינוי במ־דיניות המסורתית של הפרדת הגז־עים, שמטרתה הסופית היא יצירת שתי קבוצות גזעיות נפרדות, החיות בטריטוריות נפרדות עם מערכות כלכלה נפרדות.

עתון הערב „די פאדר לאנד״, המר־פיע בוהנסבורג, כותב שהממשלה הדרום־אפריקנית מעיינת עתה בצע־דים דלקמן:

1) החשת קצב פיתוחם של אזורים שיהיו שמורים למגוריהם של 9 מיל־יון הכושים בלבד. שיתפסו 15 אחוז משטחה הכללי של דרום־אפריקה (ר־תר שטחה של המדינה יהיה שמור ל־3 מיליון התושבים הלבנים).

2) שיפור תנאי השכר של 3 מיל־יוני הכושים המועסקים עתה בערים המאוכלסות ע״י לבנים.

3) מיהור אותם האזורים אשר תר־שביהם השלווים מוסתים, לדברי ה־משטרה, ע״י יסודות פוליטיים קיצו־ניים.

4) רביזיה בשיטת העבודה הזר־לה באחוזות החקלאיות.

קנסות על אפריקנים

142 אפריקנים נידונו ביום ה׳ שע־בר בוהנסבורג לתשלום קנס בסך 300 ליש״ט כל אחד או למאסר שנתי שנים במקום זאת, מאחר שנמצאו אשמים בהשמדת תעודות הזיהוי ש־להם.

מקדם מדיני בבריטניה

ארבעה אישים דרום־אפריקניים, שנמלטו מן האיחוד הדרום־אפריקני לפרוטקטוראט הבריטי שבצ׳אנא־לנד, נמצאים עתה בדרכם לבריטניה, מקום־שם יגלו לעתונות „את האמת לאמיתה על המהומות הגזעניות ב־דרום־אפריקה״.

הארבעה הם עורכו הראשי של ה־עתון הליבראלי הדרום־אפריקאני „סאות אפריקה״ רונאלד סגל, הנ־שיא בפועל של „הקונגרס הלאומי של דרום־אפריקה״ אוליבר טמבו, ב־שיאו לשעבר של „הקונגרס הנודי־של דרום־אפריקה״ ד״ר יוסף דאדו, וסופרת לונדונית של העתון „סאות אפריקה״ פרין גינבאלה.

הארבעה ביקשו מקלט מדיני בב־ריטניה.

ד״ר פרוורד מחיים

בינתיים נמסר, כי ראש ממשלת דרום־אפריקה ד״ר ה. פרוורד הולך ומחלים במהירות מפציעו שנגרמו ב־התנקשות בחייו.

מקורות דיפלומטיים מסרו, כי פרוורד מתכנן להשתתף באופן אישי בוועידת ראשי חבר העמים הבריטי הנפתחת בלונדון ב־3 במאי והדעה הכללית היא, כי הוא יהא מסוגל עד לאותו מועד לנסיעה ללונדון אם כי יעברו עוד כחודשיים עד שישוב ל־איתנו לחלוטין.

תחזית מזג האויר

מעונן חלקית, עם ירידה ניכ־רת בטמפרטורות ועליה בלהות.

אלפים צועדים ב„מסע לאיסור פצצת־הגרעין״

מאת דוד כראון,
סופר „למרחב״ בלונדון

לונדון, 16 (מיוחד ל„למרחב״) — קבוצות רבות של אזרחים ז־רים נושאי כרזות — מהם מא־תיים מישראל, גאנה, ארה״ב, ג׳ר־מניה וארצות מערב־אירופיות אחרות — כלולות במספר השיא של 12 אלף אנשים המשתתפים במסע האנטי־גרעיני מאלדרמס־טון ללונדון.

אנשים רבים מצטרפים ל„מסע ל־איסור הפצצה הגרעינית״ תוך צעדת המפגינים ויש לצפות לכך, שמספרם יגיע ל־50 אלף בעת שיגיעו ללונדון, לכבר טראפאלגר ביום ב׳ (מחר).

המפגינים הם בני כל שכבות ה־עם הבריטי וביניהם נציגות נכבדת של בעלי מקצוע — גברים ונשים — וסטודנטים לרוב.

עם התחלת המסע מאלדרמסטון תבעה הקבוצה הפרלמנטרית „למען ממשלת עולם״ (הכוללת חברי פרל־מנט מכל המפלגות, הן בבית הלור־דים והן בבית הנבחרים), שבריט־ניה תיטול את היוזמה להצעה, לפיה תועבר בעיית החימוש ל„רשות בט־חון״ עולמית — כלומר, לצבא בינ־לאומי.

קבוצה זו תובעת מראש הממשלה, ה. מקמילאן, להעלות הצעה דומה ב־ועידת הפסגה הקרובה.

30 אלף שוטרים בצרפת מחפשים את חוטפי הילד

פאריס, 16 (יו. פי.). — בלשי המשטרה הצרפתית פתחו במצוד מרוכז אחר חוטפיו של אריק פיזר חקטן, אשר שוחרר לאחר שאביו שי־לם לחוטפים את הכופר שנדרש על ידם.

החיפושים מתרכזים אחר שני אנ־שים — אחד גבוה וכהה ואילו השני נמוך ובלונדי, כן מחפשת המשטרה אחר אשה כבת שלושים.

בינתיים הודיע אביו של אריק, קולאן פיגו, מבעלי מפעל המכונגיות והפלדה הענקי, כי הוא מסרב לסייע להיפושים כיוון שהבטיח זאת לחוט־פים וכי עליו לכבד הבטחה זו. עם זאת נמסר, כי החוטפים איימו בנ־קיטת אמצעי־תגמול נגד בני המש־פחה, באם רולאן פיגו יסכים לש־תף פעולה עם המשטרה.

המשטרה גייסה 30 אלף שוטרים לתפישת החוטפים.

**המשטרה ניסתה לח

למרחב

יום א'
כ' בניסן תש"ך
17 באפריל 1960

לבנון נדרשת לשחרר החטופים

ארבעת הצעירים הישראלים, חברי גרעין־ההכשרה במשק יפתח שבגליל, שנחטפו לפני ימים מספר על־ידי חיילים לבנוניים ליד הגבול, נגזר עליהם לעשות את הג־החרות בבית הכלא שבבירות, מאחר שהשלטונות הלבנוניים סירבו בעקשנות לשחר־ר אותם. אפשר שהחקירה שנערכה באזור־החטיפה, על־ידי ועדת שביתת־הנשק הישראלית־לבנונית, מסרבים עוד הלבנונים להיע־נות לתביעת ישראל ולאפשר לצעירים לשוב לביתם ולעבודתם.

שלטונות ישראל קובעים, כי הצעירים נחטפו, ללא כל הצדקה, בתוך שטח ישראל, והועברו על־ידי החוטפים לשטח לבנון. של־טונות לבנון טוענים, לעומת־זה, כי הצעירים נתפסו בהיותם כ־100—80 מטר בתחום מדינת לבנון. אולם, העדים הלבנוניים עצ־מם, שהופיעו בפני ועדת שביתת־הנשק, סיפרו, כי הישראלים טיילו ליד מעיין בלידה, בשטח ישראל. ושוחחו בידידות עם פל־חים לבנוניים אשר עסקו בשאיבת מיים. גם אליבא דעדים אלה, הישראלים היו חסרי־נשק ולא עשו כל מעשה מעורר חשד, או עוין, כלפי לבנון.

גם לו קיבלנו את גירסת העדים הלבנוניים — אשר השלטונות הישראליים דוחים אותה — האומרת, כי בהמשך הטיול חצו הישר־ראלים את הגבול ונכנסו עשרות מטרים לשטח מדינת־לבנון — היה מקום להשתאות על מידת הקשיחות של שלטונות לבנון האוסרים טיילים שלווים, ממשק סמוך לגבול, אשר נכנסו בשוגג להתום הלבנון ומחזיקים אותם חבושים בכלא ימים על ימים, גם לאחר שכוונות השלום שלהם הוכחו ללא כל צל של ספק.

מאז נכרתו הסכמי שביתת־הנשק ועד היום הזה, גבול לבנון־ישראל הוא מן השקטים ביותר שבין הגבולות אשר לנו עם מדינות־ערב השכנות. התקריות לאורך גבול זה היו מועטות, לער־מת התקריות לאורכם של הגבולות האחרים. גם בוועדת שבי־תת־הנשק המעורבת ישראל־לבנון נמצאה בדרך־כלל לשון משר־תפת, יותר מאשר בוועדות המעורבות עם מדינות־ערב האחרות. תקריות שקרו בעבר, לאורך הגבול המשותף ישראל־לבנון, באו בדרך כלל על סידורן, ללא סיבוכים גדולים.

בחדשים האחרונים קולטת אזנינו נימה אנטי־ישראלית חרי־פה, יותר משהורגלנו בעבר, בפי מדינאים, שרות־השדור וחלק מעתונות לבנון. אפשר ואין זאת אלא בבחינת יציאה ידי חובה, כדי שלבנון לא תפגר, אחר שכנותיה האחרות של ישראל, בבטויי האיבה לישראל, המשמשת עוד בארצות אלה קנה־מידה לפטריו־טיזם ערבי.

יתכן וניתן לגלות קשר כלשהו בין תופעה זו של העת האחרונה לבין חטיפת הצעירים הישראלים והחזקתם בכלא, תוך סירוב עקשני לשחררם, גם אחר כל העדויות, ההסברים והדיונים המשותפים. אם כך ואם כך, שלטונות לבנון היו מיטיבים לעשות לו לקחו במנין, כי הנשק הזה, של חטיפה ומאסר ממושך, אותו הם היפנו כלפי ישראל הוא נשק־פיפיות.

תהיה זו, איפוא, עצה של שכן בעל כוונות טובות אם נפנה שנית לשלטונות לבנון ונייעץ להם לשחרר את הבחורים הישר־ראלים ללא שהיות נוספות ומיותרות.

מ. ז.

„חמשת העקרונות לדו־קיום" עמדו במבחן – צ'ו אן־לאי

ראנגון, 16 (ע"ר וע"צ) — ראש ממשלת סין העממית, צ'ו אן־לאי, שהגיע לכאן אתמול לביקור רשמי בבורמה, אמר ש„חמשת העקרונות לדו־קיום של שלום", שהתגבשו ביוזמתן של שתי המדי־נות, עמדו במבחן הזמן.

מטר של פרחים ירד על ראש ממ־שלת סין־העממית בהגיעו אתמול ב־מטוס מדגם „אליוישין 18" לראנגון, בלוויית שר החוץ הסיני, צ'ו, ומש־לחת בת 30 איש. ראש ממשלת בור־מה, או נו, קידם את פני צ'ו אן־לאי בשדה־התעופה.

יחסים נאותים

בנאום־הברכה שלו, אמר או נו, שהעם הבורמני מעריך כראוי את „הצעד הידידותי ורב ההסד" ששעשה צ'ו אן־לאי בבואו לבורמה, בהקדם של יום אחד לבני הקבוצה הסקו־ריה, סני להצטרף ל„ס.ס.ס. הסיני" של בורמה.

בדברי תשובתו אמר צ'ו אן־לאי, שהודות למאמצים הנעשים ע"י שני הצדדים, מתפתחים היחסים הידידו־תיים בין שתי המדינות בצורה נאו־תה.

מקיחות־ברכה

ביום בואו נרטבו צ'ו אן לאי ומ־ארחו מכף רגל ועד ראש, בעברם במכונית פתוחה בחוצות ראנגון, א־שר כל תושביה התמסרו אותה שעה במרץ לחגיגות המסורתיות של „חג המים" הבורמזי.

על פי המסורת מרבים הבורמזים להתיז בחג זה איש על רעהו כמויות גדולות של מים קרים. שני ראשי הממשלות, שנרטבו השיבו מנה אחת אפיים ל„תוקפיהם".

הבוקר ערך צ'ו אן־לאי ביקור רש־מי אצל נשיא בורמה, וין טאונג.

המשלחת הסינית עומדת לצאת את ראנגון ב־19 באפריל, ולהמשיך ב־דרכה לניו־דלהי.

החברה התעשייתית „וולקן"

מלינגראד, שיגרה משלוח גדול של גולי סכסטיל לקאהיר בשביל המפעלים לעבוד כותנה בקע"ם. מלך נפאל ורעייתו עומדים לערוך ביקור פרטי בירדן, בחודש יולי.

אין מנוס מפירוק „שותפות „עתיד"

מאת סופר „למרחב"

חיפה, שבת. — הסכסוך הממושך בין שני השותפים בחברת הספנות „עתיד", המשותפת לחברה להשק־עות של הקבוץ המאוחד והאחים ברנרד את ברוכרד, הגיע אתמול לידיעת הצבור דרך מודעות בעתו־נים.

מחוגים המקורבים לאחים בור־כרד אמרו בהודעה נודע, כי הם מתכוו־נים למנות רב חובל זר לפיקוד על רב חובלה הקבוע דוד מימון מעין־חרוד.

שתי אוניות אחרות של החברה „עתיד" ו„עמל" מושבתות, כידוע, מזה כמה שבועות בנמל הקישון בשל הסכסוך בין הצדדים. כפי שנודע, הגיעו הדברים לידי־כך שאין מנוס מפירוק השותפות. השאלה המהוה עתה סלע מחלוקת בין הצדדים היא באיזה תנאים תפורק השותפות. ל־חברה המשותפת 4 אוניות שהן שני זוגות זהים.

נודע, כי החברה להשקעות של הקיבוץ המאוחד, המיוצגת במו"מ על הפירוק ע"י העו"ד יעקב סלומון, הביעה כבר לא אחת הסכמתה להצ־עות שונות על אופן הפירוק וחלו־קת הרכוש. אולם, האחים ברוכרד נסוגו מהצעות שהם בעצמם העלו, המו"מ עדיין נמשך.

אוניות קע"ם בארה"ב

(סוף מעמוד 1)

ייצג, לפי טענתם, את ההפסדים ש־נגרמו לחברה, מפאת הזמן שחלף מ־אז הוצבו המשמעות, לפני 4 ימים, מיד עם עגינת האניה.

בעליי־אוניות מוחים

„אגודת בעלי האניות" בניו־יורק פנתה במחאה אל קפטן ווילאם ב־רדלי, יו"ר אגודת הסווירים, ובאי־גרת־המחאה תוארה פעולת המשמ־רות כהפרה של הסעיף למניעת שבי־תות, הנכלל בחוזה העבודה בין ה־איגוד המקצועי לבין אגודת בעלי האניות. כן תוארה באיגרת פעולת המשמרות כ„נושאת אופי פוליטי".

קפטן ברדלי, שנתבקש ע"י עתונ־אים להגיב על כך, אמר אתמול, ש־„קליאופטרה" היא „אנית סיכסוך", ושגם אם ירהיק את המשמרות ממ־נה, ספק הוא לו אם יסכימו אנשיו לגשת לעבודה בפריקת האניה.

בינתיים נודע, שסוכני אנית המ־סחר האמריקנית „וואריגאנ פיית" ש־נעצרה בפורט־סעיד לפני חודשיים, לאחר תביעה שהוגשה נגדה ע"י חב־רת ספנות מצרית, הודיעו אתמול שבעלי האניה מתכוננים להעמידה למכירה פומבית.

ניסו להפעיל לחץ

מקורות מהימנים כאן אומרים, כי נציגי קע"ם בארה"ב ניסו להפעיל על האיגודים לחץ באמצעות ה־„סטיים דפרטמנט". אך ללא הצלחה. עד היום אמרו פקידים אמריקניים לנציגיהם המבריים, כי המשמרות הן „בלתי רצינ'ות" ו„נעדרות כל בסיס".

בחוגים הישראליים אין מסתיירים את שביעת הרצון מהפעולה הנמר־צת של הימאים האמריקניים ומצייר־נים, כי זהו נצחון ראשון להסברה הישראלית המופנת זה מכבר, כי ה־הסגר בתעלת סואץ איננו פוגע ב־ישראל בלבד.

כן מדגישים, כי האיגודים אשר זק־טו עתה את הפעולה הם בעלי אחוז הברית יהודי נמוך ביותר.

מאיימים בחרם נגדי

מקאהיר מוסרות סוכנויות הידי־עות, כי העתון הקאהיר „אל גומ־הוריה" כותב היום, שאם יתמידו עובדי הנמל האמריקניים בהחרמת ספינות ערביות במימי ניו־יורק, תהיה קע"ם מוכנה, בהגנה עצמית חוקית, ולמען השמירה על אינטרסי השייט שלה, להחרים כל אניה אמ־ריקנית המבקשת לבקר בנמל ערבי.

העתון הגיב על פעולת ההשבתה שנעשתה ע"י האיגודים המקצועיים האמריקניים נגד האניה המצרית „קליאופטרה" במאמר מערכת הנו־שא את הכותרת „שן תחת שן".

בעל המאמר כותב, שאם יעמדו איגודי הסוחארים האמריקניים בחר־לטם לראות כל אניה של קע"ם כ„אנית אויב", יראו עובדי הנמלים של קע"ם כל אניה המניפה דגל אמ־ריקני כ„אויבת".

„יד יישראל וקציונות"

ראדיו קאהיר בשידורו בעברית אמר היום, כי „ברור שלישראל ול־ציונות יד בהסתת פועלי התובלה ב־נמלי ארה"ב להחרים את אניות קע"ם, מתוך נסיון נואש להשיב על איסור מעבו סחורות או אוניות יש־ראליות בתעלת סואץ. הסתה זו מ־לוה במסע תעמולה נגד קע"ם ב־עתוני ישראל".

„קע"ם מוכנה לשלם כל מחיר כדי להמשיך את האיסור על מעבר סחו־רות ישראליות בתעלת סואץ — אמרו מקורות רשמיים בקאהיר ב־תגובה על החרם שהוטל בארה"ב על האניה המצרית, „קליאופטרה" — נאמר בשידור.

ראדיו קאהיר מסר עוד בשידור זה, כי „התאחדות אגודות פועלי ש־רותים כלליים" בגרמניה־המערבית הודיעה, כי ההתאחדות אינה מבקשת מפועלי הנמלים להחרים את אוניות קע"ם העוגנות בנמלי גרמניה.

דובר בשם אגודת הפועלים בצרפת הודיע, כי גם הצרפתים אינם חוש־בים בו חרם מסוג זה — נמסר ב־שידור.

בביירות אמר היום נשיא איגוד הי־סוחארים הלבנוני, מוחמד אל שיקאוי, בפגישה עם עתונאים, שאם לא יבו־טל החרם על אניות מצריות בנמלים אמריקניים, הרי מוכנים סוחרי נמל ביירות להטיל חרם על אניות אמרי־קניות.

בסבכי המדיניות הצרפתית

מאת משה בן־יעקב, פאריס

8 לאפריל 1960

קוראים שמחוץ לצרפת אפ־שר יתמהו, כי ניקיטה חרוש־צ'וב, אשר ראשית ביקורו עורר פה עניין וסקרנות ניכרים, יצא מ־פארים בדרכו למוסקבה, מלווה מי־דה גדולה של אדישות — מחד, ו־גילויי אהדה מאורגנת היטב של חברי המפלגה הקומוניסטית — מ־אידך. הסם הצרפתי הוא עתה א־פוליטי עד מאד, אמר לי אחד מרא־שי השמאל הסוציאליסטי בצרפת. ביקור חרושצ'וב בצרפת, אשר זכה להתעניינות גדולה ולעיניה ערב כ־רחבי העולם, לא גרם לכל התרגי־שות מיוחדת בצרפת עצמה. אשר אזרחיה, שגילו אמנם סקרנות, נש־ארו בדרך כלל שלווים, ואפילו א־דישים, למסע גדול זה, שנועד ל־ערער בעם הצרפתי נטיות מערב־יות, לעורר אהדה למודח ולקומוני־זם ולקעקע: הציר בון־פריס, ה־מתרקם והולך. האונתי לדברי ח־רושצ'וב, עת השמיע בטלביזיה ב־אום תעמולה קומוניסטי מובהק, תוך הבלטת „שגיאה" של ברית־המועצות — בחרושת, בקולחוזים, בסכרים, במפעלי־חשמל, בטילים. מיליונים האזינו לו, מי באהדה ומי באיבה, אבל הדברים לא השכילו להרעיד נימים בלב המונים. נראה שיותר מכל, ענה הד לדבריו בעניין גר־מניה. עליהם חזר חרושצ'וב מספר פעמים. הוא סיפר על בנו שנפל בידי הגרמנים, אמר שלא ישכח זאת לעולם, והוסיף: „אני יודע כי גם אתם לא תשכחו את אלה ש־עינו ורצחו את קרוביכם־יקיריכם בדם קר".

אופייני הדבר, כי משך ביקורו של חרושצ'וב בצרפת לא עלתה במ־אומה התפוצה" של העתונות בארץ זו, פרט לתפוצתו של „הומניטה" הקומוניסטי, שעלתה ב־30 אחוז. ל־עומת זאת, עלתה תפוצת כל הע־תונים, עד מאד, בהיוודע דבר גי־שואיו של השאה הפרסי, או בהגיע הבשורה בדבר אירוסיה של הנסי־כה מרגרט...

המפלגה הקומוניסטית הצרפתית גילתה כושר ארגון רב בעת מסע חרושצ'וב בצרפת. בכל מקום, א־ליו הגיע המנהיג הסוביטי הוא נת־קבל בהתלהבות, בדגלים סוביטיים צרפתיים ובקריאות הידד. היו אלה בעיקר חברי המפלגה, שאורגנו ר־מילאו את תפקידם שהוטל עליהם. בתוספת האהדה והתהלהבות הסב־עית הסבועה בהם. אף שפה ושם הצליח חרושצ'וב גם ליצור מגע ר־קשר הי אם אנשי־העם, חקלאים, פועלים או תעשיינים. לעומת זאת, נהגו המתנגדים בפאסיביות. ההת־נגשות במארסיי, שבה נדקר ונה־רג אוהד הסוביטיים, בעת שהתדיק כרזים בלילה, לא היתה אלא נצאת דופן. מבחינה זו, אפשר וקיבל ה־מנהיג הסובייטי מושג מעוות כל־שהו ממידת האהדה שרוחשים לו בקרב הציבוריות הצרפתית, אשר נראתה לו רבה מכפי שהיתה, ל־מעשה.

בפארים מסכמים הכל, כי תוצ־אות הביקור של חרושצ'וב יהיו זער־מה. אמנם, לכאורה, הושג הסכם כלשהו בחילופי ידע בענייני האי־סום לצרכי שלום. הושגה התקר־בות כלשהי בבעיות שירוק־הנשק ונמצאה הבנה מסויימת בענייני אל־ג'ירייה המבוססת על „הצהרה הצר־מית". אולם, התוצאות המעשיות מן „השיחות והמגעים" היתה, כאמור, מוגבלת. היה זה בעיקר מעין „טור ד'אוריזון" של הבעיות הבין־לאו־מיות עם לבטיהן. כאמור, הדברים בין שתי המדינות בצורה נאו־תה.

מקיחת־ברכה

ביום בואו נרטבו צ'ו אן לאי ומ־ארחו מכף רגל ועד ראש, בעברם במכונית פתוחה בחוצות ראנגון, א־שר כל תושביה התמסרו אותה שעה במרץ לחגיגות המסורתיות של „חג המים" הבורמזי.

על פי המסורת מרבים הבורמזים להתיז בחג זה איש על רעהו כמויות גדולות של מים קרים. שני ראשי הממשלות, שנרטבו השיבו מנה אחת אפיים ל„תוקפיהם".

הבוקר ערך צ'ו אן־לאי ביקור רש־מי אצל נשיא בורמה, וין טאונג.

המשלחת הסינית עומדת לצאת את ראנגון ב־19 באפריל, ולהמשיך ב־דרכה לניו־דלהי.

מאת משה בן־יעקב, פאריס

מקרב הילידים, אשר האינטרסים ה־כלכליים והסוציאליים שלה, לא זו בלבד שלא יהיו מנוגדים לאינטרסים של צרפת, אלא יהיו תואמים עמם. שכבה זו היא שצריכה להיות, לפי תכנית זו, נושאת השלטון העצמי, אחר ביצוע „הגדרה העצמית".

אל'ג'ירייה עוברת עתה תהליך מו־אץ ומזורז של תיעוש. תוך כדי בי־צוע תהליך זה יש לבנות במכוון, לפי קונצפציה זו, שכבה בורגנית מקומית, מקרב אוכלוסית הילידים, אשר תשתלב בתהליך התיעוש. על בורגנות זו להיות חזקה למדי כדי להיות נושאת השלטון העצמאי ימ־עוניינת, לפי האינטרסים שלה, במי־דה מספקת בשמירת הקשר ההדוק, הכלכלי והפוליטי, עם צרפת.

תהליך כגון זה איננו יכול, כמו־בן, להתבצע תוך שבועות, או יחד־שים, זוהי משמעות הדיבור, לדעת משקיפים בקיאים, על ביצוע ה„הגד־רה העצמית", תוך שלוש־ארבע ש־נים, תקופה הדרושה לשם כינון ו־ייצוב הבורגנות הערבית באל'ג'ירייה.

* * *

ופתעתי לשמוע מפי מדינ־אים צרפתיים, הנמצאים באופר־זיציה למשל, הגדרות חריפות כל־כך לגבי דרכי שלטונו של גנרל דה־גול. יותר ויותר מגדירים פה את שלטון הנשיא כמונרכיסטי, אף שהוא ליברלי מאד לגבי חופש ההתכנסות, הדיבור והדפוס. האסיפה הלאומית, הוא הפרלמנט של צרפת, כבר נת־רוקנה מכל תוכן, סמכות והשפעה על השלטון המוציא־לפועל, ומעשים מאד נותנים עוד את דעתם לה, ל־שיקוליה ולהחלטותיה. מעניין הדבר, כי משסירב הגנרל לכנס את הפר־למנט, לפי תביעתם החוקית של חלק מחבריו — לא עורר עוד הדבר כל זעם בקרב העם, יען כי איש איננו מחשיב עוד את כוחו והשפעתו, א־פילו יכונס...

מי שהיה חבר פרלמנט שנים ר־בות ומצא את עצמו מחוצה לו, לאחר הבחירות האחרונות, לפי השיטה ה־חדשה, הדגים לפני את ירידת קרנו של הפרלמנט בספרו, כי בעבר היה כל חבר הפרלמנט הצרפתי מקבל, בממוצע, 50 מכתבים ליום מאזרחי הארץ, בבעיות שונות, שהטרידו או־תם, או שעוררו את התענינותם; מס־פר זה ירד עתה עד מכתב וחצי ב־ממוצע ליום. נמצא שמעטים עד מאד עדיין רואים חיוניות כלשהי במוסד־רם זה, ואילו העם רואה אותו כבטל כבר למעשה. נוכח השלטון האוטורי־טיבי של הגנרל, הכרוך בזלזול ב־בית־המחוקקים.

כן מדברים בפארים באירוניה וב־ביטול על דרכי עבודתה והכרעו־תיה של הממשלה הצרפתית. הכל יודעים פה, כי המיניסטרים עוסקים ומכריעים, בדרך כלל, אך בעניינים שאינם מעניינים את דה־גול ואשר אין הוא נותן לבו להם. בדברים ש־הם בתחום התענייניות מכריע הוא עצמו. לרוב גם ללא התייעצות עם השר הנוגע בדבר, שאיננו אלא בב־חינת מקבל הוראה ומוציאה אל ה־פועל. מעמדו של ראש־הממשלה אי־נגו שונה, מבחינה זו, בהרבה מ־מעמדם של יתר השרים. הכל יוד־עים כי לא ממשלת צרפת קובעת את מדיניותה הפנימית והחיצונית של הארץ, אלא נשיא הרפובליקה.

רצונו של הנשיא הוא הקובע ו־מכריע בכל הענינים הגדולים והח־שובים של צרפת. נמצא, כי בניגוד למה שהיה בעבר, הרי לשכת נשיא הרפובליקה, שגדלה, נתרחבה ונס־תפסה, היא הקובעת עתה בחיי האר־ץ, בהיותה דואגת, כי הוראות הנ־שיא והנחיותיו יקרמו עור וגידים.

* * *

מכיר קצת את הצרפתים אפ־שר ויתמה, לא מעט, על האדי־שות הקיצונית של רבים מהם, עתה נוכח ההתייצבות וההתבססות של שלטון אוטוריטביי־ריחיד בארצם. ר־בים רואים את הסכנות האורבות מ־מצב זה לחרות האזרח והדמוקרטיה — ומחשיש. דבר זה מוסבר פה ב־שניים: א) במצב הכלכלי המגיה, בדרך־כלל, את דעת ההמונים; ב) בחשש, כי האלטרנטיבה לשלטון דה־גול, בתקופה זו, תהיה בהכרח גרו־עה יותר.

הדיוולואציה, אשר כל כך חש־שו לה פה וניבאו לה תוצאות קטל־ניות — עברה ללא זעזועים גדולים וללא חבלות ניכרות ברמת־החיים של העם. בעת שפיתות המטבע הגיע ל־שיעור של קרוב ל־20 אחוזים, לא עלו המחירים בשוק המצרכים אפילו ל־5 אחוזים. אף שחלק גדול מן האוכלוסיה חי חיי דחקות קשים, בעיקר בדיור, הרי ההרגשה הכללית היא של שפע ונוחות. זעקת „החקל־אים הצעירים" והפגנותיהם, המבט־אים את המצוקה של החקלאות, זו מתלבטת בקשיים גדולים, ואת המח־סור של האכרים הזעירים, לא ער־ערה את הרגשת השפע הכלכלי.

עת שהריכון השמאלי, הסוציאליס־טי והליברלי, כמו גם המחנה הקו־מוניסטי, מתריע על סכנת ערעור ה־דימוקרטיה וסלילת הדרך לפאשיזם, אשר בשלטון יחיד — סבור, כנראה, רוב העם, כי בתנאים הקיימים דה־גול הנו בבחינת רע במיעוטו, ומה שעלול לבוא תחתיו אילו הודח מן השלטון, היה רע פי כמה.

אמנם, נאמר לי, צרפת איננה קו־לומביה ולא מצרים, ואיש לא יעלה בידו להטיל עליה דיקטטורה של אנשי־צבא. דבר זה אפשר להוציא ממנין האפשרויות. ביחוד שבין מאות הנגרלים אשר בצבא. אין גם אחד שיש לו האוטוריטה המינימלית ב־עם. הנחוצה כדי להתיצב בראש ה־שלטון. אולם, עם זאת, יש סברוים שאין להוציא מכלל אפשרות שלטון אזרחי, הנשען, באורח מוסווה, על כוחות צבאיים ואשר יהיה אנוכי, נצלני ועם זה סובלני פחות משלטו־נו של דה־גול. לפיכך, נוקטים בע־לי השקפה זו, בשיטה של „נחבה ונראה", בארבם לסיטואציה מדינית פנימית נוחה. יותר בעתיד, על מנת להחזיר את עטרת הדימוקרטיה לישר־נה. לעומת זה, תוקף השמאל, לרבות הקומוניסטים, אשר השפעתם בעם ר־בה, את השלטון הקיים, מבקש לד־חוק, את רגליו ולהחליפו בשלטון דימוקרטי, הנשען על מעמד הפוע־לים.

* * *

היה זה ראוי לציין, לבסוף, את ידידותו הברורה והבלתי מ־עורערת של גנרל דה־גול לישראל. בשלטון, אשר דעותיו וקביעותיו של נשיא הרפובליקה נחשבות כל־כך, מטביע איש זה הותם עז על דרכי פעולתם של המשרדים הממשלתיים השונים. לכל הסתעפויותיהם. כולל ענייני ישראל. המושפעים מעמדתו ה־ידידותית של הנשיא. ואף משמשרד החוץ הצרפתי, — אשר בראשו עומד דיפלומט מקצועי, קר ובעל אוריינ־ציה מזרחי־תיכונית, שאיננה עולה ב־קנה אחד עם האינטרסים של יש־ראל, — נשאר עוד מבצר של הס־תייגות מן המדיניות הפרו־ישראלית של ממשלת צרפת, נאלץ אף הוא ל־ענות אמן על הכרעה חיובית של דה־גול, הנוגעת לישראל. נראה כי הרציפות והיציבות אשר במדיניותו הכללית של דה־גול מוצאת את בי־טויה גם במדיניותו כלפי ישראל ה־מזרח־התיכון.

אין זה סוד, כי בחדשים האחרו־נים נתעוררו חששות כלשהם לגבי מידת היציבות אשר בידידות צרפת־ישראל — נוכח כמה גילויים מדאי־גים אשר ביטול הסכם „רנר" היה רק אחד מהם. כמה וכמה דברים, בתי־מומי פעולה ועשייה שונים, אשר ל־ישראל היה בהם עניין חיוני, נשארו תלויים ועומדים משך זמן־מה, באופן שעוררו הרבה מוצדקת אם אמנם אין אלה סימנים של ראשית התערערות ביחסים ההדוקים שבין שתי המדי־נות, המבשרת שינוי במדיניות הצר־פתית כלפי ישראל. יש וניסו להס־ביר תופעה זו בתמורה שעלולה לחול במדיניות הצרפתית כלפי המזרח־התיכון והמדינות הערביות, הכרוכה עם הסיכויים להסדר ענייני אל'ג'ירייה.

הפרקטיקה של השבועות האחרו־נים מאפשרת להשתחרר מחששות א־לה. מתברר, כי יחסי הידידות עם ישראל קיימים ועומדים ואין בהם ב־קיעים. אמנם במשרד־החוץ הצרפתי מתבררת והולכת המגמה לתיקון הי־חסים עם מדינות־ערב, וביחוד לחי־דוש היחסים הדיפלומטיים עם מצ־ריים. אולם לא נראה הדבר, כי מגמה זו עשויה לסגוע בזמן הקרוב ביחסי צרפת־ישראל.

אין ספק, כי הגורם הראשי בהת־מדת היחסים התקיימים שבין צרפת וישראל הוא גנרל דה־גול. המעריך מאד את מדינת ישראל, אף מאמצי הפיתוח שלה, אף כושר עמידתה ו־התגונותה וראוה אותה כגורם יציב. מייצב ונושא־שלום במזרח־התיכון.

„אין לשנות את מעמד ברלין כל עוד לא תאוחד גרמניה"

פאריס, 16 (יו. פי.) — שר־החוץ הצרפתי, מ. קוב דה־מורביל, הצהיר אמש, כי מעצמות המערב איתנות בדעתן, שאין לשנות את הסטאטוס־קוו בברלין כל עוד לא יושג איחו־דה של גרמניה.

שר־החוץ הצרפתי אמר דברים אלה בראיון משודר בראדיו הצרפתי, עם שובו מועידת שרי־החוץ המע־רביים בוואשינגטון.

פירוק־הנשק בראש

בינתיים נמסר, כי שר־החוץ הב־ריטי, ס. לויד, אשר שב אמש ללונ־דון מארה"ב הצהיר עם בואו, כי הנושא המרכזי והראשון שייעלה בוועידת הפיסגה הבינגושית יהיה בעית פירוק הנשק.

שר־החוץ המערב־גרמני, ה. פון ברנטאנו, אשר יצא היום מוואשינג־טון הזדה לאירופה הצהיר, כי ועידת שרי־החוץ בוואשינגטון הוכתרה ב־הצלחה וכי הוא „שבע־רצון לחלוטין" מדיונית, מנקודת־המבט של האינט־רסים של ממשלתו.

ברנטאנו דחה את הידיעות שהו־פיעו בעתונות בדבר חילוקי־דעות שנתגלו, בכיכול, בין משתתפי הוו־עידה.

טאס"ם על מסע אדנאור

סוכנות הידיעות הסוביטית טא־ס"ם האשימה אמש את הקנצלר המ־ערב־גרמני ק. אדנואר בנסיון להא־ריך את המלחמה הקרה. להכשיל את דיוני ועידת הפיסגה ולהקפיא את שאלת ברלין.

בהודעה הסוביטית נאמר, כי ביקורו האחרון של המנהיג המערבי גרמני בארה"ב וביפאן „נועד לצרכי תעמולה" למדיניותו וכי בתוך גר־מניה מנסה הקנצלר להכניס פחד ו־חששות כלפי ועידת הפיסגה הקרו־בה.

מנהל סוכנות הסעד מחדש „תוכנית האמרשלד" לפליטים

מרכז או"ם, 16 (סט"א). — תכניתו של מזכיר או"ם, דאג האמרשלד מאשתקד, בדבר תכנית גדולה לפיתוח המזה"ת תוך השקעת מיליארדים של דולארים למען שילוב פליטי א"י בכלכלת האיזור, כדי למצוא פתרון לבעייתם — הועלתה כאן מחדש ביום ה' ע"י ד"ר ג'ון דייוויס, מנהל סוכנות הסעד והתעסוקה לפליטי א"י.

תכניתו של האמרשלד, שנפלה ב־עצרת הכללית של או"ם נוכח הת־נגדותן האחידה של כל מדינות ערב, הועלתה עתה מחדש במאמר שפורסם ע"י ד"ר דייוויס ב„יונייטד ניישנס רביו", בסאן רשמי של או"ם.

שילובן של הכלכלות היוצלות של המזה"ת, תוך השקעת 14 מיליארד דולאר הוא הכרחי — כותב ד"ר דייוויס — כי רק פיתוח כלכלי בקנה מידה גדול כזה יספק את התעסוקה, שלה זקוקים הפליטים, כדי שיוכלו לקיים את עצמם.

רק שני מיליארדים לפליטים

רובו של הכסף הזה, כ־12 מיליארד דולאר, יהיה דרוש בשביל העסקתם של „לא־פליטים" במדינות הערביות — כותב ד"ר דייוויס — ורק 2 מי־ליארדים דולארים יידרשו לתעסוקת הפליטים. אולם, התכנית נזקקת לכל הסכום כולו, כי „בדרך כלל יהיה הפליט האיש האחרון בתור לקבלת תעסוקה".

מנהל סוכנות הפליטים סותר בע־קיפון את התעמולה הערבית השגורה בנוגע לפליטים, אשר טוענת, כי כל הפליטים משתוקקים לחזור אל „מו־לדתם הפלשתינאית".

ד"ר דייוויס כותב, כי „מחצית מ־מיליון הפליטים הרשומים בסוכנות הפליטים הם בגיל 16 שנים ומטה. פירוש הדבר הוא, כי הקשישים ש־בהם היו בני חמש שנים כאשר עזבו את בתיהם. הם אינם יודעים הרבה על חקלאות. הם לא גדלו כצעירים כפריים, אשר לומדים דרכי־עבודה מהוריהם וסופגים את אהבת האדמה ממש בלשד עצמותיהם, ע"י עבודה במשק".

מאמרו של ד"ר דייוויס תובע ב־עיקר להרבות תעסוקה לפליטים ה־ערביים ולהקציב כספים רבים יותר למען הנחלת מקצוע והינוך לפלי־טים הצעירים. אולם, בעקיפין הוא מאשים את ארצות־ערב, שהן מונעות מהפליטים להשיג עבודה, ע"י אי־מתן רשות להם להצות גבולות.

הטווח הארוך

בטווח ארוך — סבור ד"ר דייוויס — בעיית הפליטים איננה „גטולת תקווה". הוא כותב: „אני סבור, כי ביום מן הימים יימצא פתרון לב־עייה הזאת. היא לא תיפתר ע"י הח־לטה שתתקבל באו"ם בניו־יורק או בכל מקום אחר. היא תיפתר ע"י ה־כוחות המעצבים את עתידו של המז־ה"ת. הכוחות הללו יעשו במזה"ת שני דברים: הם יספקו עבודה לפלי־טים, במקום כלשהו ובזמן כלשהו; ושנית, הם יכוננו יחסים יציבים, ב־איזו צורה שהיא, בין העולם הערבי לבין ישראל".

ארה"ב שיגרה קליע תת־מימי

האי סאן־קלמנטי (קאליפורניה), 16 (ע"ר). — שלטונות ארה"ב שיגרו בהצלחה טיל בליסטי תת־מימי רא־שון מדגם „פולאריס", המיועד להפ־עלה מתוך צוללת בהיותה מתחת לפני המים — נמסר כאן אמש.

דובר הצי האמריקני אמר, שהניסוי הוא צעד גדול קדימה לקראת סי־תוחו של סיל זה, שיוכנס לפעולה, לפי התכנית, במרוצת שנה זו.

לפני כן נמסר רשמית בוואשינג־טון שבריטניה הודיעה שייתכן והיא תהיה מעוניינת להשיג טילים מדגם „פולאריס" במועד מאוחר יותר.

ביגתיים אמר אחד מטובי המומחים של הצי האמריקני לענייני טילים, שארה"ב הקדימה את בריה"מ ב־5—6 שנים בפיתוח טילים המיועדים ל־שימושן של צוללות.

תת־אדמיראל וויליאם ראבורן, א־מר בנאום שהשמיע בסאקראמנטו, שהצי מתכונן לבנות 45 צוללות, ה־מסוגלות להפעיל טילים תת־מימיים.

ניסויים ב„נייק"

החל שבועו זה יפתחו 36 יחידות־מומחים של נאט"ו בניסי־אמונים של טילי „נייק" בטכסאס — נמסר אתי־מול מטעם משרד־ההגנה האמרי־קני.

המדינות שיחידותיהן ישתתפו בא־מונים אלה הן בלגיה, דניה, צרפת, מערב־גרמניה, איטליה, נורבגיה ו־תורכיה.

אמונים אלה יבוצעו במילים נגד־מטוסים מדגם „נאייק־אג'כס", וב־טילים מן הדגם המשופר „נייק־הר־קולס".

טאל חלה – הפסקה בתחרות לאליפות

מוסקבה, 16 (ע"ר). — מיכאל טאל, המועמד לתואר אלוף העולם בשח־מט, חלה, וכתוצ ה מכך נדחה המש־חק ה־14 שעמד להתחיים בינו לבין אלוף העולם הנוכחי, מיכאל בוטבי־ניק — הודיעה סוכנות הידיעות ה־סובייטית טאס"ם.

סיכום הנקודות הנוכחי הוא: טאל מוביל את בוטבינ'יק בתוצאות של 7 וחצי נקודות ל־5 וחצי.

נאצר חזר מהודו ופקיסטאן

ירושלים, שבת. — שליט קע"ם, גמאל עבד א־נאצר, חזר הערב לקא־היר לאחר ביקור של 18 ימים בהו־דו ופקיסטאן.

כל תחנות השידור של קע"ם נר־תמו במשך למעלה מארבע שעות ל־שידור קבלת־הפנים שנערכה לכבודו ע"י „ארבעה מיליונים" מתושבי קאהיר". הוא תואר בשידורים אלה כ„גיבור השלום", כ„משחרר העמים", כ„חלוץ הלאומיות הערבית והאחדות הערבית" וכ„משנה פני ההיסטוריה בעולם כולו".

קריין פלשתיני פרץ בשבחים ו־צעק „הנני רואה במו עיני את הצעי־דה הקדושה של נאצר, הצעידה ש־תחזיר אותנו למולדתנו, פלשתין".

בנאום שנשא בפני קהל מקבלי־פניו הכריז נאצר, בין השאר, שק־אם תותקף, הוא ציין, כי הודו ופא־קיסטאן הביעו בהודעות המשותפות שפורסמו בעקבות ביקוריו את תמי־כתן בזכויות העם הפלשתינאי.

„ואשאש" – „מכבי" ת"א 2:2

(סוף מעמוד 1)

שער שהשיגו ההונגרים בדקה ה־19 למשחק.

המחצית השניה

ברם, לאחר ההפסקה השתנתה ה־תמונה מקצה לקצה.

ההונגרים, שהיו רצוצים מהשרב הכבד שהציק קשה אפילו לכדורגל־נים הישראליים, קיבלו — כנראה — בעת ההפסקה „מקלחת צוננין" מצד מנהליהם — דבר שהורגש הטבה ב־תנועתם בשדה־המשחק במחצית ה־שניה.

בחלקו השני של המשחק הם צרו מרבית הצע של שער „מכבי" תל־אביב, אשר הוגן בצורה צפופה ע"י 7—8 שחקנים מתוך מטרה לשמור על התוצאה המפתיעה.

ואמנם, עד לדקה ה־83 בה השיגו ההונגרים את שער־השוויון, היה ה־„בונקר" של „מכבי" תל־אביב בל

עם תום מושבה הראשון של הכנסת החדשה

הכנסת הרביעית בעיני חבריה

מאת אליהו חסין

י. ברי־יהודה:

העתקת מרכז הכובד

ג"ש ברי־יהודה — שיחד עם י. בן־אהרון הוא בעל הזר־תק הפרלמנטרי המכסימלי בין ח"כי אחה"ע — היא קודם כל ומעל לי־כל גישת הניתוח החגיגני.

על כוס תה בפינה שקטה של מזנון הכנסת הוא מנתח את התי־כה „שיעמום" שהעלינו בהצגת רקע השאלה. „שיעמום" בחיים ה־פרלמנטרים אפשר לגרום משתי בחינות — מציין הוא. האחת — הבולטת והחיצונית יותר: העדר סערות־רבתי. העדר התפרצויות

הורסות־סדר. ואכן, לא היו תופעות בולטות כאלה בכנסת הנוכחית עד הנה, כנראה כתוצאה מרצונה של „חרות", לאחר שלא השיגה את מבוקשה בבחירות, להוכיח לבור־גנות הישראלית, שהיא יכולה לה־יות „מניסטריאבילית" בהופעותיה. הוסר שיעמום כזה איננו מדאיג, כמובן, כלל — מעיר בר־יהודה ב־נעימה של מובן־מאליו.

אך — ממשיך הוא מייד — יהיה בו כדי לעורר דאגה אם יימשך „שיעמום" ממין אחר, המתבטא בחו־כר ענין, בהוסר ממד־עומק, בסד־ריי־עבודה שאינם מאפשרים לכנסת להתעלות ולהעמיד את הדיונים על הרמה הנאותה. הנה עתה — מדגים הוא — מצויה הכנסת באמצע הד־יונים על התקציב, ואילו סדרי הד־יון והזמון המוקצב להם, אינם מאפ־שרים בחינה יסודית של דרך ושל הגשמה. הוא הדין בדיון על דו"ח מבקר המדינה, שהטיפול בו במלי־אה סבל מליקוי דומה.

לאחר אתנחתא קלה נפנה בר־יהודה להשפעות הנודעות להרכבה של הכנסת החדשה. הוא מציין, כי אמנם גם עתה אין מפא"י מפלגת־רוב בבית. ברם, הגדלת מספר צי־ריה, הרחבת היקף הקואליציה, וכן אפשרות המרתה של זו בקואליציה עם חלק מן האופוזיציה, פועלים לצימצום כוח השפעתה של הכנסת בדיוניה. יותר מאשר בכל הכנסות הקודמות, הועתקו עתה עיקרי הד־יונים לישיבות הוועדות הסגורות, שם אין הסיעות הקואליציוניות מוג־בלות בהופעתן. ואכן, במסגרות סגורות אלה מתקיימים בירורים יסודיים, ולעתים מוכנסים שינויים ותיקונים בהצעות הממשלה. כלומר, יש בכך משום העתקת מרכז־הכובד באפשרות של בית־הנבחרים לקבל או לשנות את הצעות הממשלה. מן המליאה הסומבית לוועדות הסגו־רות, אשר גם בעבר היה הדיון בהן בעל אופי מעשי, תזוזה זו פועלת בכיוון של הקטנת כוח ההשפעה של דעת הציבור ובחריו, על הכרעות הממשלה. מכאן גם נטיה להפחתת הענין בדיוני המליאה, שהשיבוחה ירדה בהשוואה לפעולת הוועדות.

בר־יהודה שוקל דקה ומסכם דב־ריו בנקודה זו: אמנם, משקלה של הכנסת בכללה, ביחס לממשלה, הוא ללא־שינוי בינתיים, בהשוואה לכנ־סת השלישית לפני המשבר האח־רון. אך בתוך מוסדותיה של הכנס־סת חלה תמורה במשקלן היחסי של המסגרות השונות. ולכן נודעת מש־מעות רחבה יותר. מן הדין־ן לחפש ולמצוא דרכים להעלאת דיוני המ־ליאה, שהיא למעשה הבמה המקש־רת את בית־הנבחרים עם הציבור ועניינ־יו, לרבות חינוכו הפוליטי.

באשר לתמורות בהרכב האישי מציין בר־יהודה, כי מספר הח"כים החדשים גדול בכנסת זו מאשר בקוד־מתיה. אלה הביאו תוספת צעירים לבית־הנבחרים ויתר גיוון, גם ב־תחומי הבקיאות של חברי־הבית, וגם ביצוג שכבותיו השונות של הציבור. עם זאת, מדגיש הוא, טרם בא על תיקונו תחום מרכזי חיוני בפעילות הכנסת. מול עליית מספר המשפטנים לא עלה לגמרי, ואולי אף פחת, מספר אנשי הכלכלה, אשר גם בהרכביו הקודמים של הבית בלט מיעוטם.

★ ★ ★

ע. גוברין:

קואליציה איתנה — אופוזיציה מרוסקת

ע. גוברין, יו"ר סיעת מפא"י והנהלת הקואליציה, מקבלנו במסדרה של סיעתו. נפנה משיחה סלפונית. מפשלל הוא משקפיו, וכ־שידן עוברת על עניני הנעצמות לדקה. של התרכזות. הוא משיב ב־

מון מדוד על שאלתנו. השמורה ומו מיום קודם. כיאה לתפקידו הוא פותח בסקירת מערכות הקואליציה והאופוזיציה.

לקביעתו, הקואליציה איתנה יו־תר ממה שהיתה בכנסת הקודמת. חילוקי־הדעות בין שלוש סיעות הפועליות פחתו. וממילא הקואליציה כולה, לרבות הפרוגרסיבים והדת־יים־הלאומיים, מלוכדת יותר ממה שהיתה במחציתה של הכנסת הקו־דמת. כן, עוד לפני המשבר האח־רון.

לעומת זאת — האופוזיציה מרו־סקת. „חרות" — אומר גוברין ב־התקשות כלשהי של קולו — איננה מעיזה כלל להעלות את התכניות כביכול שהכריזה עליהן בקול גדול בימי הבחירות. הן בתחומי הכלכ־לת והן בתחומי המדיניות. הסיבה לכך ברורה — היא חשה שהמוני בעיות מדיניות החוץ, למרות דחי־פתן, תרם אף הוא לשגרתיות.

עתה נפנה מרכז סיעת „חרות" להשפעת התמורות בהרכב הסיעתי. להערכתו, מעמדה של מפא"י בכנ־סת, מבחינה סטאטית, לא נשתנה. עלייתה בבחירות עשתה רושם רב, אך בכנסת היא נשארה, בסופו של דבר, הסיעה הגדולה ביותר, שאין לה רוב. „חרות" הפכה מבחינת הגודל לסיעה ברמה מיוחדת, וחלו תמורות גם בסיעות אחרות, שה־בולטת בהן היא ירידתם הקשה של הצה"כ. אולם הקואליציה היא רח־בה מאוד. אגו"י ופועלי אגו"י חד־לו כמעט לגמרי לחיות סיעות או־פוזיציוניות. המנין הכמותי מראה־נודק בדבר שוב את החיי־כים — כי בקואליציה תומכים 86 חכ"ים באו־פן רשמי, ועוד 6 למעשה. לאופו־זייה של „חרות", הצה"כ ומק"י, נותרו רק 28 קולות, כלומר, אין בשליטתה אפילו אותן 30 החתי־מות הנדרשות, למשל, לכינוס הכנ־סת בזמן הפגרה. מערך־כוחות זה, הוא עובדה שפגעה במידה רבה ב־מינימום יחס־הכוחות הדרוש לפר־למנט בריא — מסכם בדר נקודה זו בטון, שבשום פנים אין בו חדווה.

ואשר לחברים החדשים? — כאן מסכים בדר לדעת קודמו. בדרך כלל הוא מתרשם, כי הם מהווים תוספת כוח טובה. שתתרום לחיים הפרל־מנטריים. אמנם, לא לכולם היתה הזדמנות רבה לגלות את כוחם. אך מכל מקום, מן השניים החדשים בסיעתו הוא מרוצה מאוד.

★ ★ ★

ד"ר ש. רוזנברג:

חולשה באופוזיציה — עצמאות בקואליציה

מ. רוקד לומר — זו הנעימה השי־לטת בחלק הראשון של דברי ד"ר ש. רוזנברג, סגן שר־הפנים, שעיברת לאחרונה את שמו לבן־מאיר. מעל דפי חוברת שהוא עיין בה לפני רגע לצורך נאום קרוב, הוא מסביר, כי את ההשוואה צריך לערוך עם מושבה הראשון של ה־כנסת השלישית, וגם אז לא היו הדברים ברורים. נדמה לי — מוסיף הוא במשהו היסוס — שבולטים השינויים בהרכב האישי, דבר המ־שנה את הרציפות.

החדשים צריכים להסתגל לעבו־דה, הוותיקים שיצאו חסרים, ועד שייכנסו החדשים לעבודה, לא תת־נבש דמות הכנסת.

גם נושאי הדיונים במליאה עד כה — שהתקציב תפס את חלקם הטוב, מכבידים על הוצאת משפט. האופוזיציה מתגדרת בעיקר בהס־תייגויות לחוקים, בהצעות לסדר־היום. בדיונים פוליטיים וכיו"ב, וחלקם של אלה היה קטן עד כה ביחס, מששום היקף דיוני התקציב, שאפשר ואינם מעניינים כל כך את הציבור הרחב. עוד לא היה כר נוח לפעולתם של ח"כים, לגילוי יוזמה מצידם, ובכלל לפעולת אופוזיציה. גם הצעות אי־האמון שהוגשו, היו יותר מתון צורך להראות שקיימת אופוזיציה, מבלי שיהיה הנושא לי־הסיער את דעת־הקהל, לטובה או לרעה...

אפשר להוסיף, כי דווקא הנוש־אים שעליהם הסתערו בסוף הכנסת אים שעליהם הסתערו בסוף הכנסת היוצאת, אי אפשר היה להכניס בהם בגלל כמה סדרי עבודה לקויים — הנמשכים מאז נתכוננה הכנסת כ־ירושה מהקונגרסים הציוניים והור־עד־הלאומי — פוגמת הכנסת בסמ־כות עצמה.

בתוך ירושה בלתי־מוצלחת זו הוא מונה בזריזות גם את שיטת הבחירות — „שכאן מקור כל הצ־רות", ואילו לשם העלאת הכנסת, כיצור סמכויותיה, ויעילות עבודתה בבית־נבחרים סובריני של מדינת ישראל, יש לתקן את סדרי הדיו־נים ותתקנן, שיאפשרו את העמקת הדיונים, העלאת פוריותם, וקירובם לציבור הרחב ועניינו — חותם גוב־רין בנעימה הצהרתית כלשהי.

★ ★ ★

ד"ר י. כדר:

קואליציה רחבה מאד

ה. ערכות שונות מאוד. יש, כמו־בן, למרכז סיעת „חרות", ד"ר י. בדר, שבשיחה במזנון, בין נאום להצבעה, הוא מסכים להערכה, כי הכנסת „משעממת". לפחות עד כה. אך הוא ממהר להוסיף תחזית מש־לו, כי בהמשך המושבים, ואף מ־כלי להמתין עד השנה האחרונה. שנת הבחירות, תהיה הכנסת הרבי־עית הרבה יותר חיה ופעילה מא־שר במושבה הראשון.

מה בנוגע לרושם ש„חרות" שינ־תה את קו התנהגותה? — בקוו של סיעת „חרות", ובסגננה הכללי לא חל כל שינוי, אומר הח"כ כ־סוף־השער. כשהוא שוקל כל מילה. עתה הוא יורה חץ. הסערות, במידה יהיו בעבר — ב. ג. הוא האחראי להן. ואם במושב האחרון לא היו כאלה — משמע שהוא לא רצה. או לא הספיק להוללן. כך עברו בש־קט גם עניינים רגישים כמו ענין האחריות הקואליציונית. והצעות אי־האמון של „חרות" בקשר לפני־שתו עם אדנואר.

„הסתירות בינינו לבין מפא"י נשארו כמו שהיו" — חוזר וקובע כדר. אולם מוסיף כעבור שניה — „אך הדיונים היו מעשיים יותר". והיו עוד גורמים להעדר־המתח ול־היתה במחציתה של הכנסת הקו־דמת. כן, עוד לפני המשבר האח־רון.

לעומת זאת — האופוזיציה מרו־סקת. „חרות" — אומר גוברין ב־התקשות כלשהי של קולו — איננה מעזה כלל להעלות את התכניות כביכול שהכריזה עליהן בקול גדול בימי הבחירות. הן בתחומי הכלכ־לת והן בתחומי המדיניות. הסיבה בעיות מדיניות החוץ, למרות דחי־פתן, תרם אף הוא לשגרתיות.

עתה נפנה מרכז סיעת „חרות" להשפעת התמורות בהרכב הסיעתי. להערכתו, מעמדה של מפא"י בכנ־סת, מבחינה סטאטית, לא נשתנה. עלייתה בבחירות עשתה רושם רב, אך בכנסת היא נשארה, בסופו של דבר, הסיעה הגדולה ביותר, שאין לה רוב. „חרות" הפכה מבחינת הגודל לסיעה ברמה מיוחדת, וחלו תמורות גם בסיעות אחרות, שה־בולטת בהן היא ירידתם הקשה של הצה"כ. אולם הקואליציה היא רח־בה מאוד. אגו"י ופועלי אגו"י חד־לו כמעט לגמרי לחיות סיעות או־פוזיציוניות. המנין הכמותי מראה־נודק בדר שוב את החיי־כים — כי בקואליציה תומכים 86 חכ"ים באו־פן רשמי, ועוד 6 למעשה. לאופו־זייה של „חרות", הצה"כ ומק"י, נותרו רק 28 קולות, כלומר, אין בשליטתה אפילו אותן 30 החתי־מות הנדרשות, למשל, לכינוס הכנ־סת בזמן הפגרה. מערך־כוחות זה, הוא עובדה שפגעה במידה רבה ב־מינימום יחס־הכוחות הדרוש לפר־למנט בריא — מסכם בדר נקודה זו בטון, שבשום פנים אין בו חדווה.

ואשר לחברים החדשים? — כאן מסכים בדר לדעת קודמו. בדרך כלל הוא מתרשם, כי הם מהווים תוספת כוח טובה. שתתרום לחיים הפרל־מנטריים. אמנם, לא לכולם היתה הזדמנות רבה לגלות את כוחם. אך מכל מקום, מן השניים החדשים בסיעתו הוא מרוצה מאוד.

★ ★ ★

ד"ר ש. רוזנברג:

חולשה באופוזיציה — עצמאות בקואליציה

מ. וקדם לומר — זו הנעימה השי־לטת בחלק הראשון של דברי ד"ר ש. רוזנברג, סגן שר־הפנים, שעיברת לאחרונה את שמו לבן־מאיר. מעל דפי חוברת שהוא עיין בה לפני רגע לצורך נאום קרוב, הוא מסביר. כי את ההשוואה צריך לערוך עם מושבה הראשון של ה־כנסת השלישית, וגם אז לא היו הדברים ברורים. נדמה לי — מוסיף הוא במשהו היסוס — שבולטים השינויים בהרכב האישי, דבר המ־שנה את הרציפות.

החדשים צריכים להסתגל לעבו־דה, הוותיקים שיצאו חסרים, ועד שייכנסו החדשים לעבודה, לא תת־נבש דמות הכנסת.

גם נושאי הדיונים במליאה עד כה — שהתקציב תפס את חלקם הטוב, מכבידים על הוצאת משפט. האופוזיציה מתגדרת בעיקר בהס־תייגויות לחוקים, בהצעות לסדר־היום, בדיונים פוליטיים וכיו"ב, וחלקם של אלה היה קטן עד כה ביחס, מששום היקף דיוני התקציב, שאפשר ואינם מעניינים כל כך את הציבור הרחב. עוד לא היה כר נוח לפעולתם של ח"כים, לגילוי יוזמה מצידם, ובכלל לפעולת אופוזיציה. גם הצעות אי־האמון שהוגשו, היו יותר מתון צורך להראות שקיימת אופוזיציה, מבלי שיהיה הנושא לי־הסיער את דעת־הקהל, לטובה או לרעה...

אפשר להוסיף, כי דווקא הנוש־אים שעליהם הסתערו בסוף הכנסת היוצאת, אי אפשר היה להכניס בהם בגלל כמה סדרי עבודה לקויים — הנמשכים מאז נתכוננה הכנסת כ־ירושה מהקונגרסים הציוניים והור־עד־הלאומי — פוגמת הכנסת בסמ־כות עצמה.

בתוך ירושה בלתי־מוצלחת זו הוא מונה בזריזות גם את שיטת הבחירות — „שכאן מקור כל הצ־רות". ואילו לשם העלאת הכנסת, כיצור סמכויותיה, ויעילות עבודתה בבית־נבחרים סובריני של מדינת ישראל, יש לתקן את סדרי הדיו־נים ותתקנן, שיאפשרו את העמקת הדיונים, העלאת פוריותם, וקירובם לציבור הרחב ועניינו — חותם גוב־רין בנעימה הצהרתית כלשהי.

★ ★ ★

ד"ר י. כדר:

קואליציה רחבה מאד

ה. ערכות שונות מאוד. יש, כמו־בן, למרכז סיעת „חרות", ד"ר י. בדר, שבשיחה במזנון, בין נאום להצבעה, הוא מסכים להערכה, כי הכנסת „משעממת". לפחות עד כה. אך הוא ממהר להוסיף תחזית מש־לו, כי בהמשך המושבים, ואף מ־כלי להמתין עד השנה האחרונה. שנת הבחירות, תהיה הכנסת הרבי־עית הרבה יותר חיה ופעילה מא־שר במושבה הראשון.

מה בנוגע לרושם ש„חרות" שינ־תה את קו התנהגותה? — בקוו של סיעת „חרות", ובסגננה הכללי לא חל כל שינוי, אומר הח"כ כ־סוף־השער. כשהוא שוקל כל מילה. עתה הוא יורה חץ. הסערות, במידה יהיו בעבר — ב. ג. הוא האחראי להן. ואם במושב האחרון לא היו כאלה — משמע שהוא לא רצה. או לא הספיק להוללן. כך עברו בש־קט גם עניינים רגישים כמו ענין האחריות הקואליציונית. והצעות אי־האמון של „חרות" בקשר לפני־שתו עם אדנואר.

„הסתירות בינינו לבין מפא"י נשארו כמו שהיו" — חוזר וקובע כדר. אולם מוסיף כעבור שניה — „אך הדיונים היו מעשיים יותר". והיו עוד גורמים להעדר־המתח ול־היתה במחציתה של הכנסת הקו־דמת. כן, עוד לפני המשבר האח־רון.

לעומת זאת — האופוזיציה מרו־סקת. „חרות" — אומר גוברין ב־התקשות כלשהי של קולו — איננה מעזה כלל להעלות את התכניות כביכול שהכריזה עליהן בקול גדול בימי הבחירות. הן בתחומי הכלכ־לת והן בתחומי המדיניות. הסיבה

לכך ברורה — היא חשה שהמוני העם נגדה.

אשר ליתר, הצה"כ — ירדו! מק"י — ירדו! — אומר גוברין בפסקנות ובכך ממצה את שיש לו לומר בשיחה קצרה זו לגבי אותן המפלגות. הפועל היוצא ממערכות אלה — עלה משקלה של מפא"י בחיי הקואליציה והכנסת.

אשר ליחסי הכוחות בין הרשות המחוקקת למבצעת, לא החלישו התמורות בהרכב הכנסת את מש־קלה וסמכותה ביחס לממשלה. וה־ראייה — חכ"ים קואליציוניים ר־בים, לרבות משורות מפא"י, במידה ויש בליבם ביקורת, הערות והצ־עות לממשלה, עושים זאת מעל במת המליאה, אם כי במסגרת קונסטרוקטיבית. לרגע נזכר הח"כ גבה־הקומה בתפקידו הקואליציוני ומעיר בחיוך: כמובן שאינני מז־מין בזאת נאומים אופוזיציוניים מחברי קואליציה. כולל חברי מפא"י... אך חיי־קל חוזר גוברין לפיתוח רעיונו הקודם. דווקא הח־לשת האופוזיציה מעודדת תופעות כאלה, ומטילה יותר אחריות על סי־עת מפא"י שעלתה.

חשש „לשיעמום"? — גוברין דו־חה בשתי ידיו חשש כזה. דברו פסוק: אין שום חשש שבמדינה הזאת, שהקימה פעם נביאים, יהיה שיעמום בבית־הנבחרים. המדינה היא דינמית והעם הוא דינמי. אולי תהיה בכנסת הרביעית פחות המו־לה ריקה. אך לא פחות ענין.

ואשר לתמורות האישיות, סבור ע. גוברין שהחברים החדשים בסי־עות השונות, ככל שניתן לשפוט עד כה, נקלטו יפה בעבודת הבית, ויש להניח, כי יתרמו רבות לעבו־דתה של הכנסת בעתיד.

ברם, ליו"ר סיעת מפא"י יש בכל זאת ביקורת, לגבי עבודת הכנסת, וזו מכוונת לסדרי עבודתה! ותקנו־נה. אין הוא נכנס בהזדמנות זאת לפרטים, אך מעיר באורח כולל, כי בגלל כמה סדרי עבודה לקויים — הנמשכים מאז נתכוננה הכנסת כ־ירושה מהקונגרסים הציוניים והור־עד־הלאומי — פוגמת הכנסת בסמ־כות עצמה.

בתוך ירושה בלתי־מוצלחת זו הוא מונה בזריזות גם את שיטת הבחירות — „שכאן מקור כל הצ־רות". ואילו לשם העלאת הכנסת, כיצור סמכויותיה, ויעילות עבודתה בבית־נבחרים סובריני של מדינת ישראל, יש לתקן את סדרי הדיו־נים ותתקנן, שיאפשרו את העמקת הדיונים, העלאת פוריותם, וקירובם לציבור הרחב ועניינו — חותם גוב־רין בנעימה הצהרתית כלשהי.

★ ★ ★

ר"ר י. כדר:

קואליציה רחבה מאד

ה. ערכות שונות מאוד. יש, כמו־בן, למרכז סיעת „חרות", ד"ר י. בדר, שבשיחה במזנון, בין נאום להצבעה, הוא מסכים להערכה, כי הכנסת „משעממת". לפחות עד כה. אך הוא ממהר להוסיף תחזית מש־לו, כי בהמשך המושבים, ואף מ־כלי להמתין עד השנה האחרונה. שנת הבחירות, תהיה הכנסת הרבי־עית הרבה יותר חיה ופעילה מא־שר במושבה הראשון.

מה בנוגע לרושם ש„חרות" שינ־תה את קו התנהגותה? — בקוו של סיעת „חרות", ובסגננה הכללי לא חל כל שינוי, אומר הח"כ כ־סוף־השער. כשהוא שוקל כל מילה. עתה הוא יורה חץ. הסערות, במידה יהיו בעבר — ב. ג. הוא האחראי להן. ואם במושב האחרון לא היו כאלה — משמע שהוא לא רצה. או לא הספיק להוללן. כך עברו בש־קט גם עניינים רגישים כמו ענין האחריות הקואליציונית. והצעות אי־האמון של „חרות" בקשר לפני־שתו עם אדנואר.

„הסתירות בינינו לבין מפא"י נשארו כמו שהיו" — חוזר וקובע כדר. אולם מוסיף כעבור שניה — „אך הדיונים היו מעשיים יותר". והיו עוד גורמים להעדר־המתח ול־היתה במחציתה של הכנסת הקו־דמת. כן, עוד לפני המשבר האח־רון.

לעומת זאת — האופוזיציה מרו־סקת. „חרות" — אומר גוברין ב־התקשות כלשהי של קולו — איננה מעזה כלל להעלות את התכניות כביכול שהכריזה עליהן בקול גדול בימי הבחירות. הן בתחומי הכלכ־לת והן בתחומי המדיניות. הסיבה

לכך ברורה — היא חשה שהמוני העם נגדה.

אשר ליתר, הצה"כ — ירדו! מק"י — ירדו! — אומר גוברין בפסקנות ובכך ממצה את שיש לו לומר בשיחה קצרה זו לגבי אותן המפלגות. הפועל היוצא ממערכות אלה — עלה משקלה של מפא"י בחיי הקואליציה והכנסת.

אשר ליחסי הכוחות בין הרשות המחוקקת למבצעת, לא החלישו התמורות בהרכב הכנסת את מש־קלה וסמכותה ביחס לממשלה. וה־ראייה — חכ"ים קואליציוניים ר־בים, לרבות משורות מפא"י, במידה ויש בליבם ביקורת, הערות והצ־עות לממשלה, עושים זאת מעל במת המליאה, אם כי במסגרת קונסטרוקטיבית. לרגע נזכר הח"כ גבה־הקומה בתפקידו הקואליציוני ומעיר בחיוך: כמובן שאינני מז־מין בזאת נאומים אופוזיציוניים מחברי קואליציה. כולל חברי מפא"י... אך חיי־קל חוזר גוברין לפיתוח רעיונו הקודם. דווקא הח־לשת האופוזיציה מעודדת תופעות כאלה, ומטילה יותר אחריות על סי־עת מפא"י שעלתה.

חשש „לשיעמום"? — גוברין דו־חה בשתי ידיו חשש כזה. דברו פסוק: אין שום חשש שבמדינה הזאת, שהקימה פעם נביאים, יהיה שיעמום בבית־הנבחרים. המדינה היא דינמית והעם הוא דינמי. אולי תהיה בכנסת הרביעית פחות המו־לה ריקה. אך לא פחות ענין.

ואשר לתמורות האישיות, סבור ע. גוברין שהחברים החדשים בסי־עות השונות, ככל שניתן לשפוט עד כה, נקלטו יפה בעבודת הבית, ויש להניח, כי יתרמו רבות לעבו־דתה של הכנסת בעתיד.

ברם, ליו"ר סיעת מפא"י יש בכל זאת ביקורת, לגבי עבודת הכנסת, וזו מכוונת לסדרי עבודתה! ותקנו־נה. אין הוא נכנס בהזדמנות זאת לפרטים, אך מעיר באורח כולל, כי בגלל כמה סדרי עבודה לקויים — הנמשכים מאז נתכוננה הכנסת כ־ירושה מהקונגרסים הציוניים ויתר גיוון, גם ב־תחומי הבקיאות של חברי־הבית, וגם ביצוג שכבותיו השונות של הציבור. עם זאת, מדגיש הוא, טרם בא על תיקונו תחום מרכזי חיוני בפעילות הכנסת. מול עליית מספר המשפטנים לא עלה לגמרי, ואולי אף פחת, מספר אנשי הכלכלה. אשר גם בהרכביו הקודמים של הבית בלט מיעוטם.

★ ★ ★

ע. גוברין:

קואליציה איתנה — אופוזיציה מרוסקת

ע. גוברין, יו"ר סיעת מפא"י והנהלת הקואליציה, מקבלנו במסדרה של סיעתו. נפנה משיחה סלפונית. מפשלל הוא משקפיו, וכ־שידן עוברת על עניני הנעצמות לדקה. של התרכזות. הוא משיב ב־

מון מדוד על שאלתנו. השמורה ומו מיום קודם. כיאה לתפקידו הוא פותח בסקירת מערכות הקואליציה והאופוזיציה.

לקביעתו, הקואליציה איתנה יו־תר ממה שהיתה בכנסת הקודמת. חילוקי־הדעות בין שלוש סיעות הפועליות פחתו. וממילא הקואליציה כולה, לרבות הפרוגרסיבים והדת־יים־הלאומיים, מלוכדת יותר ממה שהיתה במחציתה של הכנסת הקו־דמת. כן, עוד לפני המשבר האח־רון.

לעומת זאת — האופוזיציה מרו־סקת. „חרות" — אומר גוברין ב־התקשות כלשהי של קולו — איננה מעזה כלל להעלות את התכניות כביכול שהכריזה עליהן בקול גדול בימי הבחירות. הן בתחומי הכלכ־לת והן בתחומי המדיניות. הסיבה

לכך ברורה — היא חשה שהמוני העם נגדה.

אשר ליתר, הצה"כ — ירדו! מק"י — ירדו! — אומר גוברין בפסקנות ובכך ממצה את שיש לו לומר בשיחה קצרה זו לגבי אותן המפלגות. הפועל היוצא ממערכות אלה — עלה משקלה של מפא"י בחיי הקואליציה והכנסת.

אשר ליחסי הכוחות בין הרשות המחוקקת למבצעת, לא החלישו התמורות בהרכב הכנסת את מש־קלה וסמכותה ביחס לממשלה. וה־ראייה — חכ"ים קואליציוניים ר־בים, לרבות משורות מפא"י, במידה ויש בליבם ביקורת, הערות והצ־עות לממשלה, עושים זאת מעל במת המליאה, אם כי במסגרת קונסטרוקטיבית. לרגע נזכר הח"כ גבה־הקומה בתפקידו הקואליציוני ומעיר בחיוך: כמובן שאינני מז־מין בזאת נאומים אופוזיציוניים מחברי קואליציה. כולל חברי מפא"י... אך חיי־קל חוזר גוברין לפיתוח רעיונו הקודם. דווקא הח־לשת האופוזיציה מעודדת תופעות כאלה, ומטילה יותר אחריות על סי־עת מפא"י שעלתה.

חשש „לשיעמום"? — גוברין דו־חה בשתי ידיו חשש כזה. דברו פסוק: אין שום חשש שבמדינה הזאת, שהקימה פעם נביאים, יהיה שיעמום בבית־הנבחרים. המדינה היא דינמית והעם הוא דינמי. אולי תהיה בכנסת הרביעית פחות המו־לה ריקה. אך לא פחות ענין.

ואשר לתמורות האישיות, סבור ע. גוברין שהחברים החדשים בסי־עות השונות, ככל שניתן לשפוט עד כה, נקלטו יפה בעבודת הבית, ויש להניח, כי יתרמו רבות לעבו־דתה של הכנסת בעתיד.

ברם, ליו"ר סיעת מפא"י יש בכל זאת ביקורת, לגבי עבודת הכנסת, וזו מכוונת לסדרי עבודתה! ותקנו־נה. אין הוא נכנס בהזדמנות זאת לפרטים, אך מעיר באורח כולל, כי בגלל כמה סדרי עבודה לקויים — הנמשכים מאז נתכוננה הכנסת כ־ירושה מהקונגרסים הציוניים ויתר גיוון, גם ב־תחומי הבקיאות של חברי־הבית, וגם ביצוג שכבותיו השונות של הציבור. עם זאת, מדגיש הוא, טרם בא על תיקונו תחום מרכזי חיוני בפעילות הכנסת. מול עליית מספר המשפטנים לא עלה לגמרי, ואולי אף פחת, מספר אנשי הכלכלה. אשר גם בהרכביו הקודמים של הבית בלט מיעוטם.

★ ★ ★

ד"ר ה. רובין:

שתי מגמות במפא"י

מ. דוד מדוד, כמעט בקצב־הכת־בה, כשהדברים יוצאים מפיו גוזרים ושקולים, מוסר ד"ר ה. רו־בין, מרכז סיעת מפ"ם, בחדרי־הע־יון שבמרתף הבנין, את תשובתו לשאלה שהוצגה לו מבעוד יום. ברור שבכנסת הזאת בולטת העוב־דה, שלמעלה מרבע הבריה הם ח"כים חדשים. בינינה חלק שעד־יין רישומם אינו ניכר כלל בכנסת. אך יש גם חברים, מסיעות שונות, אשר בהופעותיהם הראשונות במ־ליאה ובוועדותיה גילו יכולת של ביטוי, של הבנה ושל הצגת עניי־נים. עם זאת, וודאי שיש להצטער אם מהכנסת יצאו כמה אישים בול־טים, שתרמו חלקם בעבודת הכנסות הקודמות.

עתה פונה רובין להערכת הסי־עות. במבטאו ה„מגומן" משהו, אומר הוא כי בולטת בכנסת החד־שה העובדה, שהמפלגות האופוזיצ־יוניות עדיין „ממתינות". עם כל השוני בין „חרות" לבין מק"י, נכון הדבר לגבי שתיהן, ובוודאי לגבי הצה"כ. מתעורר גם הרושם, כי ה־צה"כ אינם רוצים לפגוע בהסתב־רויות תאורטיות, הקיימות אולי ב־מחשבותיהם ובמחשבות חלק מסויים של מפא"י, בגוגע לאפשרויות קו־אליציוניות בעתיד. מק"י — מכוון היבין סנוקרת — שמספר נציגיה בכנסת ירד למחציה, אינה יכולה, כמובן, להופיע בשחצנותה, שהיינו רגילים לה בכנסות קודמות, כי כל דיבור מנופח לאחר הכשלון בבחי־רות, „עשוי לעורר רק צחוק".

באשר למושב היוצא, הרי פרט לשני יוצאים מן הכלל — פגישת ב. ג. אדנואר ופרשת המורים החי־כוניים — לא היו נושאים מרעישים באופן מיוחד עד כה, אמנם, בקוא־

ליציה נתגלו גם בעניינים שוטפים חילוקי־דעות מסויימים. בעיקר ב־שאלות תקציב ומיסוי. אך הדברים לא הגיעו לגילוי של מחלוקת רו־עשת מעל בימת הכנסת.

באשר ליחסים כנסת־ממשלה, עד־יין מוקדם להביע הערכה סופית לדעת רוביין. פועלות מגמות שו־נות, בעיקר בקרב מפא"י. אחת, המעוניינת לא לרוקן את עבודת הכנסת מתוכנה, וגם לאפשר לקו־אליציה בירורים ענייניים פנימיים. אך יש גם מגמה שניה, המתכוונת למעשה להפוך את הקואליציה, ועל־ידי כך את הכנסת, לגוף של אומרי־הן. לכל דבר שנאמר או נע־שה ע"י הממשלה או אחד מחבריה. מגמה זו הודגמה בפועל בהצהרות על ענייני חוץ ובטחון, שנמסרו לא ע"י הדוברים המוסמכים לכך. הכנ־סת לא הביעה כל הופעת שליליות אלה, אף כי נמצאו עליהן עוררין.

ומה בנוגע לטענה על „שיע־מום"? — הביטוי, לדעת רובין, איננו הולם. כל ח"כ מתענין ב־נושאים הקרובים לליבו, ועבודת ה־כנסת מתנהלת על פי רוב ממילא בדפוסי היומיום. אולם נכון, כי הדיונים בכנסת הרביעית היו עד כה בלי צבע רב, אף לא נערך בי־רור מדיני־בטחוני מקיף, והדברים התנהלו עפ"י־ר במתכונת של עבו־דה שוטפת ויומיומית אפורה.

★ ★ ★

ע. איכילוב:

הרגשה קשה וסכנה רבה

ב. חפז ובהול, כשהוא חושש שמא יחמיץ את נאום הנעילה של היו"ר, שבו אמורה להיכלל הודעה בקשר להצעה שלו. מוטר לנו — לא. כמעט מכתיב לנו — ציר הצ־יונים הכלליים, ע. איכילוב, את תשובתו לשאלה, שגם עמו היתה שמורה מיום קודם, בטון ובתוכן. שיש בהם יותר משמץ של ההברה פוליטית. בחיתוך דיבור צברי. הוא אומר: בעובדה שמפלגה בכנסת היא גדולה באופן ניכר מאחרות. אין אני רואה שום פגם וחסרון. הרי לפי השקפתי. והשקפת סיע־תנו, אנו חותרים לקראת שיטת בחירות, אשר תצמצם את מספר המפלגות. ומובנו של צימצום זה הוא — בראש וראשונה — מפלגות יותר גדוליות. אך מסתבר, כי בכל זאת יש פגם.

הפגם שאני מוצא במפלגה הגדו־לה כיום — ממשיך איכילוב, כשי־תיה. מופרזת המשמעת הקואליציו־נית ומושלת בכל כבדה. ואילו דוו־קא קואליציה רחבה יותר יכולה להרשות לעצמה את הולכוסן לתת יותר חופש לח"כים, בבעיות שאינן מכריעות גורל ממשלה. אך שוב חוזרת ההסתייגות, שהפעם, דומה, מבצבצת בה גם תקווה — „אך גם זה עלול להשתנות ואין להסיק מס־קנות סופיות על כך". הרריי גם מקווה לתקופה של יציבות ארוכה — אך שוב נזהר ומעיר, כי בהמשך הזמן יכולות להיות תהפוכות.

בסיום השיחה מביע הרריי את אי־הסכמתו לשני דברים: אין הוא מסכים לגירסה שהכנסת „משעמ־מת". ואין הוא מסכים להערכה שהכנסת איננה משפיעה על הממ־שלה, גם כשהקואליציה רחבה זה־ממשלה יציבה. דיוני הממשלה עצ־מה נעשים תוך התחשבות תמידית בכנסת ובתגובותיה.

★

ער כאן שיחם של חברי בית־הנבחרים עצמם. מזוויות ראייתם השונות, על אופייה המסתמן של הכנסת החדשה ועל בעיות דמותה ורום־קרנה. הדברים, כלשון הב־ריות, מדברים בעד עצמם, וכל פי־רוש או תוספת מציד־נו, כמדומה שיהיו פה אך למותר.

עינינו עוקבות אחרי העט שבידנו — שחכות הזה איננו מגובש מבודדים ומגופים, אחידים בדעתם ובהשקפ־תם. ההיפך הגמור — מבודדים וחו־גים, המנוגדים מאוד ביניהם לבין עצמם, בהשקפתם ובמטרתם. כל אלה הלכו עם המפלגה הגדולה רק בשל היותה השולטת כיום, שלי־טה בלתי מוצדקת, בכל המוסדות במדינה. ובשלטונה זה הצליחה „לשכנע" אנשים כי

אסיה המשתחררת-וישראל

מאת ד"ר ד. בן־ארי

„האם רואה אתה את עצמך כצבעוני?"

„כן".

„מדוע"?

„כיון שאני מרגיש עצמי נחות. איני יכול למנוע זאת. קשה לבוא במגע עם העולם המערבי הלבן ולא להרגיש הרגשה מעין זו. העולם המע־רבי הלבן מתקדם פי כמה מ־אתנו. מה שאנו רואים במע־רב הלבנו הוא קידמה; מה שאנו רואים באסיה הוא נחשלות. משום כך אי אתה יכול שלא להרגיש עצמך נחות. וזהו הסעם לכך, שאני מרגיש, כי צבעוני אנוכי".

ד"ר שנקבת ע"י הסופר האמריקני הכושי הנודע ריצ'ארד רייט בעק־בות ביקורו בחעידת בנדונג, ב־1955. הוידוי הנוקב הזה של הסופר האינ־דונזי, אותו השמיע בגילוי־לב גמור לפני ידידו הכושי, מרמז בדיעבד על עובדות־יסוד אחדות, אשר כל המבקש להבין את אסיה אינו רשאי להסיח מהן את דעתו.

ויורשה להזכיר כאן, כי אסיה — ואפילו לא אותו חלק הקרוי דרום־מזרח־אסיה והמזרח הרוחק — אינה מעשה מיקשה אחד. אין לחפש בה מונוליטיות, לפי שנוסף להבדלים השונים בתחומי הדת, התרבות, הי־רמה הכלכלית והתפיסה החברתית במדינות השונות קיימים לעתים גם ניגודים חריפים בין מדינות שונות. דוגמה לניגודי אינטרסים אפשר למ־צוא בפרשת היחסים שבין הודו ל־פאקיסטאן, ואילו הניגודים שבין קוריאה הדרומית לקוריאה הצפונית הם דוגמה יפה מאין כמוה לניגודים שבהשקפת־עולם ובאורייינטאציה פ־דינית.

אך קיימים גם גורמי יסוד אחדים, שהינם בחינת מכנה משותף לאר־צות האיזור. כל מי שבא לנתח את מעמדה של ישראל באסיה ואת פר־שת יחסיה עם ארצות היבשת חייב לבחון קודם כל את הגורמים הללו.

הראשון שביניהם הוא תקופת ה־שעבוד לארצות קולוניאליות, שעב־רה על ארצות האיזור. בשטח המש־תרע ממורה לפרס היו רק שלוש (!) מדינות ששמרו על עצמאותן — יפאן (המהווה ביחס לשאר ארצות אסיה חריג בולט גם מבחינות רבות אחרות), תאילנד ונפאל. למעשה קטן המספר עוד יותר, שהרי בנפאל מש־לה, למעשה, אנגליה, ולוא גם בע־קיפון, גורם היסוד המשותף השני הוא „צבעוניותם" של עמי אסיה, המלכדת אותם למחנה אחד; ואילו השלישי הוא המורשת הדתית השו־נה שלו. הנצרות השלטת במערב הדרה במידה ניכרת (ואף זה בתקר־פה מאוחרת יחסית) רק לפיליפינים, ואילו לכל שאר ארצות האיזור זרה הדוגמה שלה זרות מוחלטת.

במאבק עם ירושת הקולוניאליזם

ג ורמי־יסוד אלה הולידו תוצאות אחדות.

א. המדינות הצעירות, שרובן קמו לאחר מלחמת־העולם השנייה, עדיין זוכרות למערב את הדיכוי הממושך, והן מגלות כלפיו איבה, או למיצער השדנות מובנת.

ב. ארצות אלו נרדפות ע"י הכ־רת נחשלותן הכלכלית, ש„הונצחה" מסיבות שונות, ע"י המעצמות הקו־לוניאליות וע"י השאיפה להגיע ל־הספקה־עצמית במהירות המכסימא־לית: הקמת משק מאוזן, שיבוא במקום הכלכלה הקולוניאלית, ש־תוכננה על־פי האינטרסים של המט־רופולין; פיתוחן של תעשיות וני־צולם של אוצרות טבע, כדי להעלות את רמת חייהם הנמוכה של החו־שבים; ועריכת מהפכה בכפר וב־חקלאות.

ג. שעבוד עמי אסיה ע"י המעצ־מות הקולוניאליות לווה באופנסיבה רוחנית, שתכליתה היתה להוכיח ל־עמי אסיה, כי בהתנגשות שבין ה־תרבות הקולוניאלית לתרבותם המ־קומית מוכחת עליונותה של התר־בות הזרה. אופנסיבה זו הוכתרה בדרך־כלל בהצלחה ובלטה בעיקר בשטח הלשוני: שפתן של השכבות המשכילות בארצות צעירות רבות באסיה אינה השפה המקומית, אלא שפת השליטים־לשעבר — אנגלית או צרפתית. בעקבות שיחורור של ארצות אסיה החלה בהן התירה רפ־לכסיבית להחזיר לעצמן את מה ש־איבדו בעקבות קשריהן עם המערב — את לשונן, את אמנותן, את דתן ואת מסורתן. הבעייה הנ„צבת בפ־ניהן היא מציאת סינתזה בין החדש לישן, בין התרבות המסורתית לתר־בות „היבוא" המערבית.

ד. בגלל חולשתן הכלכלית והצ־באית ועקב חולשתן המדינית, הנו־בעת מתוכה, הגיעו המדינות האס־יאניות למסקנה, שבזירה הפוליטית הבינלאומית אין להן כל דרך זולתי התאגדות והופעה משותפת מול ה־עולם הלא־אסיאני. במנקו את הצור־רך בהתאגדות זו אמר סנדיס נהרו בוועידת באנדונג: „החלטה זו נר־תנת ביטוי הן לאידיאלים של אסיה והן לדינאמיות החדשה של אסיה; שכן, אם אין היא מבטאת את הדב־רים האלה, כי אז מה אנו? שמא איננו אלא חיקוי של בני אירופה, אמריקה או רוסיה? מה אנו? — אסיאנים אנו, או אפריקנים? אין אנו דבר זולתי זאת. אם נשרכים אנו אחרי המחנה הסובייטי או האר־מריקני, או אחרי מחנה של מדינה אירופאית אחרת, כי אז אין הדבר עשוי להוסיף לכבודנו העצמי, לעצ־מאותנו החדשה, לחירותנו החדשה ולבטחוננו העצמי החדש".

חתירה תחת אשיות הדמוקראטיה

ך אחרון אחרון, סדרי הממשל ה־פנימי. רוב המדינות האסיאניות הצעירות העתיקו את מוסדותיהן וצורת שלטונן מן המעצמות ששלטו בהן. בלי להבחין בין עיקר לטפל, בין מהותי למקרי, בין קליפה לבין תוכן. דבר זה גרר עימו חוסר־יציב־בות במשטרן של רבות מהן. הדמו־קראטיה לא היתה בחלק מן הארצות האלו אלא בחזקת אידיאולוגיה מוש־אלת בלבד, וכמה סיבות לדבר: יסודות המשטרים המדיניים המסור־תיים של המדינות האסיאניות נת־ערערו בגלל חדירתם של רעיונות מערביים, והמסגרות המדיניות, ש־נוצרו בעקבות הכיבוש הקולוניאלי, חתרו תחת המשטרים הישנים. גם במקומות שבהם נמנע השלטון ה־קולוניאלי מפגיעה ישירה בשלטון הקיים, פותחו צורות שונות של של־טון בלתי־ישיר, אשר הולידו מנג־נונים פוליטיים ואדמיניסטרטיביים חדשים ואשר החדירו למסגרות ה־קיימות רעיונות מדיניים חדשים. דא עקא, שהמסורת אשר רווחה ב־אסיה לפני כיבושה בידי מעצמות המערב היתה בכל מקום מלוכנית־אוטוקראטית ולא דמוקראטית. עם שחרורן של ארצות אסיה חתרו שרידי המסורת המלוכנית־אוטוקרא־טית תחת אשיות הדמוקראטיה, שס־רם הספיקה ליהפך חלק אורגני מ־דפוסי השלטון באזור.

בעיית יציבותה של המדינה הה־דשה נתעוררה בכל חריפותה מטעם נוסף — בארצות החדשות פרץ גם מאבק בין הזרמים הדמוקראטיים השונים מצד אחד לבין התנועות הקומוניסטיות מצד שני. זיקתם של חוגים מסויימים מקרב האינטלי־גנציה המקומית לקומוניזם נבעה, כמובן, מתוך הרגשת קיפוח חברתי ולאומי, אותה הנמיה השלטון הקולוניאלי בארצם. אך היא היתה בעת ובעונה אחת גם תוצאה מאי־יכולתם של ה־אינטלקטואלים הללו למצוא מתרון להתלבטות, שהתלבטו ביחס לתרבות לפני עובדות־יסוד אחדות, אשר כל המבקש להבין את אסיה אינו רשאי להסיח מהן את דעתו.

ויורשה להזכיר כאן, כי אסיה — ואפילו לא אותו חלק הקרוי דרום־מזרח־אסיה והמזרח הרוחק — אינה מעשה מיקשה אחד. אין לחפש בה מונוליטיות, לפי שנוסף להבדלים השונים בתחומי הדת, התרבות, ה־רמה הכלכלית והתפיסה החברתית במדינות השונות קיימים לעתים גם ניגודים חריפים בין מדינות שונות. דוגמה לניגודי אינטרסים אפשר למ־צוא בפרשת היחסים שבין הודו ל־פאקיסטאן, ואילו הניגודים שבין קוריאה הדרומית לקוריאה הצפונית הם דוגמה יפה מאין כמוה לניגודים שבהשקפת־עולם ובאוריינטאציה פ־דינית.

אך קיימים גם גורמי יסוד אחדים, שהינם בחינת מכנה משותף לאר־צות האיזור. כל מי שבא לנתח את מעמדה של ישראל באסיה ואת פר־שת יחסיה עם ארצות היבשת חייב לבחון קודם כל את הגורמים הללו.

הראשון שביניהם הוא תקופת ה־שעבוד לארצות קולוניאליות, שעב־רה על ארצות האיזור. בשטח המש־תרע ממורה לפרס היו רק שלוש (!) מדינות ששמרו על עצמאותן — יפאן (המהווה ביחס לשאר ארצות אסיה חריג בולט גם מבחינות רבות אחרות), תאילנד ונפאל. למעשה קטן המספר עוד יותר, שהרי בנפאל מש־לה, למעשה, אנגליה, ולוא גם בע־קיפון, גורם היסוד המשותף השני הוא „צבעוניותם" של עמי אסיה, המלכדת אותם למחנה אחד; ואילו השלישי הוא המורשת הדתית השו־נה שלו. הנצרות השלטת במערב הדרה במידה ניכרת (ואף זה בתקר־פה מאוחרת יחסית) רק לפיליפינים, ואילו לכל שאר ארצות האיזור זרה הדוגמה שלה זרות מוחלטת.

„ישראל קמה הודות לקולוניאליזם..."

ך נוכח כל הנאמר לעיל נשאלת השאלה, מהם הנתונים האובייק־טיביים, המונחים ביסוד יחסי ישר־אל־אסיה?

המפתח לשאלה נמצא, ללא כל ספק, בהשוואת גורמי־היסוד, המשו־תפים למדינות אסיה עם נתוניה של ישראל, ובהשוואת התוצאות של גורמי־יסוד אלו.

הזכרתי את נסיון השעבוד הקו־לוניאלי, המשותף לעמי אסיה ה־משתחררים. מסתבר, כי מבחינה זו מעמדה של ישראל באיזור מורכב למדי. לכאורה נמצאה גם ישראל תחת שלטון זר מערבי עד 1948. המאבק, שניהל הישוב בזמנו כנגד השלטון הבריטי המנדטורי, אף הוא מרמז לכאורה על זהות בין הרקע המדיני־היסטורי של ישראל ובין ריקען המקביל של ארצות אסיה. גם העובדה, שתקומת ישראל היתה מלווה מלחמה עקובה־מדם עם מדי־נות ערב, אין בה כדי לפסול את ישראל בעיני חוגים מסויימים אלה — שהרי גם עצמאותן של מדינות אסיאניות אחדות היתה מלווה חי־כוכים מזויינים ואלימים דומים, א־שר סיבוכיהם בחיים הבינלאומיים נמשכים עד עצם היום הזה, כגון הסיכסוך ההודי־פקיסטאני.

דא עקא, שיש חוגים באיזור, ה־משקיפים על הדבר מנקודת־ראות אחרת והסבורים, כי לידתה של יש־ראל באה הודות לקולוניאליזם, ולא עקב מלחמה בו. הלך־מח־שבה זה, כפי שמשמעתיו פעם מפי ידיד יפאני, נפוץ בין שכבות אינ־טלקטואלים מסויימות בארצות אס־יה. הם מכירים אמנם בעובדה, ש־ישראל נמצאה תחת שלטון זר, אך הם טוענים, כי בניגוד לעמי אסיה, שארצותיהם נשדדו ע"י מעצמות המערב, לא נגזלה א"י מידי היהו־דים ע"י מדינה קולוניאלית. להי־פך — טוענים חוגים אלה — היהו־דים נתנו יד לכיבושה של א"י, ואי־לו כל מאבקו של הישוב כנגד ה־אנגלים לא נבע אלא מתוך החשש, כי השלטון המנדטורי עומד להפקי־רו לגורלו בידי הערב הערבי.

השקפה זו מגיעה בקרב חוגים אחרים לקיצוניות, המביאה אותם לכלל גישה עויינת לישראל. חוגים אלה רואים את הציונות כתולדת הצהרת בלפור, שנועדה, לדעתם, לשרת את האינטרסים האימפריא־ליסטיים הבריטיים. לשון אחרת: התנועה הציונית היא מכשיר האימ־פריאליזם הבריטי. תפיסה זו קנתה לה, לחוותנו, שביתה דווקא בהודו. עוד המהאטמה גנדי המנוח נתן לה ביטוי, ופנדיט נהרו, ראש־ממשלתה הנוכחי של הודו, שב והעלה אותה על הכתב שחור על גבי לבן!

שני זרמי־המחשבה האחרונים, ה־מנויים לעיל, אינם רואים, איפוא, בישראל שותפה היסטורית לשיע־בוד קולוניאלי. ויש המרחיקים לכת וטוענים, כי כדי להחזיר את הסדר על כנו במזרח התיכון, יש להחזיר את א"י למצב, בו היתה נתונה לפני הצהרת בלפור...

כמכנה משותף שני לארצות אסיה מנינו קודם את „צבעוניותן", ואף זה אינו גורם, התורם לזכותה של ישראל במחנה האסיאני.

ביני לבין מהנדס מיאמי נתפתח פעם ויכוח בעניין פעוט־ערך ביו־תר — צביונה הארכיטקטוני של איזו עיר נאה יותר. בנקוק או סינ־גפור? במהלך הוויכוח איבד לפתע ידידי את סבלנותו והתפרץ: „אין שום טעם להמשיך בוויכוח. אתה טוען, שצורתה של סינגפור נאה משל בנגקוק, משום שזו הראשונה נבנתה ע"י אנגלים. הם אירופים, אתה אירופי. ברור שאתה משוחד!"

אין מנוס מעובדה זאת — על אף העובדה, שאחרי כה גבוה אל אוכ־לוסיית ישראל הינו ממוצא אסיאני או אפריקני, נחשבה ישראל בעיני חוגים נרחבים בארצות אסיה כזרה. „לבנה", אירופית. הדבר מצא לו חי־זיקו גם בביקורו של משה שרת ב־ארצות אסיה ב־1956. היחידה מבני סמלייתו, שנתקבלה בכל מקום בח־יבות בלתי־מסויגת ובלתי־מרחיבים; היתה חברת־הכנסת ממוצא תימני. אליה פניו בכל מקום בכינוי „אחוי־תני".

גוזם היסוד השלישי המשותף ל־ארצות אסיה, הדת. אף הוא אינו מקרבן אל ישראל. היהדות והתנ"ך זרים לעמי אסיה לחלוטין, ממש כמו הנצרות.

שיתוף־פעולה אך כשווים עם שווים

ע ד כאן בחינת גורמי היסוד. מה שנוגע לתוצאות הנובעות מהם, הרי כבר נאמר למעלה, שהחשדנות, ואפילו האיבה, שהוגות ארצות אס־יה למערב, הן תולדה טבעית של המשטר הקולוניאלי ששרר בהן לפ־נים. בישראל אינן קיימות חשדנות ואיבה אלה. להיפך, מאחר שריקעם התרבותי של חלק ניכר מתושביה הוא מערבי, ומאחר שרבים מאזר־חיה הינם ממוצאי אירופי ממש, הרייתי נוטה כלפי המערב באורח טבעי ונם בכך היא מהווה, אם־כן, חריג לעומת ארצות אסיה האחרות.

הנחשלות הסכנית, המשותפת ל־רוב עמי אסיה, אף היא אינה קיימת בישראל. שתי בעיות היסוד, החור־צות את עניין הפיתוח התעשייתי בארצות אסיה, הן הידע הטכני ה־מצומצם שלהן וחוסר ההון, העומד לרשותן. קיים בארצות אלו מעין מעגל־קסמים — מצד אחד קיימת בהן נחשלות כלכלית, ומצד שני אותה נחשלות כלכלית עצמה מו־נעת את יצירת ההון, הנדרש לשם פיתוח כלכלי וחיסול הנחשלות. מא־לה נובעת עובדה הריפה אחרת: קצב המודרניזציה והאינטנסיפיקציה של הפיתוח התעשייתי והחקלאות אינו מדביק את גידול האוכלוסיה, ו־שוב, מצב זה אינו קיים בישראל, ש־הינה מדינת־סעד (Welfare State) בעלת רמת־חיים גבוהה יחסית ובע־לת כוח אדם מספיק וידע טכני מש־ביע רצון.

ולבסוף, הסכנות המשותפות, המ־איימות על שלטון הדמוקראטיה ב־ארצות אסיה, אינן קיימות בישר־

(סוף בעמ' 7)

חייו ומותו של ידיד הפילים

מאת יעקב אביאל
סופר „למרחב" בצרפת

ך פאל מאטה היה בן 30 כאשר החליט להמיר את עולמו האנושי בעולמם של הפילים. זו היתה תוצאתה של אהבה עזה שהוא גילה לפתע בתוך עצמו אל חיות־ענק חביבות וחסרות־מגן אלו.

אותו זמן, הגיע רפאל מאטה לכל אותם החישנים שכל איש צעיר אחר מסוגו רואה בהן כרגיל את התגשמות מיטב מאווייו. היתה לו משרה טובה ומכובדת, אשה נאה ומקסימה, דירת־לוקסוס, מכונית, וכן פעילות חברתית מגוונת: חוגים אינטלקטואלים, ספורט, בידור, וכ־דומה — וכל זאת בתוך תוכה של פאריס. מה עוד יכול היה לבקש?

אולם רפאל מאטה היה רחוק מאד מלהיות מאושר בחייו. הוא סבל ממחלת הדור: ריקנות נפשית ורוחנית והוסר כל תכלית סגולית בחייו. לשם מה הוא חי? לשם מה כל האחרים חיים? היה שואל את עצמו תדיר. ושאלות אלו הכבידו עליו ביתר שאת, מדי גאות בו מישקע הזכרונות המריר שהשאירו בו שנות מלחמת העולם השניה. בה הוא נטל חלק, תחילה כלוחם־מחתרת, אחרי כן כאסיר גיסטאפו שבגם הציל את חייו ולבסוף כחייל בצבא „צרפת החפשית". הוא חזה הרבה שפי־כות־דמים, יתמות, שכול ואכזריות חסרת סעם, עד להתפוררות כל ערך מוסרי ואנושי.

תחילה ניסה מאטה להסביע מועקתו בחיי הוללות בלתי מרוסנים. אחרי כן, חיפש לו ביסוס דוקטרינרי לתורת חיים זו בנדדו על פני כל האסכולות הפסבדו־פילוסופיות הנאבסיביסטיות אחרי נשם על קרקע הרקב של ימי לאחר־מלחמת־העולם־השניה — אקזיסטנציאליזם, ניאו־ניהיליזם, אבסורדיזם, וכיוצא בכך. אחרי־כן, סטה סטיה גדולה בכיוון הקטבי ההפוך, ונתפס למיסטיקה מודרנית של אילו זרמים „ריניסאנסיים" נוצריים. אולם, לשוא, בכל אלה הוא טעם רק את מרירותם של מי־אכזב אשר כל הסותם מהם, משלה עצמה, כי הוא מרוווה את צמאונו, אך עד מהרה הוא נוכח כי צמא זה רק גבר. השאלות הקשות והנורדניות, לשם מה הוא חי, לא פסקו מלענותו, ומאטה שקע יותר ויותר במרה שחורה. נתעטף בשריון של אפטיה וריקניות ולא־איכפתיות לכל.

עד שיום אחד הוא ביקר בגן־החיות המפורסם של יער וינסן, שבקרבת פאריס, ושם מצא לפתע מה צריכה להיות תשובתו האישית לשאלות החיים המעיקות עליו. מהי התכלית ומהו היעוד שלמענם וב־עבורם הוא חייב מכאן ואילך, להוסיף ולהיות את חייו, עד נשימתו האחרונה. בעולם נטול־סבר־ומשמעות זה. התכלית והיעוד שלו הוא: לנסוח את החברה האנושית ולעבור לחיות בחברת פילים.

אותו יום עמד מאטה והתבונן מהורהר בפיל אפריקני ענק, חיה נדירה ומרהיבה באמת. אשר גן החיות הוינסניאי מתפאר בה כבמש־כית יקרת־ערך. הפיל היה צועד הלוך ושוב בכלובו, ומרעיד ארץ בכפות רגליו. איזו חיה אצילה היא זו — הרהר מאטה — ומה גדול העוול שעשו לה בני האדם בהגלותם אותה מיערות מולדתה אל כלא צר זה. מנהל גן־החיות שעמד לידו, כאילו ניחש את אשר חולף במוחו של מאטה אותה שעה, אתה יודע — הוא נפנה ואמר לו — אם נעמיק להרהר היטב בדבר, כי אז נהיה עשויים להגיע למסקנה שאולי דווקא חסד עשו בני האדם עם החיה הנהדרת הזו שלפניך, בהגלותם אותה לכאן; שכאן לפחות מזונה מצוי ואין אורב לה ליטול את נפשה בשל שנהבה ועורה. ואילו בג'ונגל־מכורתה, שער בנפשך, הריזיי כבר קרו־בה להכחדה גמורה, ובעוד שנים לא רבות יחפשוה שם ולא ימצאוה. אי, בני האדם, בני האדם!, הוסיף מנהל גן־החיות הוינסנאי כאילו להרהר בקול, לא די להם בטבח־הקבע ההדדי והאווילי שהם חוזרים ועורכים בינם לבין עצמם אחת לכל כמה שנים; הם מוכרחים להש־מיד השמדה גמורה גם את החיות שלא תסאו ולא פשעו כלפיהם במאו־מה! תאר לך, מאז שנת 1800, למעלה מ־110 מיני חיות נעלמו כליל.

מעל פני האדמה; ואף עתה, אין חולפות שנתיים־שלוש בלי שגורל דומה יפקוד עוד חיה זו או אחרת; ועוד מעט, עוד מעט, יגיע ודאי גם תורם של הפילים, החיות האצילות, היפות, התמימות והסרות־הישע.

שמע מאטה, וכבדך נחשף לפני עיני רוחו, וכבשהו היעוד המופ־לא — לעזוב את בני האדם וללכת אל הפילים.

אל הג'ונגל

בו במקום החליט לנטוש מייד את כל עולמו הפריסאי בו גולד, גדל, נתחנך ונשתרש, ולקום ולעקור ללא שהיות אל תוך תוכה של אפריקה השחורה, אי־שם בלבו של ג'ונגל־העד, הרהק מכל תעלולי הציביליזציה המודרנית, ולחיות כל הזמן במחיצתן של חיות־ענק, לטפל בהן, לגוננן ולשמרן מידו האכזרית והמשמידה של האדם, ועם זאת לשאוב מהן נוחם ועידוד, להשכיח ממנו את אכזבתו העמוקה מחברת בני אדם.

החליט ועשה. ידידיו ורעיו ובני משפחתו, כולם נדו לו. ודאי נט־רפה עליו דעתו, המסכן, אמרו. אך כל הפצרותיהם כי ישוב ויימלך בדעתו בטרם יעלה על דרך הרפתקנית כזו, התנפצו אל סלע אמונתו העיקשת בייעודו החדש. בלי להרהר הירהור אחד נוסף קם מאטה והשליך הכל מאחרי גוו, והלך ועקר אל הג'ונגל של „בוואנה". אחד המקומות הפראיים והנידחים ביותר שבווילטה־עלית, צפונית מזרחית לחוף השנהב האפריקני.

השלטונות הצרפתיים של אותו אזור, אם כי לא יכלו בשום אופן להבין את פשר צרופו של בן־ארצם התמהוני. פריסאי מעולן, הנושש את כל חמודות הכרך, „לחיות עם הפילים". נענו ברצון לבקשתו למ־נותו למפקח על שמורת־הטבע של „בוואנה".

נטל מאטה את אשתו, כריסטין, פריסאית עדינה, שמרוב אהבתה אליו ניאותה להיאלות לבעלה בכל אשר ילך. ונעלם אי־שם בין סבכי הג'ונגל של „בוואנה". מאז לא ראוהו ולא שמעו עליו דבר, אך בצר־פת החלו לצמוח סביבו אגדות. אמרו שהוא החריח לנדוד ככל האפשר אל מעמקי הג'ונגל, ושם בנה לו, במו ידיו, מעצי הבמבוק שהוא כרת, בתוך חלקת יער שהוא ביראַ, ביקתת־ילידים קטנה, בה מתגוררים הוא ואשתו בבדידות מוחלטת. אמרו שהוא חי בפשטות סגפנית ביותר. וכי מעט חפצי בית גסים ודלים, מקצת צידה ומזון, וספריה רבת־כרכים, הדבר היחידי שהוא סחב אתו, מכל מטענ־קנינו לשעבר. הללו מהווים כל אביזרי הייו החדשים. אמרו כי בחברת הפילים, אהובי נפשו, ויתר חיות הפרא של הג'ונגל אשר אף אליהם הלך ונקשר, חזר הוא ומצא את שלוות־נפשו ואשרו. אמרו עוד כי גם החיות אהבוהו והתידדו עמו. וכי לא יליד אחד, מאנשי שבטי „הלובים" הפראיים בסלחה, ראוהו מתרועע ללא פחד עם פילים ואריות וקרנפים, חובק פתנים, טובל בין היפופוטמוסים, שוחח עם תמסחים. עד כדי כך ששמו נישא ביראה ובהערצה בפי כל כושי הג'ונגל של „בוואנה", וכינוי חדש נתנו לו: „קונגו מאטה", כלומר אדון־היער־והחיות.

אך הוא היה אדון קשה מאוד. לבני שבטי ה„לובים" הפראיים שכל מחייתם וקיומם מאז ומתמיד על הציד של אותן היות שמאטה כה אהב, ועליהן כה הגן ושמר עתה בחירוף נפש שאין דוגמתו. לגבם, לא היו הפילים אלא חסים עצומים של שנהב, זה החומר היקר אשר למטה במורד הנהר, באבידז'ן עיר הנמל של חוף השנהב, משלמים האנשים הלבנים תמורתו הון תועפות; והתהיפופוטמוסים והקרנפים — ערימות אדירות של בשר טעים ומזין. ו„קונגו מאטה" זה בא עתה ורוצה לאסור עליהם כליל לנגוע בכל החיות בנות־חסותו אשר בעשרת מיליון הדונמים של שטח שמורת־הטבע שבג'ונגל „בוואנה"! וכי ממה יחיו וממה יתקיימו?

וכאן החלה מלחמתו הנואשת של „קונגו מאטה", הוא רפאל מא־טה, בשבטי ה„לובים". הוא עשה הכל כדי למנעם מלפגוע בחיותיו, והם עשו הכל כדי להערים עליו. ואף על פי שבו עצמו הם לא העזו, במשך זמן רב, לפגוע, כי נפל עליהם מוראו הכישופי, עד כדי כך שגערה אחת שלו, בפוגשו אותם לפתע ברדיפת־ציד בלב הג'ונגל, דיה היתה כדי שישליכו את קשתותיהם וחציהם וינוסו על נפשם בבהלה, אף על פי כן ברור היה כי ביום מן הימים תגיע שעתו להנקם במטר חצים משוחי־רעל. אף הוא, ואכן, היום הזה בא.

מאה חצים חיסלו את המכשף הזכן

היה זה בחודש ה„דיורו", התקופה בה ערוכים שבטי ה„לובים" את אחד הטקסים המאגיים המקודשים ביותר בעיניהם — הכנסת בניהם הבוגרים בברית הלוחמים־והציידים של השבט. בתקופה זו, כל תחום־המגורים של השבט מוכרז כ„שאבו" מוחלט. וכל זר המעז להיי־כנס אליו — מתחייב בנפשו.

מאטה, לא זו בלבד שהעז, אלא אף הסתכן בצורה הלא־איכפתית אופיינית לו, וחדר ישר אל קודש הקדשים עצמו — הרחבה המר־כזית של כפר הילדים. בעת שהקוסם של השבט, עדוי נוצות ססגו־ניות ומסכות־אימים, חולל וקיפץ, לרעם תופי הטאם־טאם וילולת הלוחמ־מים. מסביב למדורה המעלה עשן, מתיז דם מכלי דמוי־גולגולת שב־ידיו על הנערים המובאים בברית השבט.

שאגות מקפיאות קידמו את מאטה, אך הוא לא הת ולא נרעד. בלי למצמץ עפעף הוא פסע ישר קדימה, עד למרכז הרחבה, ופקד בקול של שליט על בני השבט: „הניחו מייד נשקכם!". בני השבט הנדהמים צייתו לו בתחילה. הם הניחו נשקם, והיטו אזנם לשמוע מה רצונו של „קונגו מאטה". יתכן, ומאטה היה יוצא גם מגובי־אריות זה בשלום. אולם פחדו לא שלט אל מבני־לוויתו, אחד מבני ה„דיולאס". שבט אחר, רכרוכי ומנוגן, השנוא ומאוס על בני ה„לובים" עוז הנפש, היה בעוכריו. הלה שחרד לנפשו, ניסה לשלוח ידו ולאחוז בחשאי באחד מכלי הנשק שבני ה„לובים" הניחו על האדמה לפי פקודתו של מאטה. זה היה האות. „מאטה קונגו" הביא את ה„דיולאס" לפגוע בבנו! זעקו בני ה„לובים", והסתערו על מאטה ובני לוויתו. הללו נמלטו מייד משם כל עוד נפשם בם. אולם מאטה עצמו, אם משום שלא הצליח לנוס בעוד מועד, או מפני שראה זאת למטה מכבודו, נפל שדוד. למעלה ממאה חצים נתקעו בגופו ונקבוהו ככברה, ולאחר שהוציא נפשו ביסורים גדולים, כרתו בני ה„לובים" את ראשו ושמוהו על חודו של כלונס גבוה, שם נשאר תקוע עד שסיימו את טקס ה„דיורו" המאגי והמקודש שלהם.

משגודע הדבר בצרפת, ספדו לו הרבה למאטה: זה „ידיד־הפי־לים" ורע־החיות יפה־הנפש ואציל־הרוח אשר העדיף את חיי הג'ונגל על פאריס, אמרו. כיצד נפל בידי פראיים, צמאי־דם! האם לא תבקש צרפת את דמו מידי שופכיו? שאלו, וכמובן שהיא ביקשה. השלטונות באבידז'אן, עיר הבירה של חוף־השנהב נזדרזו לשגר משלחת עונשין אל הג'ונגל של „בוואנה". שמו מצור על כפרי־הביקתות של שבטי ה„לובים" ולא חזרו עד שהללו הוציאו מתוכם כשנים־עשר איש. כל הצולעים והפסחים והחגרים שבין לוחמיהם, ומסרום לידי השלטונות. „הללו הם רוצחיו של „מאטה קונגו"; קחום ועשו בהם כל אשר תר־צו!", אמרו.

השנים־עשר הועברו לכלא של אבידז'אן, ולפני שבועיים נערך משפטם ברוב עם ועדה שם, ונידונו כולם למוות. הם קיבלו גזר דינם בחיוך ובשלווה. ראשי־השבט הקדימו ואמרו להם כבר לקראת מה הם הולכים והם הלכו ברצון. כי „מאטה קונגו" היה אדון גדול. אך אדון קשה מאוד, ועתה כשהלך לצמיתות — יותר הציד לשבט כולו.

„לבאר־אסיה המזרח־תיכון" ב־1955 הוידוי הנוקב הזה של הסופר האינ־דונזי, אותו השמיע בגילוי־לב גמור לפני ידידו הכושי, מרמז בדיעבד על עובדות־יסוד אחדות, אשר כל המבקש להבין את אסיה אינו רשאי להסיח מהן את דעתו.

ויורשה להזכיר כאן, כי אסיה — ואפילו לא אותו חלק הקרוי דרום־מזרח־אסיה והמזרח הרוחק — אינה מעשה מיקשה אחד. אין לחפש בה מונוליטיות, לפי שנוסף להבדלים השונים בתחומי הדת, התרבות, ה־רמה הכלכלית והתפיסה החברתית במדינות השונות קיימים לעתים גם ניגודים חריפים בין מדינות שונות. דוגמה לניגודי אינטרסים אפשר למ־צוא בפרשת היחסים שבין הודו ל־פאקיסטאן, ואילו הניגודים שבין קוריאה הדרומית לקוריאה הצפונית הם דוגמה יפה מאין כמוה לניגודים שבהשקפת־עולם ובאוריינטאציה פ־דינית.

אך קיימים גם גורמי יסוד אחדים, שהינם בחינת מכנה משותף לאר־צות האיזור. כל מי שבא לנתח את מעמדה של ישראל באסיה ואת פר־שת יחסיה עם ארצות היבשת חייב לבחון קודם כל את הגורמים הללו.

הראשון שביניהם הוא תקופת ה־שעבוד לארצות קולוניאליות, שעב־רה על ארצות האיזור. בשטח המש־תרע ממורה לפרס היו רק שלוש (!) מדינות ששמרו על עצמאותן — יפאן (המהווה ביחס לשאר ארצות אסיה חריג בולט גם מבחינות רבות אחרות), תאילנד ונפאל. למעשה קטן המספר עוד יותר, שהרי בנפאל מש־לה, למעשה, אנגליה, ולוא גם בע־קיפון, גורם היסוד המשותף השני הוא „צבעוניותם" של עמי אסיה, המלכדת אותם למחנה אחד; ואילו השלישי הוא המורשת הדתית השו־נה שלו. הנצרות השלטת במערב הדרה במידה ניכרת (ואף זה בתקר־פה מאוחרת יחסית) רק לפיליפינים, ואילו לכל שאר ארצות האיזור זרה הדוגמה שלה זרות מוחלטת.

„לקולוניאליזם..."

ך נוכח כל הנאמר לעיל נשאלת השאלה, מהם הנתונים האובייק־טיביים, המונחים ביסוד יחסי ישר־אל־אסיה?

המפתח לשאלה נמצא, ללא כל ספק, בהשוואת גורמי־היסוד, המשו־תפים למדינות אסיה עם נתוניה של ישראל, ובהשוואת התוצאות של גורמי־יסוד אלו.

הזכרתי את נסיון השעבוד הקו־לוניאלי, המשותף לעמי אסיה ה־משתחררים. מסתבר, כי מבחינה זו מעמדה של ישראל באיזור מורכב למדי. לכאורה נמצאה גם ישראל תחת שלטון זר מערבי עד 1948. המאבק, שניהל הישוב בזמנו כנגד השלטון הבריטי המנדטורי, אף הוא מרמז לכאורה על זהות בין הרקע המדיני־היסטורי של ישראל ובין ריקען המקביל של ארצות אסיה. גם העובדה, שתקומת ישראל היתה מלווה מלחמה עקובה־מדם עם מדי־נות ערב, אין בה כדי לפסול את ישראל בעיני חוגים מסויימים אלה — שהרי גם עצמאותן של מדינות אסיאניות אחדות היתה מלווה חי־כוכים מזויינים ואלימים דומים, א־שר סיבוכיהם בחיים הבינלאומיים נמשכים עד עצם היום הזה, כגון הסיכסוך ההודי־פקיסטאני.

דא עקא, שיש חוגים באיזור, ה־משקיפים על הדבר מנקודת־ראות אחרת והסבורים, כי לידתה של יש־ראל באה הודות לקולוניאליזם, ולא עקב מלחמה בו. הלך־מח־שבה זה, כפי שמשמעתיו פעם מפי ידיד יפאני, נפוץ בין שכבות אינ־טלקטואלים מסויימות בארצות אס־

(סוף בעמ' 7)

תשעים שנה למקווה־ישראל

כאן נולדה החקלאות העברית

מאת א. סדומי

„אי, אני נותן לפניכם תוכנית של מוסד חדש, אשר בו תוכלו לחנך את הדור הבא ולהרגילו לעבודת האדמה. על ידו תכינו מקום מחסה ומפלט לאחינו, אשר היום או מחר, הרבה מהם יברחו ממקומות מושבתם, משנאת הגויים אליהם... ואתם, אדוני, אל יעלה מורא בלבבכם לאמור: איך נוכל לעשות כדבר הזה? כי אם תש־מיעו קול שופר גדול לכל בני ישראל, המפוזרים על־פני כל האר־ץ ונוכחתם, כי את אשר אנו חולמים היום, נראה למחר את פתרונו"...

כה אמר קרל נטר, כאשר הציע לפני למעלה מ־90 שנה לייסד בארץ בית־ספר חקלאי, שנקרא אח"כ, עם ייסודו בשנת 1870, מקווה־ישראל. צריך היה אדם להיות בעל מעוף בלתי רגיל, בעל דמיון נועז וציוני סוב מכל הציונים שבאו אחריו, כדי להגות אז רעיון כזה ולנמקו בדברי הגיון כאלה. שאני רואים אותם היום כדברי נבואה.

בארץ היו אז בסה"כ 13 אלף יהו־דים, ש־90 אחוז מהם חיו „חיי־חלו־קה" בירושלים, בחברון, בצפת ובר־טבריה. שום עובד־אדמה יהודי לא היה במגמא בכל רחבי ארץ־ישראל. בפני יהודים אלה נשא קרל נטר דברו ממרומי הר־ציון בירושלים ב־שנת 1866 ואמר להם

דיוקן האדם ביצירתו של מנדלי

מאת גרשון שקד

(סוף מגליון פסח)

תאוות העסק

אולם התכונות הכלכליות אינן רק פונקציה של צרכים אמיתיים אלא הולכות ומשתלטות על האדם, עד שהן קיימות כגורם עצמאי בנפש האדם ללא כל זיקה אל מצב אנושי קונקרטי. עצמאותן המפלצתית של התכונות הכלכליות היא מקור עי־קרי לתפיסה הגרוטסקית של „האדם הכלכלי". עניני עסק, שנעשו עצמ־איים כעלוקה זאת ההולכת ומשתל־טת על גוף האדם, עדיפים בחברה זאת על עניני חיים ומות ויהודים א־פילו הרב הדה מונחת על צוארם עוסקים בעסקים ושוכחים עולם ומ־לואו ובלשונו של מנדלי: „מניח אני את החום השרב והזיעה וארוני פותח אלא בעסק, שאין לך תחבולה לדובב יהודי טובה הימנה. יהודי אפילו כשהוא גוסס. כיון שהוא שו־מע דבר עסק מיד דעתו מתישבת עליו ומלאך המות נרתע לאחור ו־אינו שולט בו באותה שעה." (11) תאוות העסק קיימת ועומדת איפוא גם משניטלה ממנה כל משמעות מעשית, משהיא מנותקת מכל פרק־מטיא של ממש וקיימת כתאוות טהורה ומופשטת מכל איצטלאות מעשיות שכן: „אילמלי היו שני יהודים נדחים לאי אחד מאיי הים השוממים, שאין שם כל בריה זול־תם, אין כפף בדבר שאחד מהם היה פותח לו שם חנות, ואחד אף הוא היה מצא לו עסק מה, והיו שניהם מקיפים זה לזה וכו'. (12).

תכונה זאת שהיא מסובב של סי־בות כבדות משקל, מתקיימת איפוא גם בלא סיבותיה ועומדת ברשות עצמה, ובידוד זה מתחומה של מצי־אות יוצר את הגרוטסקה. נשתבשו היוצרות ושוב אין התכונה בת־תנאים אלא מעתה מבקשת היא ש־דותיה הסבעיים שבלעדיה שוב אינה יכולה להיות כהלכה. „הידיד" הוא המים לדגי התגרות ואליו תשוקתם והם עורגים כתינוקות אל שדי אמו־תיהם לאפיקי מים של עסק מה. אם בר' יעקב נתגלמה אנוכיותו האכז־רית של האדם הכלכלי, ובסנדריל שפלותו, הרי תכונת העסקיות לשמה נתגשמה בר' אלתר ובר' אשר סר־סור. אליבא דר' אשר, עסק הוא תכ־לית הקיום האנושי, שכן: „בני אדם נושאים ונותנים, כי לכך הם בני אדם, סוחרים! והשכר? זה בידי שמים, מזל מחכים, מזל מעשיר. ה־כל תלוי במזל!" (13) ר' אשר מזהה בדבריו בין אדם לבין סוחר וזהוי מושגים זה אומר דרשני, והפשר הוא שיש לו לר' אשר מערכת מושגים שאינה מכירה אדם שאינו סוחר, ומי שלאו סוחר הוא אינו אדם בעיניו. עיקר אלא העסק עצמו. שכן הקיום גם כאן כמו בקטע הקודם לא השכר האנושי אינו אלא עסק גדול, שהכל חייבים להשקיע בו נפשם ומאודם. הפעילות האנושית נותקה כאן גם מ־תוצאותיה והיא הולכת ונעשית פעי־לות לשמה כשתוצאותיה הועברו מ־התום ההישג האנושי להחומו הפ־טאלי של המזל. החיים הם לפי ראייה זאת משחק האזארד, והקוביסטוס הר־כלכלי משתתף במשחק בגינה של התאות המשחק (ככל קוביסטוס א־מיתי) ולא בגינם של סיכויי הרווחים. עצמאותה המפלצתית של התאווה ה־כלכלית הגיעה כאן לשיאה ואין תי־מה איפוא שאינה שלטת בתחומיה שלה בלבד אלא פורשת מצודתה על כל הקיום האנושי. היא היא המביאה בני אדם לתבוע נדבה מזכות מדאו־רייתא, ולראות בבטלה מצב חוקי, שכל המערערים עליו הם בחינת מ־פירי זכות חזקה. אבל אם כאן אנו עדיין בתחום חיי הכלכלה הרי אכז־ריות אנושית וסדיזם יצרי המתפר־צים בעטיים של תאות הממון וה־אכילה, כפי שהם מתגלים בדמותו של פייבוש, „המסדר האדמוני". מג־לים כבר באיזו מידה עשוי החבל המוסרי ללכת אחרי הדלי הכלכלי.

לא נביא כאן את כל המעגלים וה־תחומים שמצודתו של יצר זה פירושה עליהם. די אם נאמר שהלק הארי של הצורות הקומיות ביצירתו של מנדלי מתייחסות לעניין זה. היצר מצוה ו־כל רגשות האדם עונים מנה ובה אמן אחריו; מבנה זה הוא לעתים קרובות תכנן הפנימי של הצורות הקומיות האטונות. תכונותיו של האדם הכלכלי קומיות יותר ככל שהן מת־גלות במערומיהן; ככל שמשתלטת רדיפת הבצע על תחומי חיים רחוקים יותר מיצר הקיום הראשוני, ניכר יותר מצבו הקומי של האדם הנכנע לעצמו; אולם ככל שמודגשות יותר הסיבות שהולידוה, ניכר יותר שאין לבוא בטרוניה על האדם אלא על ה־נסיבות המעצבות את תגובותיו; מש־מגלה המספר שהאדם אינו בוראן של נסיבות אלא קרבנן, משתנה יחסו אליו - הוא חדל להיות קומי ונעשה פתטי. הווה אומר קרבנן העלוב של הנסיבות, והצד השני של „האדם הכלכלי" מתגלה.

נרדפי הגורל

מכאן ואילך אין זו הבריה אכולת הלהיטות הכלכלית שהכרנה עד כאן. אלא זוהי בריה שפלה יעילבה. ש־גורלה המר לה. לפי גירסה זאת, אין האדם אלא ילד גדול. שנלכד בפח. שטמנה לו המציאות. זוהי יצור חסר ישע וחסר אונים, קרבן תמים של אופיו ושל סביבתו, שמעשה התגרות הקומי אינו שלו אלא הוא קרבן עלוב של מציאות המתגרה בו פרויד ניסה עניין זה באורח סביר ביותר משה־ניח. שקומיות מקורה בהשוואה שבין המתבונן לבין הזולת הקומי הנוהג כ־ילד (כ' הדמיון). משום כך מעורר צחוק; אבל קומיות זו רטלה ומבו־טלת מששוב לא בראיית התנהגותו של הזולת כהתנהגותו של ילד אלא הוא ילד ממש. הדיאראה בין ילד למ־בוגר נעלמה יעמה ה ה ב ד ב' ה־מקור לאנרגיה קומית. בטלה כ' ה־דמיון — הקומיות מתבטלת עמה.

פיכמן עמד על ו־חמי אב. שיש ל־מנדלי לילדי ישראל (14); אבל ־חמי אב אלה אינם נכמרים על ילדי ישר־אל בלבד אלא על נערין זקנין יל עתים על כל הקבוץ כולו. שעה שהוא מתגלה בהווישתו. מידה החסד של המספר מגלה כאן מהות אנושית שהיא. כפי שנאמר לעיל. הצד השני בדיוקנו הרוחני של האדם הכלכלי. „אין דבר ממוגג את לבי ומעורר ב־קרבי רגשות נשגבים מעין „גשי אה־בה וחסד ורחמים" וגעגועיב עוד הר־בה. כפני ילד תמים כשהוא שון ב־יותר כשמתגמגם בתוך הולשת א־מתוך ענוותיו של שבכר מכתו. אחד מן התינוקות האומללים, תינוק חלש ורפה כוח. ניגש ובא אלי בשעה ש־מחסור, הוטעמו אצל האחרון מכות הגורל, הרעב והצמא. הנתכות עליו מלמעלה. דמות מעין זאת היא בילה. גיבורת ספר הקבצנים, שהוריה אכלו בוסר ושניה קהו על ידי מציאות אכזרית ומנוולת. תמה היא יוצאת אל העולם. אך העולם דורסה בלא שיטול תומתה. דומות לה לבילה שלוש הדמויות המרכזיות ב„עמק ה־בכא": הירשלי האוהב הרעב. מויש־לה העלוי החסוף ובילה שנשבתה ל־קלון. אבל אין המדובר בתינוקות נאיביים בלבד. בתמות והיות אף הן מתגלות כילדים תמימים. שיד זדונית היתה בהם; מנדלי אף מדמה לעתים חיות לילדים תמימים מוכי גורל ו־אומר: „אוי את צרת נפשי הסוס מזכירי היום. נגיחתו — זו גניחת בני, ועיניו — עיני ילד. (16) המצי־אות כולה מקבלת פנים זועמות ואכ־זריות משמעצב מנדלי חיותיו הרדו־פות. אם גיבוריו האנושיים של מנדלי הם בני קבציאל, בני המחסור. הרי בבריות אלה מגלה מנדלי מה מעולל הגורל לנבראים. כל דמות ביצירתו של המספר שדיוקנה כדיוקן ילד מרור מה או בהמה שחוטה. היא בכלל ה־דמויות הללו. אין המספר מעלה על נס דיוקנאות יוצרת ממילא שני קט־בים בעולמו של מנדלי, שביניהם נע יחסו הקומי והפתחני של המספר אל עילמו. קטבים אלה גם מגדירים מ־ראש את המהויות שיצירתו עשויה לבטא. אין דיוקנאות מעין אלה עשר־יים להביא אדם להתרוממות הרוח או להכרת גדולתו האנושית של האדם הנאבק בגורלו. משום שהם אינם מע־ליר אדם אציל רוח או גברא־רבא. שהם תנאי לעיצוב האדם הטרגי. אלא גברא. קטילא או נגם רוחני. שכשלו נותיו עשויים להיות קומיים או פת־טייר בלבד. דבר הלמד מעניינו הוא. שהמעבר מן הפתחי אל הקומי אינו קשה ביותר שכן שתי המהויות מבו־סמות על בשלון האדם כחולשתו. ורק יחסו של המתבונן אל המספר יוצר משמעות זו או אחרת לכשלונו אלה. הגדרני איפוא מהו מעבלי הפיסיכו־ליגי של המספר. רחיינו זהו דייקן האדם הבדיוני ביצירתו; יראינו ש־יה גילוי אסביבלנטי של דמות ש־מקודד בתנאים דומים. אם נשלים מעגל זד במעגל הסוציולוגי שהציג פרישמן (או נצמצם מעגל סרציולוגי ד באמצעות המעגל הפסיכו־לוגי", נגלה את הנושא העיקרי ביצירתו של מנדלי והוא: גילוי כפילות פרצופו של האדם הכלכלי במעגל החברה היהודית. ומשום שדרכו שי מנדלי ביצירתו טיפוסיו ולא יחידים. מתגלים בו־ביצירתו קויב טיפוסייב של ההתנה־ניר החברתית. ובעיקר הכלכלית של האדם היחידי. בין שהוא מעצבו ה־קומי של הנסיבות ביז שהוא קרבנן ומתחי ראיה כטולה זאת עשוייה לחיי פתח לגישה ביקורתית חדשה אל היוצר, שתדחה את הקטרגו ואת האפולוגטיקה הסנטימטלית כאחת.

מנדלי בבחרותו

---

11) „ספר הקבצנים" — שם ע' צ"ד/2.
12) שם — שם — ע' ק / 2
13) „עמק הבכא" — ע' קפ"ו / 2
14) י. פיכמן — אמת הבנין תשי"א — ע' 96.
15) „הנשרפים" — שם — ע' תמ"ו / 1
16) „מס' הזכרונות" — שם — ע' שס"ח / 2
17) „סוסתי" שם ע' ש"ב / 2

צבי סנונית **מוזיקה**

חמישיה של פרטוש בבכורה עולמית

לאחר הפסקה ממושכת שוב הוש־מעה במוזיאון תל־אביב תכנית של מוסיקה נדירה. במסגרת הקונצרטים הקאמריים בחסות ב. דה רושילד. מבצעיה היו החלילן אורי ספליץ עם חברי „הרביעיה הישראלית החדשה" להקתם הנועזת והמשובחת של אנשי המשמרת הצעירה בתזמורת הפילהר־מונית: אלכסנדר טל ומרקני יובל (כינורות), זאב שטיינברג (ויילה) ר־יעקב מנזה (צ'לו). רמתו הגבוהה של הביצוע איפשרה את הצלחת הערב.

במרכז התכנית עמדה יצירתו הח־דשה של עדן פרטוש, חמישייה לח־ליל וכלי־מיתר. שנברה זה לא כבר ע"י חבר־שופטים בינלאומי להשמעה בפסטיבל החברה למוסיקה בת־זמננו. הנערך בקלן בקיץ זה. אין זו יצירה להתרשמות מהאזנה ראשונה; על ה־אפשרות לשמיעה חוזרת. מן ההקלטה. נתונה תודתי בזה לא. שוקן ר־טכניאי „קול ישראל". כיותרת־המיש־נה של היצירה מצביעה על כיוונה הסגנוני: „מקאמאת", שהוא כינוי ל־טיפוסי־הניגון המעצבים את המוסיקה המזרחית. ואמנם אנו מוצאים בה, בכבל יצירותיו האחרונות של פרטוש. זיקה רבתי אל המלוס. המיקצב והגוון המזרחי. זיקה זו ניכרת בכר בקיטוב האופייני שבין היסוד ה„רציטאטיבי" וה„מדוד". מה שקרוי אצל הערבים „תרתיל" ו„אנשאדה". בפיסקאות ה־רציטטיביות, הנתונות ברגיל להבעת־סולו, מתנגנת הנעימה בהברה טבעית, ב„אזמרה" (אינטונאציה), כשהיא ני־שאת בדחפי־קצב דיקלומיים־ספונטא־ניים הזורגים מכל מידה של משקל קבוע. בפיסקאות ה„מדודות". בהן מתלכדים הכלים ברוח הצוות, מתגב־שים דפוסים משקליים יציבים והמיק־צב מתחלף בהדגשה אקולדית נמרצת, תוך כדי משחק־ניגודים מגוון להפ־ליא בין הטעמה משקלית וריתמית. בין שני הקטבים הללו נמתחת קשת מגוונת של חדירה הדדית. המעשייה את המיבטא לכאן ולכאן. כך. למשל. לא תתואר חיוניותו של המירקם ה־רבקולי בלא הדימוי האומרתי של הר־ציטטיב. שהוא מקור־אנרגיה לתשלו־ביח הרמוניות ומוטיביות עשיריות. בצד האשראה המזהרת־תיכונית נמצא כאן גם ביטויי לחן וגוון המרמזים אל המזרח הרהוק, אל האנסמבלים של יפאן ואינדונזיה. דגשים סותרים, תובניות ריתמיות ניגודיות הנערמות זו על גבי זו, חלוקה מקורית בין מישטחים נמוכים וגבוהים, כהים ו־בהירים — כל אלה הופכים את יריעת החמישייה לתרבד־קסם. המרתק את המאזין בשפע גוניו וצורותיו. האל־מנטים הרבגוניים הללו, שהעמיקו שו־רשים בהווי, עולים ביצירה זו למר־שור של אינטגראציה הגותית עיל־אית. מתוך השתי־זערב החפשי של הפ־יסקאות המתחלפות מסתמן מיבטא של רוחניות כובשת. סגולות דומות מצינו עוד ביצירת־האחות של החמי־שייה. „חזיונית" לחליל וחזמורת כלי־מיתר; עתה לפנינו מיצוי מקורי ר־נועז של המדיום הקאמרי, ובתחומו נתאפשר הריכוז הפנימי המציין את היצירה החדשה.

מעבר לכל הוויכוחים על „קיומה" או „אי־קיומה" יכולה המוסיקה הישׂ־ראלית להתברך ביצירת מופת. יתר על כן, יש ביצירה זו כדי להורות דרך גם מהוץ לתחומי ארצנו; שכן מפיקה היא פתרונות סגנוניים חדי־שים ונועזים דווקא ע"י העמקת ה־זיקה אל הרובד ההווייתי, הנשללת כיום בלהט כזה ע"י רבי־המלל של ה„אוונגארד" ברחבי תבל.

מאלפת מן הבחינה האמורה היתה הרביעייה אופ' 28 לאנטון וברן, ש־הושמעה בפתח התכנית. אף שבימינו יש הרואים במלחין זה אחד ממורי־הדרך של המוסיקה החדישה, אודה ולא אבוש כי לא הבחנתי בזה בדרך כ־לאם במבוי סתום. צלילי־התעתועים של הרביעייה, המתעופפים בדילוגי־ענק בין הכלים בהימנעות רדיקאלית מרציפות קוים ודמויות מוסיקליות — לגבי דידי זהו ביטוי למנטאליות חו־לנית, לרגש התנכרות היסטרי. חוויית אימים הבזירה את המהלך המוסיקלי. זינוקי־המבע גברו! ונתעצמו עד כדי כך שהם בולמים את עצמם ומשתקים את תודעת הקומוניקאציה, ד"א את החוש לסבירות הצורה. מקורות ה־כוח של מלוס וריתמוס מן ההווי נסתתמו; נותרה רק בפש־היחיד הנפ־תלת בזוועה, וכן מערכת סבוכה של תחשיבי־נייר וכללים דודקאפוניים ש־באו לקדש את הפלצות לכלל שיטת־היבור.

ייתכן והיה דרוש להוסיף נופך קל בתכנית הרצינית, אך ספק אם לשם כך צריך להרהיק לכת עד להיזניות הרוקוקו של בוקריני דווקא, שחמי־שייתו לחליל ומיתרים „נפלה מן ה־הגיב הרומי: נומן אסט אומן) — הרי אין עדות יפה לכך מן החיד"א; שכן חיד"א (חיים יוסף דוד אזו־לאי), אהב כל חייו לעסוק בענייני חידות ומסתורין ובדברים המחדדים את השכל. אין ספק, כי החיד"א הוא אחת הדמויות המופלאות והמ־רתקות ביותר שקמו לו לעם ישראל במאות השנים האחרונות. מופלא — על־שום עומק בינתו וריבוי כתיב־תו; מרתק — על־שום השטח ה־בלתי־מוגבל של התענינותו.

החיד"א נולד בירושלים בשנת הפ"ד (1724) ומת באיטליה בן 82 שנה. רוב ימיו עסק במסעות ובש־ליחויות, שעליהן הוא מספר ביומנו

---

*) מאיר בניהו, רבי חיים יוסף דוד אזולאי, מוסד הרב קוק ירושׂ־לים תשי"ט; בשיתוף מכון בן צבי, האוניברסיטה העברית.

באותה הוצאה הופיע „ספר החיי־ד"א" הכולל מאמרים ומחקרים, גם הוא בעריכת מ. בניהו.

ספרים

חיד"א ויהי לחידה

מאת עדו אבינרי

אם נרצה למצוא אישור לפתגם „שמא גרים" (=השם גורם, מעין הגיב הרומי: נומן אסט אומן) — הרי אין עדות יפה לכך מן החיד"א; שכן חיד"א (חיים יוסף דוד אזו־לאי), אהב כל חייו לעסוק בענייני חידות ומסתורין ובדברים המחדדים את השכל. אין ספק, כי החיד"א הוא אחת הדמויות המופלאות והמ־רתקות ביותר שקמו לו לעם ישראל במאות השנים האחרונות. מופלא — על־שום עומק בינתו וריבוי כתיב־תו; מרתק — על־שום השטח ה־בלתי־מוגבל של התענינותו.

החיד"א נולד בירושלים בשנת הפ"ד (1724) ומת באיטליה בן 82 שנה. רוב ימיו עסק במסעות ובש־ליחויות, שעליהן הוא מספר ביומנו שייתו לחליל ומיתרים „נפלה מן ה־הגיב הרומי: נומן אסט אומן) — הרי אין עדות יפה לכך מן החיד"א; שכן חיד"א (חיים יוסף דוד אזו־לאי), אהב כל חייו לעסוק בענייני חידות ומסתורין ובדברים המחדדים את השכל. אין ספק, כי החיד"א הוא אחת הדמויות המופלאות והמ־רתקות ביותר שקמו לו לעם ישראל במאות השנים האחרונות. מופלא — על־שום עומק בינתו וריבוי כתיב־תו; מרתק — על־שום השטח ה־בלתי־מוגבל של התענינותו.

החיד"א נולד בירושלים בשנת הפ"ד (1724) ומת באיטליה בן 82 שנה. רוב ימיו עסק במסעות ובש־ליחויות, שעליהן הוא מספר ביומנו

---

*) מאיר בניהו, רבי חיים יוסף דוד אזולאי, מוסד הרב קוק ירושׂ־לים תשי"ט; בשיתוף מכון בן צבי, האוניברסיטה העברית.

באותה הוצאה הופיע „ספר החיי־ד"א" הכולל מאמרים ומחקרים, גם הוא בעריכת מ. בניהו.

שייתו לחליל ומיתרים „נפלה מן ה־הגיב הרומי: נומן אסט אומן) — הרי אין עדות יפה לכך מן החיד"א; אעפ"כ שכל ספריו של החיד"א מל־אים חידודים — הרי סבל האיש ממרה שחורה, שבלשונו המיוחדת הוא קורא לה „שחורה". וכך קו־רא אנו בספרנו: „ומה יאריך לכתוב מחשבות ואני הוא המשיחׂ־רר(!) בשחורה גדולה". כך כותב ה־חיד"א על עצמו, ועוד ביתר שאת: „היה לי צער גדול ושחורה, שכמעט לא הייתי בן אדם... והקב"ה זיכני לעבור על מידותי ולהיות שמח". תכונה מעניינת אחרת שלו היא כ־תיבתו האוטומאטית, כלומר: החי־ד"א היה כל כך פורה וקל ־תיבה, עד שהעם היה כאילו כותב מאליו. ועל זה כותב בניהו: „הכתיבה קלה היתה לו מן התפילה הלימוד. מא־לפת היא הידיעה הבאה, המגלה ש־החיד"א כתב גם במצב של חוסר שליטת המחשבה והעדר ההכרה, כד הספרותי הידוע „מעגל טוב". אמ־נם, לא הניח החיד"א מקצוע בחכ־מת שראל שלא כתב עליו איזה חיבור (סך הכל של ספריו שנדפסו הוא חמשים בקירוב, מלבד פשרות חיבורים בכתב יד), אך בייחוד יכה לשם ספרו „שם הגדולים", ופיכך השתמש בשאלת חלום, כלומר: ת־פילה שמתפללים לפני השינה ובה שואלים שאלה, והתשובה עליה ני־תנת בחלום שהאדם חולם בשנתו. החיד"א כותב איזה פסוקים על ה־אדם לומר לפני שיישן „ולא ידבר עד שיישן. וכשיעור מה שיבוא ב־פיו היא תשובת שאלתו" (עמוד ק־לט)

ויורשה לנו כאן להוסיף כמה מ־לים לדמותו: החיד"א כותב על כל מיני דברים שאינם מעניינו של רב כל עיקר, דברים שרבנים בי־מינו מתעלמים מהם ועושים עצמם כאילו אין הם יודעים על קיומם. החיד"א כותב על התנהגותם של בני אדם (לטובה ולרעה) ומספר לנו אנקדוטות וקוריוזים ומעשים פיקנ־טיים. בעל דעה רחבה היה ובעל שסחי התעניינות מגוונים, ועליו אפשר באמת לפסוק את הפתגם הרומי: שום דבר אנושי לא היה זר לו. דומני, שאין היום רב ה־מתעניין בטוטסים, והנה החיד"א מ־ספר כיצד הביאו אליו הביתה טווס יפה כדי להסתכל בו! וכך גם קור־א־ם אנו בספרנו (עמוד פח): „חי־ד"א הרבה לבקר במוזיאונים וגני היות, והתעניין במיוחד בחיות גדר־לות שלא נמצאו כמותן במזרח". אין ספק כי ספרו המשעשע ביותר של החיד"א הוא „מעגל טוב". זה־נה מה שהוא כותב על פריז (לפני 200 שנה!): „ואמרו שאין רגע ב־עשרים וארבע שעות של יום ולילה, שלא נמצא בגשר פורס־נף סוס לבן וגלח וזונה. והעיר יפה ונמצא בה הכל, רק שהכל ביוקר, אבל הזנות בזול ופרסום. אמרו שיש 30,000 זונות מופקרות כתובות בפנקס, חוץ מרבבות שאינן מופקרות לכל עו־בר". מדברים אלה עומדים על אופ־יו האמיץ של החיד"א, שלא פחד כי יאשימוהו בהתעסקות בסטאטיס־טיקה של הזנות בפריז...

*

עם כל המעלות הטובות של ספר זה עלינו, אין אנו רואים את עצמנו פטורים מלהעיר כמה הערות:

השיטות המדעיות החדשות שלנו זמננו הביאו עמן יובש מסויים. כך, למשל, אין אנו מוצאים בקובץ ה־אמרים והמחקרים על החיד"א אף מאמר אחד שיעסוק בניתוח ספ־רותי של יצירותיו, כלשונו של ה־חיד"א, או שיתן הדגמה של סגנונו בלווית המקורות שמהם שאב חי־ד"א את ביטוייו. מבחינה זו לוקה ספרנו אף בחסר: הפרק על לשונו של החיד"א קצר מדי, ולעומת זאת יש בו כמה וכמה חידושים שאין להם חשיבות יתרה, כגון: „בקיאו־ות" במובן ידיעות רחבות, או „ק־שרים שאינם של קיימא" (במובן מושאל) מן הדין היה להרחיב ב־הרבה פרק זה, לעמוד על מהלך־המחשבה האסוציאטיבי של החיד"א ומן לתת לדוגמא. ניתוח של סגנו־נו. קצת תימה שלא הובא כאן חי־דודו המפורסם של החיד"א על בני תוניס: „ולא נחם אלהים דרך ארץ" (כלומר, אין הם יודעים להתנהג ב־נימוס...). רצוי מאד לתקן את הפרק על לשונו של החיד"א וגם להוסיף עליו. לדוגמא נביא כאן כמה חידו־שים ושימושים מעניינים של חיד"א: ס ח ס י ה, בתור שם הפעולה של „ח־סה". וכך כותב החיד"א בפירושו לתהלים („יוסף תהלות" ה, יב): „יון". חיד"א משתמש בביטוי ס ב י ב ל־ בהוראה: בערך, בקירוב. ב־„וישמחו כל חוסי בך — אפילו חס־יה מועטת כי חסיה היא גרועה מ־הבטחה, כמו שפירשו הראשונים: טוב לחסות בה' מבטוח בנדיבים". במלון בן יהודה אין מלה זו נמ־צאת, אולם אבן שושן הביאה במ־לונו בהוראת „מציאת מחסה". בר־ש"י מוצאים אנו במקום זה „חס־ „שם הגדולים", בערך יעקב פולאק, כותב החיד"א: „נפטר מהר"ר יעקב פולאק סביב לשנת ר"ץ".

כן יש להעיר עוד על כמה דב־רים שנעלמו מעיני המחבר:

בעמודים תפב—תפג מוזכרים המ־קומות בהם מביא החיד"א דברי הי־רה בשם בנו, ר' רפאל שעיתו א־זולאי. חסר דווקא מקום מענין מתוך „דבש לפי" (ערך קול), שם דן החיד"א בעניין „קול באשה ערוה", ומתי מותר לאשה לנגן. והוא מס־יים: „ובזה פירש בני דידיד הרב כמהר"ר ישעיה נר"ו פסוק רני ו־שמחי בת ציון — גם אשה בת ציון, ולא תחוש לקול אשה כי הנ־י בא ושכנתי בתוכך, ויש השר־את שכינה וליכא הרהורים". מצא־תי דבריו האלה של החיד"א בספר „סמלי אשה" מאת סבי הרב ד"ר יעקב נאבט, ושם הוא מביא עוד מראי מקומות בעניין שירה בציבור של אשה. ועיין ביהוד במאמרו „קול תורה" (בירחון „סיני" תשי"ז, ע' שסח), בדבר קול אשה ברדיו וכן דעתו של החיד"א על התועלת שב־זמרה.

כמו כן כדאי היה להביא מה ש־כותב החיד"א על ר' שמחה האיון (ג"כ ב„אחר המדבר"): „רחימתין עזיקא הרב החסיד". הוא היחידי שהחיד"א מסכים להתווכח אתו, ו־כך הוא כותב: „ואולם (בניגוד ל־שאר המשיגים עלי) האי גברא ר־בא בריתי היתה אתו החיים וחש־ו ומוחזקני כו גבר הכים ונהיר הדר לכל חסידיו, את העוס"ק אשר עס"ק בתורה לשמה, על כן המו מ־עי לו". וכו'.

מכשיר עזר חשוב ביותר הוא ה־מפתח שבסוף הספר, אלא שחסרים בו כמה וכמה מקומות ושמות. כגר־אד שה יש בכך, אך מכל מקום יש צורך בהסבר על טיבו המדויק ־ מפתח. הערה. ־מומה ביותר מ־צאנו בעמוד רסה, המחבר מביא ־ימה של מאמרים על החי־ א (62 במספר), ועל מאמר אחד הוא כו־תב: „זהו המאמר היחיד שנאמרו בו ־ר־ טעם". אם יש להבין ט זה כפשוטו — הרי אין אלה דברי טעם מצדו של המחבר. כלום כל המאמרים האחרים אינם חשו־בים, ורק זה יש בו ־ ־ ־

הגדה של פסח – מהדורה מדעית

מאת נ. ז. פרת

מהדורת „ההגדה״ של מוסד ביאליק תש״ך עולה בערכה על כל קודמותיה. המהדיר הוא ד״ר דניאל גולדשמידט, מי שיצאו לו כבר מו״ניטין בעולם ע״י ההוצאות המדעיות של ההגדה של פסח בהוצאת שוקן משנת 1936—1937 בגרמנית ומשנת 1947 בעברית.

ההוצאות הקודמות של „הגדת גולדשמידט״, היו ספרונים שעל אף תכנם העשיר היו בעלי חיצוניות צ״נועה ומהירים היה שווה לכל נפש. ואולם ההגדה שהופיעה זה עתה מ״טופלת בצורה ביבליופילית ממש. היא מודפסת באותיות של פרנציסקה ברוך, שאמנם מעייפות את עיני הקורא, אבל צורתן נחמדה: הספר מקושט בחיתוכי־העץ המפורסמים מתוך ההגדה הוצאת פראג 1527 וכ״מו כן ניתנו תצלומים רבים של כת״בי יד ושל דפוסים יקרי ערך. אבל החשוב ביותר הוא החלק המחקרי של הספר.

הפרק הראשון (67 עמוד) דן ב״פרוטרוט במקורות ההגדה ובתולדות הנוסח שלה. בפרק זה מזדקר באופן מיוחד הפולמוס נגד השערותיו של פינקלשטיין, שהבחין בנוסח ההגדה קווים מפלגתיים ופוליטיים מתחקי״פה שלפני החשמונאים. (להשערות אלו הוקדש מאמר ב„משא״ של ערב פסח 1957).

הפרק השני מביא לפני הקורא את „ההגדה העתיקה ביותר״ שבידינו. נוסח זה, שמקורו הוא מנהג ארץ ישראל הקדום, נתגלה בשעתו בגניזת קהיר ופורסם בשנת 1911 ע״י החוקר גרינסון. כתב היד נמצא כ״יום בספריית המכללה ע״ש דרופסי בפילדלפיה שבארצות הברית.

כידוע היו קיימים, מראשית הספ״רה הנוצרית ואפילו קודם לכן, שני מרכזים של תרבות יהודית — ארץ ישראל ובבל. בכל אחד ממרכזים א״לו התפתחה ההלכה בפני עצמה. ור״אייה לכך ההבדל הניכר בין התל״מוד הירושלמי לבין הבבלי. כמו כן היה לכל מרכז מנהג משלו בנוסח התפילות וגם שיטת ניקוד משלו ה״מבוססת על מבטא השפה העברית. היישוב היהודי בארץ ישראל ירד פל״אים בתקופת שלטון ביזנטיון ובזמן מסעות הצלב חוסל ישוב זה כמעט לגמרי. בעקבות התפתחות זו, זכה המרכז הבבלי להגמוניה מוחלטת ב״שטח ההלכה ובשטחי תרבות אחרים והגמוניה זו עברה גם לסניף המרכז הבבלי — צפון אפריקה וספרד. יהד״דות „אשכנז״ יצאה מתחום ההשפעה הארץ־ישראלי וכשנעקרה ממחצבתה התרבותית, נזדקקה בעל כרחה למר״כז הבבלי־ספרדי. רק בשטח אחד פעלו השפעות נגדיות, וכך קרה ש״הניקוד ומסורת המקרא הטבריניים נתקבלו כמעט בכל תפוצות ישראל. כולל מרכזי הספרדים והמזרחיים, וזה למרות אי־ההתאמה שבין הנ״קוד הטבריני לבין המבטא הספרדי (כגון כימני פתח וקמץ שונים לאותה תנועה). ואולם גם לגבי נוסח ההגדה קווים מפלגתיים ופוליטיים מתחקי״פה שלפני החשמונאים. (להשערות אלו הוקדש מאמר ב„משא״ של ערב פסח 1957).

הפרק השני מביא לפני הקורא את „ההגדה העתיקה ביותר״ שבידינו. נוסח זה, שמקורו הוא מנהג ארץ ישראל הקדום, נתגלה בשעתו בגניזת קהיר ופורסם בשנת 1911 ע״י החוקר גרינסון. כתב היד נמצא כ״יום בספריית המכללה ע״ש דרופסי בפילדלפיה שבארצות הברית.

כידוע היו קיימים, מראשית הספ״רה הנוצרית ואפילו קודם לכן, שני מרכזים של תרבות יהודית — ארץ ישראל ובבל. בכל אחד ממרכזים א״לו התפתחה ההלכה בפני עצמה. ור״אייה לכך ההבדל הניכר בין התל״מוד הירושלמי לבין הבבלי. כמו כן היה לכל מרכז מנהג משלו בנוסח התפילות וגם שיטת ניקוד משלו ה״מבוססת על מבטא השפה העברית. היישוב היהודי בארץ ישראל ירד פל״אים בתקופת שלטון ביזנטיון ובזמן מסעות הצלב חוסל ישוב זה כמעט לגמרי. בעקבות התפתחות זו, זכה המרכז הבבלי להגמוניה מוחלטת ב״שטח ההלכה ובשטחי תרבות אחרים והגמוניה זו עברה גם לסניף המרכז הבבלי — צפון אפריקה וספרד. יהד״דות „אשכנז״ יצאה מתחום ההשפעה הארץ־ישראלי וכשנעקרה ממחצבתה התרבותית, נזדקקה בעל כרחה למר״כז הבבלי־ספרדי. רק בשטח אחד פעלו השפעות נגדיות, וכך קרה ש״הניקוד ומסורת המקרא הטבריניים נתקבלו כמעט בכל תפוצות ישראל. כולל מרכזי הספרדים והמזרחיים, וזה למרות אי־ההתאמה שבין הנ״קוד הטבריני לבין המבטא הספרדי (כגון כימני פתח וקמץ שונים לאותה תנועה). ואולם גם לגבי נוסח ההגדה קווים מפלגתיים ופוליטיים מתחקי״פה שלפני החשמונאים. (להשערות אלו הוקדש מאמר ב„משא״ של ערב פסח 1957).

הפרק השני מביא לפני הקורא את „ההגדה העתיקה ביותר״ שבידינו. נוסח זה, שמקורו הוא מנהג ארץ ישראל הקדום, נתגלה בשעתו בגניזת קהיר ופורסם בשנת 1911 ע״י החוקר גרינסון. כתב היד נמצא כ״יום בספריית המכללה ע״ש דרופסי בפילדלפיה שבארצות הברית.

כידוע היו קיימים, מראשית הספ״רה הנוצרית ואפילו קודם לכן, שני

• הגדה של פסח, מקורותיה ותולדותיה במשך הדורות, בציר״רוף הנוסח הבדוק והצלום ההגדה העתיקה ביותר מן הגניזה הקא״הירית, עם דפי דוגמה מתוך הגדות כתובות ומודפסות יקרות המציאות — מאת דניאל גולדשמידט — מוסד ביאליק, ירושלים.

ברצוני לציין כמה מהשינויים הבולטים ביותר, ה„פרפרת״ שאנו נו״הגים לאכול בתחילת ה„סדר״ מורכבת אצלנו, אצל כל העדות, מ„כר״פס״ או צנון שמטבלים בחומץ או במי מלח. כאן, ב„סדר״ הארץ ישראלי הקדום, אנו מוצאים „מנה ראשונה״ עשירה ביותר, המכילה גם ירקות וגם פירות האילן, בשר, ומדאים אורז עם דבש וביצים. נוסחי ה„ברכות״ שמברכים על כל הדברים הטובים האלה שונים לגמרי מהנוסח הידוע לנו והם פואטיים ביותר: לדוגמה: ברוך שברא הרים ובקעות ונטע בהם כל עץ פרי; ברוך בורא מיני מעדנים; ברוך בורא נפשות (כלומר: בעלי חיים) טהורות להחיות בהם נפש כל חי; וכיו״ב.

בהגדה חסרות הדרשות על אר״בעת הבנים ועל מושב החכמים בבני ברק וכן הפיסקה שהיא אפילו מן התורה: „עבדים היינו״.

ה„ברכה״ למצה ולמרור משולבת לנוסח אחד: ברוך שציוונו לאכול מצה ומרור בלילה הזה להזכיר גבורתו של מלך מלכי המלכים הקדוש־ברוך־הוא שעשה נסים לאבותינו בזמן הזה (של השנה) למען אברהם יצחק ויעקב, ברוך זוכר הברית.

בקטע ארץ ישראלי אחר שגולדשמידט מפרסם בהוצאה זו, אנו מוצ״אים נוסח מעניין של ברכת ה„הבדלה״, בו נזכרות לא רק הבדלות בין רגילות במנהגי העדות של היום — קודש־חול, אור־חושך, ישראל־עמים, יום השביעי־ששת־ימי־המעשה — אלא נוסף להן עוד שלוש — טמא־טהור, שם־יבשה, מים־עליונים־מים תחתונים.

בפרק השלישי מביא המהדיר כ״20 קטעים פואטיים שנתווספו להגדה ב״ימי הביניים. ידועים מההגדה האש״כנזית השירים העממיים „אחד מי יודע״ ו„חד גדיא״. המהדיר מציין שמקורם של השירים מחוץ ליהדות — השירה העממית הגרמנית.

המחקר החשוב על תולדות נוסחי ההגדה, ניתוחו המקורות, תצלומי ה״הגדות העתיקות וכן הצורה המהודרת של הספר — עושים מהדורה זו של ההגדה לאחת היפות ביותר שהופיעו אי־פעם.

בשולי הספרות הישראלית

מאת אלי שביד

א.

בין הנסיונות וחיפושי־הדרך השונים המציינים את הספרות הישראלית בשנים האחרונות, בולטת במיוחד המגמה ה„סמלית״. שהשפעתה באה בחלקה מאסכולה מסויימת ב״ספרות האירופית ובחלקה מיצירותיהם של ענגון והזו. יש הנוטים לייחס את הנטייה הזאת ליצר החיקוי, אבל בכל־זאת אין הוא חל על כמה יצירות שכוונתן רצינית ומלאכתן עשויה נאמנה. לאמיתו של דבר, מסתבר״רים כל הנסיונות החדשים מתוך כורח התפתחותה של הספרות העב״רית הצעירה.

השנים המעטות שחלפו ממלחמת השחרור, היו שנים של תהייה גדולה לה לסופרים שהוגעמדו במבחן של חילוף־נושא והתאמת כלי הביטוי האמנותי. הנושא הראשון, עמו יצ״אה הספרות הישראלית לאור עולם, היה נושא „המאבק״ והקרבות, יחד״ויית־הקרבן, שתוארב בתוך התרח״שותה או בשנים הסמוכות לה, ניתנה, מטבע ברייתה, להבעה ספונט״נית. הנויה נפשית שבאה לה שעת מבחן ושעת־פורקן, כפתה עצמה על הסופר מבלי שיהא סיפק בידו לבור הרבה את אמצעיו ואף להכיר מתוך יישוב הדעת את טיב המעשים שנע״שו בו. אולם מלחמת־השיחרור, עם שחשפה בהארת־פתאום את „יהוד״סניון־חיי־יום של צעיר יליד הארץ, לא העירה הוויית־תמיד שעמה מתמודד הסופר למלוא אורך יצירתו ומשכלל כנגדה את כלי מבטאו. הנושא הרא״שון שבו נודעה הספרות הצעירה ל״עצמה בבדילותה הוא נושא חולף שהאיר כברק וכמהו חלף עבר. הסופר, עוד טרם מיצה את נסיונו הראשון, הועמד בפני נסיון־חיים אחר שבריר־תוכו מעטה, מתיחות ה״דרמטית רפה ותפיסתו התיאורית מורכבת ביותר. החיישנ מראש, סי״גולם של אמצעים שכניים ותפיסה״הגותית כוללת, הם עתה בגדר הכ״רח. כך עומד הסופר בפני נושא חדש ובפני שאלת עיצובה של המת״כונת הספרותית הראויה לו: הסג״גון והמבנה הצורני. מסיבה זו מבק״שים סופרים רבים את הפתרון בכ״חיבה סמלית, שכל כורחה בהחדרת „דרמה״ רוחנית אל מציאות בלתי דרמטית, בתחירה בין שטי העלילה כדי להשיג ב„עומק״ מה שאינו מר״שג על נקלה בתיאור אפי של מצי״אות כתתרחשותה.

ב.

כידוע, אין המציאות הישראלית, אף בחיי־יום־יומה, חסרה בעייתיות סבוכה. מהנכים ומדינאים רגילים ל״הזכיר לסופר הישראלי כפעם בפעם שחברה קולטת עלייה, בעלת היקף כה רחב ומארצות מוצא כה שונות זו מזו, אוצרת בחובה נסיון־חיים שאין כמותו. „חומר גלם״ לעיצוב אמנותי, אף על־פי־כן, ודאי לא מקרה הוא שהספרות איננה מרבה לי״התפס לשלל הנושאים המצאים לה. העליה החדשה עוד לא הוציאה מ״קרבה את מבטאית, ואילו הסופר ״ילד־הארץ, אז שעלה ארצה בגיל צעיר ומצא, את מקומו בתוך היישוב ה״הותיק, אינו מסוגל לראות מבפנים ה״התרחשות שאין הוא אלא עד קרוב לה ולא שותף לנסיון ולגורל; וודאי גם לא מקרה הוא שנסיון־החיים ה״אזרחי של חישוב הוותיק, המרבה להעסיק את הספרות לאחרונה. מע״מיד אותה לפני קשיים בדולים שס״רם הצליחה להתגבר עליהם. אמת, לא הסרנים של נושאים מעניינים ורבי־חשיבות הוא הגורם למבוכה. אולם דוקא משום שאנו שרויים כ״תנודה חברתית ומדינית עזה, יש״שום שאין המציאות החברתית ביש״ראל תולדה של צמיחה בת דורית רבים, אין בכוחה להפרות יצירה ספרותית גדולה.

כלום אין אפשרות לתאר במציאות זו את קוי האופי המיוחדים לה? כלום לא נוצר בה הווי־חברתי ש״בינונו ניכר? אדרבא! אין לך דבר קל מכרקטריסטיקה פיליטונית ל״חברה הישראלית. משמסגל לו סופר את נקודת ראותו של עתונאי, שענ״יינו — בממוצע החברתי, יכול הוא לעשות את מלאכתו לבטח. אולם ב״תוך ה„ממוצע״ הרוקם את רקמת ה״הווי־החברתי, אין היחיד מגשים את אישיותו כמלוא שעור קומתה, אין הוא מוצא בו את שלמותה. אל ה״ממוצע אין עולים, לעולם יורדים אליו כלמעין „מכנה משותף״ שאינו תבועה של אידיאל תרבותי שאדם מעצב לעותתו את כל חיי נפשו. כי אם דפוסי התנהגות שגורה, שאדם מסתגל אליהם ספק מתוך נוחות ה״הליכה עם הרבים, ספק מתוך חול״שה ומיאוס. הוי־חברתי, כתחליפה של תרבות. מתהווה בפגישת אדם בזולתו במינימום שבו, באותו מועד שבמועד שבתגובה באנאלית על מצ״בים שגורים. הא הגורם לריבוי תאו״ריי־הווי מוצלחים ולמיעוטן של יצי״רות בעלות כוונה אמנותית רצינית בנושא החברתי. הדמות המבדחת כבר חזרה ונוצרה בספרות הישראלית כמה פעמים. אולם לא היה ב״נית. הוויה נפשית שבאה לה שעת־מבחן ושעת־פורקן, כפתה עצמה על הסופר מבלי שיהא סיפק בידו לבור הרבה את אמצעיו ואף להכיר מתוך יישוב הדעת את טיב המעשים שנע״שו בו. אולם מלחמת־השיחרור, עם שחשפה בהארת־פתאום את „יהוד״סניון־חיי־יום של צעיר יליד הארץ, לא העירה הוויית־תמיד שעמה מתמודד הסופר למלוא אורך יצירתו ומשכלל כנגדה את כלי מבטאו. הנושא הרא״שון שבו נודעה הספרות הצעירה ל״עצמה בבדילותה היא נושא חולף שהאיר כברק וכמהו חלף עבר. הסופר, עוד טרם מיצה את נסיונו הראשון, הועמד בפני נסיון־חיים אחר שבריר־תוכו מעטה, מתיחות ה״דרמטית רפה ותפיסתו התיאורית מורכבת ביותר. החיישנ מראש, סי״גולם של אמצעים שכניים ותפיסה״הגותית כוללת, הם עתה בגדר הכ״רח. כך עומד הסופר בפני נושא חדש ובפני שאלת עיצובה של המת״כונת הספרותית הראויה לו: הסג״גון והמבנה הצורני. מסיבה זו מבק״שים סופרים רבים את הפתרון בכ״חיבה סמלית, שכל כורחה בהחדרת „דרמה״ רוחנית אל מציאות בלתי דרמטית, בתחירה בין שטי העלילה כדי להשיג ב„עומק״ מה שאינו מר״שג על נקלה בתיאור אפי של מצי״אות כתתרחשותה.

ב.

כידוע, אין המציאות הישראלית, אף בחיי־יום־יומה, חסרה בעייתיות סבוכה. מהנכים ומדינאים רגילים ל״הזכיר לסופר הישראלי כפעם בפעם שחברה קולטת עלייה, בעלת היקף כה רחב ומארצות מוצא כה שונות זו מזו, אוצרת בחובה נסיון־חיים שאין כמותו. „חומר גלם״ לעיצוב אמנותי, אף על־פי־כן, ודאי לא מקרה הוא שהספרות איננה מרבה לי״התפס לשלל הנושאים המצאים לה. העליה החדשה עוד לא הוציאה מ״קרבה את מבטאית, ואילו הסופר ״ילד־הארץ, אז שעלה ארצה בגיל צעיר ומצא, את מקומו בתוך היישוב הוותיק, אינו מסוגל לראות מבפנים ה״התרחשות שאין הוא אלא עד קרוב לה ולא שותף לנסיון ולגורל; וודאי גם לא מקרה הוא שנסיון־החיים ה״אזרחי של חישוב הוותיק, המרבה להעסיק את הספרות לאחרונה. מע״מיד אותה לפני קשיים בדולים שס״רם הצליחה להתגבר עליהם. אמת, לא הסרנים של נושאים מעניינים ורבי־חשיבות הוא הגורם למבוכה. אולם דוקא משום שאנו שרויים כ״תנודה חברתית ומדינית עזה, יש״שום שאין המציאות החברתית ביש״ראל תולדה של צמיחה בת דורית רבים, אין בכוחה להפרות יצירה ספרותית גדולה.

כלום אין אפשרות לתאר במציאות זו את קוי האופי המיוחדים לה? כלום לא נוצר בה הווי־חברתי ש״בינונו ניכר? אדרבא! אין לך דבר אור האפי והחלו לחיות ברשות עצ״מם. ואף־על־פי־כן אין הם מתקיימים כהפשטות ואף לא כאליגוריות, מפני שהם נזונים מזכרון תרבותי מדהים בממדיו. הנותן להם חיים מחוץ ל״גדרי מקום וזמן. הסמל יצר לו „מ״ציאות אוטונומית״ בזכרון התרבותי שממנו נגזר.

ד.

אולם מה מכל אלה נשתקע ביצי״רתו של סופר ישראלי? במובן ידוע עמדה לו זכות ממשיכים, שחיובה, ספק אם הוא עדיף על שלילתה: לדשותו כלי ביטוי משוכללים כדי כך שאין הוא נאלץ לגמגם אפילו בתחילת הדיבור. שפתו עשירה וג״מישה, סגנונו הורחב על גבי אימו״מי־מופת רבים וכל הטכניקות הספ״בים שגורים. הא הגורם לריבוי תאו״רות בעלות כוונה אמנותית רצינית בנושא החברתי. הדמות המבדחת כבר חזרה ונוצרה בספרות הישראלית כמה פעמים. אולם לא היה ב״כוחה של זו ליצור — ולא אשמתה היא — את ה„אב־טיפוס״ שלה. את האישיות האידיאלית. הנאצלת מתוך הרבה את אמצעיו ואף להכיר מתוך יישוב הדעת את טיב המעשים שנע״שו בו. אולם מלחמת־השיחרור, עם שחשפה בהארת־פתאום את „יהוד״סניון־חיי־יום של צעיר יליד הארץ, לא העירה הוויית־תמיד שעמה מתמודד הסופר למלוא אורך יצירתו ומשכלל כנגדה את כלי מבטאו. הנושא הרא״שון שבו נודעה הספרות הצעירה ל״עצמה בבדילותה היא נושא חולף שהאיר כברק וכמהו חלף עבר. הסופר, עוד טרם מיצה את נסיונו הראשון, הועמד בפני נסיון־חיים אחר שבריר־תוכו מעטה, מתיחות ה״דרמטית רפה ותפיסתו התיאורית מורכבת ביותר. החיישנ מראש, סי״גולם של אמצעים שכניים ותפיסה״הגותית כוללת, הם עתה בגדר הכ״רח. כך עומד הסופר בפני נושא חדש ובפני שאלת עיצובה של המת״כונת הספרותית הראויה לו: הסג״גון והמבנה הצורני. מסיבה זו מבק״שים סופרים רבים את הפתרון בכ״חיבה סמלית, שכל כורחה בהחדרת „דרמה״ רוחנית אל מציאות בלתי דרמטית, בתחירה בין שטי העלילה כדי להשיג ב„עומק״ מה שאינו מר״שג על נקלה בתיאור אפי של מצי״אות כתתרחשותה.

ב.

כידוע, אין המציאות הישראלית, אף בחיי־יום־יומה, חסרה בעייתיות סבוכה. מהנכים ומדינאים רגילים ל״הזכיר לסופר הישראלי כפעם בפעם שחברה קולטת עלייה, בעלת היקף כה רחב ומארצות מוצא כה שונות זו מזו, אוצרת בחובה נסיון־חיים שאין כמותו. „חומר גלם״ לעיצוב אמנותי, אף על־פי־כן, ודאי לא מקרה הוא שהספרות איננה מרבה לי״התפס לשלל הנושאים המצאים לה. העליה החדשה עוד לא הוציאה מ״קרבה את מבטאית, ואילו הסופר ״ילד־הארץ, אז שעלה ארצה בגיל צעיר ומצא, את מקומו בתוך היישוב הוותיק, אינו מסוגל לראות מבפנים ה״התרחשות שאין הוא אלא עד קרוב לה ולא שותף לנסיון ולגורל; וודאי גם לא מקרה הוא שנסיון־החיים ה״אזרחי של חישוב הוותיק, המרבה להעסיק את הספרות לאחרונה. מע״מיד אותה לפני קשיים בדולים שס״רם הצליחה להתגבר עליהם. אמת, לא הסרנים של נושאים מעניינים ורבי־חשיבות הוא הגורם למבוכה. אולם דוקא משום שאנו שרויים כ״תנודה חברתית ומדינית עזה, יש״שום שאין המציאות החברתית ביש״ראל תולדה של צמיחה בת דורית רבים, אין בכוחה להפרות יצירה ספרותית גדולה.

כלום אין אפשרות לתאר במציאות זו את קוי האופי המיוחדים לה? כלום לא נוצר בה הווי־חברתי ש״בינונו ניכר? אדרבא! אין לך דבר

(סוף בעמוד ב׳)

עם הופעת „עפר נוהר״ לזרבבל גלעד

שירת זרבבל גלעד

מאת אריה אבנרי

בספרו „עפר נוהר״ • מתייצב לפ״נינו זרבבל גלעד במבחר יצירתו ה״שירית, הנמשכת זה שלושים שנה. עתה בפגישה שנייה עם שיריו ה״ראשונים, מתעוררת בנו מעין חרדה, שכן ידוע ששיבה לנופים שהקסימונו בגיל נעורים לא תמיד יש בה כדי להפעימנו מחדש. ונוף ילדותו ובח״רותו של המשורר — מעין חרוך, מרגלות הגלבוע, העמק — היה לר״

בים מאתנו נוף נעורים רוחני ונפ״שי. וצלילים שהשמיע זרבבל (כך, בשמו הפרטי בלבד) על כפכוף ה״מעין, שדות הקמה, חורש של בוקר, היו לנו יותר מאשר ביטוי רגיש של עולם הולם.

עם מרד הצעירים לפני שלושים שנה ומעלה, בעצם סערת הוויכוחים בכתביי־עת על השירה העברית המר״דרנית, טיבה, יעודה וצורותיה, בק״יאו מאותה פינה, כאילו מן הצד, צ״לילים אחרים, פשוטים, אך בהירים וכנים, עדינים כגבעולים של פרחי חורף ראשונים לאחר היורה.

אכן, בראות־אור שיריו הראשו״נים של זרבבל, עדיין רענן היה ה״תל על קברה של רחל, והדה עדיין לא נדם. אך רחל הגיעה לביטויה הלירי וניבה הפשוט במכאוב ויסו״רים, תוך לבטים עם הנכר והחולי, ואילו המשורר הצעיר, מאצל מעין חרוד, היה ראשית־בשורה של דור עברי השר על נופים שהם כולם שלו, שלא ידע אחרים על פניהם, ובלשון שהיא שפת געגועיו וחלו״מותיו.

שירי הנעורים של זרבבל כוחם לשבות לב הקורא גם כיום, בבלתי״אמצעייתם, בתום שבהם. הרוזים כ״גון: „היום אני עץ אורן רענן / שרשי רנים תחתי / וצמרתי מעל. / קושרה חמה לי עטרות / מדי שחר, / מדי ערב / ובלילה — כוכבים צו״חיים / אלי חיקי — —״ (עמ׳ 13), נאמנים עלינו עתה כאז. ואידילית־ערב קטנה כגון: „חרישים השמים / אפלים החרב / והניר / שח פועה בכמיהה; / רוח שחת עולה / מה״דיר. / ומול הרקיע יושבים / אני

• עפר נוהר, מבחר שירים, הו״צאת הקיבוץ המאוחד תש״ך.

וחינוק / ומונים כוכבים,״ (עמ׳ 9) —אידיליה זו לא היה בה משום להי״טות שבמתכוון להביא לקורא „טבע״ ו„נוף״ ו„הלך־רוח כפרי״, היא פשוט השתוררה בשעת ערבית שקטה, כ״שהלך ביקש לומר שירה.

ראשונות זו שבפגישה עם הטבע אנו מוצאים גם בפגישתו של זרבבל עם הגולה היהודית של שנת תרצ״ח־צ״ס. ושוב — לא כפרי הכוונה „אי״דיאולוגית״, אלא כמבע פנימי של בעייר, בן העמק והקיבוץ, שנקלע פנים אל פנים עם הרחוב היהודי בכרך ההומה, עם צחיית העיירה היהודית בתוך עולם „גויי״. הקרע היהודי מאז מתגלה בנפש המשורר הארץ־ישראלי על מישור אחר. הב״יית הערר, ריחות הלילה, „השׁוה״ה הרגונה של מולדת הגויים״ — הם קרובים ללב, על אף הכל, ו„אביב הגויים״ — „קוסם ומפתיע״, אף על פי שהוא — — — „שומע הדו של היער / הלמות קרדומות ניחתים מסביב; / וריח של דם משיב פה הרוח / וזעם עצור נחרדים מר״חיב — — —״ (עמ׳ 49).

שירי זרבבל על הגולה, ולאחר״מכן „הניגונים בסער״, שנכתבו ב״ימי המאבק, מביאים אלינו משב״רוח של שלמות המשורר עם נופו — שבחומר וברוח — זהות שבזי״קה לעמק, בו צומחת אתחלתא של חיי טבע מחוריים — קיץ וחורף, זרע ואסיף, — והזדהות עם ערועי הימים והרדותיהם, עם ההווה והע״בר. כשם שרחל ביטאה הזדהות זו עם עברה הרחוק במלים: „הן דמה בדמי זורם...״ כן יש בכמה משיריו של זרבבל שילוב ההווה עם מר״אות קדומים. גדעון, המעיין, הגל״בוע, יונתן, הוויתם נמשכת ללא הפסק. „יונתן! אחינו! מאין הו״פעת? / דמך בדמי איכה יתנגן! / הגלבוע זומם... כאשר ידעת. / ופלשתים. והעמק. ולהב מגן / — — — כי הנה הפצעתי עוקה כעב — / ואנכי לקרב. / בטרם השמש ירד בין הרים / תעלה בגל״בוע אנקת חללים״.

✶

איתה הזדהות עם הטבע והנוף, זיקה זו אל הסביבה והעבר, שהני״בו שירה לירית ענוגה ושירי־תקו״פה הדורי הרדה, דרו בכפיפה אחת בנפשו של המשורר והיפרו את שירתו. אולם השאיפה המתמדת לאינטגרליות היוותה לפרקים גם מכשול. (ובמאמר מוסגר: שירה זו נשתרבבו לתוכה לעתים גם מלים וניבים שהמתח הפיוטי שלהם פג עד מהרה, וזו תופעת־לוואי ששיבשה את „שירי הזמן״ של משוררים רבים).

זרבבל ניחן בעין חדה למראות הטבע, לגילויי החיי, הצומח והדומם, על קוויהם הדק־דקים ותמורותיהם. ודאי עשוי היה לעלות יותר ויותר בשפה זה, אילולא — כך נדמה לנו — המגמה שבו למוד את היקום ב״קנה־מידה מוסרי־אנושי. תחת לר״אות בחי, בצומח ובדומם את האין״סופי והנצחי, חלק מהחוויה הקוס״מית שמעבר לטוב ולרע, שהיא מקור התוגה והשמחה האנושית כאחת. ראיית הטבע כאליגוריה בלבד, השתקפות בבואת האנושי בו, ובתחום הווייתו ההברתית־מו״סרית בלבד, כבלה את שירתו, לפ״רקים.

ניטול לדוגמה שיר כגון „העטלף״ (ע׳ 291):

„הגה במחשכים מחשבת / אפ״לה. / על עיניו דוק חלומות / ובלבו — נבלה. / אכה אותו ב״אור; / אקרע את חלומו / הרע; / אחשוף לבו / ערה״. או שיר אחר, „הנחש״ (עמ׳ 215):

„— — — עץ אבני חצרי דמן, / אך כתנור חמת״ / רוחו; מקצץ בשרשי לבבות, / מרעיל בארי ב״איבות, / מרצף עולבי באימות תער״חמות / — אש, אש / בלב״בי! / אבר, תן עוד ברחתי להקותת תער״ / אורבי״. שירים אלה וכיו״צא בהם מצויינים בחדות התיאור, בציוריות רבה, במקצב. אך בולטת בהם הזדהות יתרה, שילוביה־יתר של תחום האנושי והאל־אנושי, ר״דומה כי מתבקשת יותר התרוממות אל העל־אנושי! ואמנם — רבים משיריו הנעדרים סיום של אלגוריה וסמליות. שלמים יותר ביופיים. ונז״כיר כאן: „חצב״, „חרדון״, „נחל במדבר״ ועוד. שירים בהם הסמל מרומז בלבד, מתרוממים לדרגה פיוטית אמיתית. כגון: „המעיין״: „בשמים תלוי נץ — / ביתנו היה ליער! / כחיות רדופות־חץ / נח״בט מעץ לעץ / הנומי סער. / רק המעין, שכום ועמוק, / ממשיך ני״גונו המתוק״.

דוגמה נוספת כיצד מעלה זרבבל שירת־טבע ממגבלותיה האליגוריות הם „השירים לאסד״ (ע. 231). לא „האנשת״ האסד והפיכתו משל ל״שפל־האדם, אלא להיפך: „שמוך משל ושנינה, / ביזון ואין גוער! / ובליל־המדבר בצינה, / חוחיך היו לבער״ / ושפתו עליהם סיתם, / והחמו בשרם הדורי; / ואתה כניצב בזירה, / ומתך יגמעו ורוו...״ הכל כאן משל: האנשים, השה והמריא והכלב. החנקן, הינשוף הזקן: רק „האסד עצמו עומד מעבר לכולם, מעבר לטוב ולרע: „ובקע שרשך ועמק, / ופלח כליות אדמה; / ושׁ״תק ושתק, — / וקול שתיקתו אי״מה״.

✶

כל שאנו מפליגים בספר, ובייח״חוד במדורים האחרונים. נעשית שירתו של זרבבל צלולה יותר וצ״ליליה רוויים יותר. התימטיקה כמ״עט שאינה משתנה. אבל הטון עמוק יותר והקשב הפנימי נתן לרחשים עמוקים יותר.

הרעב למראות, ההתמכרות לחו״יונות, אינם יודעים שבעה ותמיד הוא מוקסם מן „החידות״ מחדש. לראייה הרצפטיבית של המשורר מתלווה עתה יותר ויותר כעין אקורד האומר „כי טוב״. מעין היוך של נצחון המתרומם מעל לתמורות ו„אי־השלמות״ של הטבע. אחד מ״שיריו הראשונים („זה מול זה״, ע׳ 91) פותח: „נהלת נשרים סוערת / שיר עפרורי רוטט / ביניהם שבילי ינוג, / וביניהם נפשי תתלבט״.

אותם לבטים בין שירת העפרורי״ם לבין נהלת הנשר הדורס („אדום העינים״) אשר לייוו את המשורר במיבר דרכו, נושמים אווירה של פיוס, של התעלות לאיזו אמת אח״רת. לא החתירה לפתרון החידה היא עיקר, אלא עצם החדווה של חווייתה. „נשתוק עד אפסיים. / כבר היינו באש / ובמים. / מעל ראשנו / חרב חדה, / אך כוכב עוד בוער בנפשנו, / וחידה״. („במוצאי לילה״, ע׳ 264).

נימה זו של השתחררות, של הפ״לגה למחוזות אחרים, ניכרת גם בבניין השיר. שוב אינו כבול לסו״רים מתחרזים. ההחרוז הלבן אוצר בתוכו את הניגון והמקצב.

המפנה שרמזנו עליו, בולט בעי״קר בשני שיריו האחרונים: „באור האחרים״ וב„עפר נוהר״. תמונה זו של „עפר נוהר״, כלומר, אדמה ש״נפרכה לעפר הנישא עם הרוח. מו״כיחה ככלות־הכל ששמהו נתפרק תחת רגליו; ומאידך — תמונה זו עצמה, יש בה משהו מן המחזור שבקיבוצים. כגון „משכן האמנית״ בעין־חרוד, תזמורת הקיבוצים, במית״ביסוי הספרותיות, הוצאת הספרים של הקיבוץ המאוחד, שאיננה עוס״קת בספרות מקצועית אז אידיאולו״גית בלבד. אלא גם בספרות היפה לסוגיה השונים, וכו׳ וכו׳. אינני אר״מר שחיי היוצר בקיבוץ קלים יו״תר. אולם סבור אני שהסבל והמא״מץ כדאיים. משום ששכרן עשוי להיות גדול יותר. שכן בקיבוץ האד״ם צומח עם החיים, הוא הלק מן החיים. ולא רק משקיף מן הצד״.

שאלתי אם זרבבל מה היתה ה״השפעה הספרותית המכרעת בחייו, והשיב בלא היסוס:

„ברנר. לא מבחינה דרך הכתיבה. אלא מבחינת הגישה לספרות כאל דבר שיש לו ייעוד, שאיננו רק ל״הנאת בלבד. זכורני, כשהייתי בן 14, שכבתי קודח וקראתי את „מכאן ימ״כאן״. אינני יודע ממה הייתי חולה יותר: מן הקדחת — או מן הסיפור. היו גם השפעות אחרות, כמובן. גלר״יום וסמויות, וודאי שׁ״משמש כמה משוררים הקרובים לי במיוחד. ש״שירתם עוררה בי את בת־הקול של שירה האנושי. אולם זוהי כבר שי״חה לעצמה. להשבון בן־הדור עם ספרות־הדור״.

יציאת מצרים

(מתוך „הגדת פרנקפורט״)

אדם מול נוף שירתו

ראיינה ודשמה גליה ירדני

זרבבל גלעד איננו איש־ספרות במובן המקובל. משורר זה, בן העמק ואיש עין־חרוד, לעולם איננו ניגש לדברים גישה „מקצועית״, „ספרותית״, „אסתטית טהורה״, גרידא. כאשר הוא מדבר על ספר, כשלעצמם, אלא במקומר אל כל החיים אשר מהם צמחו ואותם הם חייבים — לדבריו — גם לעצב. ובימים אלו, של מבוכה וטש״טוש־ערכים, יש בשיחתו, כשם שיש תמיד גם בשירתו, מן המגע המרענן עם יסודות ראשוניים של חיים ושל ראיית־חיים, הנעשים נדירים יותר ויותר.

עם שירתו של זרבבל, דקת־הרגש שונה בספר, בהחירה בעיקשתי להש״איר גם את סימני הצמיחה וההתפת״הות האורגאנית — ההחיות הראשו״נות ואף חן־הבוסר. הספר משקף את הילדות, את ההתבגרות, את הפגישה עם הגולה, את מלחמת השיחרור — את תמצית החיים של מי שבגדל בע״מק וחי את חייו כעובד הספרות יכ״איש משק וקיבוץ, בעבודה ובהגנה.

„אולם עם הוצאן לכלול בספר את הצמיחה הזו ואת ההתפתחות האור״גאנית, נתמודד הרצון להשאיר רק מה שנראה שלם מן בהחינה השירית״המאנותית. הייב הייתי לא פעם גם להתאכזר כלפי עצמי. עם קריאה מתעוררת מחדש חוויות הכתיבה, ו„חסד נעורים״ מחדפק על חלב ומב״קש לבוא במקום השיקול האובייק״טיבי. היה הכרח לכבוש את הזיקה הסובייקטיבית וליטול רק את הדב״רים החיים בזכות עצמם. אם אלו היותר שלמים מכל תקופה ותקופה ואשר ריח הבלתי־אמצעיות של ה״חוויה השירית לא נמר בהם. וכן היה צורך להפיד על כך, שהשיר הבודד ישתלב בנוף הכללי של הס״פר, בתמונה השלמה.

„בשלב מסוים מתעורר אצל כל יוצר הצורך במבחן עצמי, בהערכה עצמית ללא משוא־פנים, במדידת כשרו והולשותיו. בתחיה על נתיב דרכו האמנותית. מבחן מעין זה היה לי הספר הזה, שבו נתגלתה במפ״תיע כל כך, תמונת מעגל החיים הלא־התום.״

סיפרתי לזרבבל על הרגשת המש״מעויות, המתרחבות והולכות, שעור״רה בי קריאת שי

נוסח „שטירמר" בעטיפה דתית

מאת שמעון זקס

ג ם בקיץ זה, כמו במשך שלוש מאות השנים האחרונות, יחזו ה־מוני צופים — הפעם כ־500 אלף — במשחקי „הפסיון" הידועים, בעיירה אוברא־מרגאו, אשר בבווריה העילית.

תושבי האיזור ההרדי הזה בגרמ־ניה הדרומית החליטו לערוך חגיגות אלה, לאחר שבימי מלחמת ה־30 שנה פשטה „המגפה השחורה" בסביבה כולה, ובאורח מפתיע פסחה על אוברא־מרגאו.

בהצגה בעלת ממדים בלתי־רגילים זאת, — המשתמת במשך כל שעות היום, משעה שמונה בבוקר ועד לח־צות, כמעט את כל אנשי הכפר — יעלו שוב השנה, למרות התקפות ח־ריפות מצדדים שונים, את דרך סב־לו של ישו הנוצרי.

התקפות ומחאות נגד חגיגות „ענק אלה, אשר יודעות לנצל בצורה בל־תי־רגילה את נוף ההרים והעמקים הנפלא של הסביבה, הובאו בבטאונו של הקונגרס היהודי העולמי ע"י ד־וויס, פרופסור לספרות באוניברסיטה קולומביה שבארה"ב, אשר התריע ב־גד עריכת המשחקים לפני חיירים ה־נבונים לשלם ולפני בני גרמניה אר־הבי פולקלור. המלומד קובל כי ב־אוברא־מרגאו מזריקים לצופה מנה ה־גונה של ארס אנטישמי מרוכז בתוך עטיפה דתית: משחקי הפסיון הם לפי דעתו „סיכומים של הדת ושל החיס־טוריה, תוך מגמה גסה ליצור דעת־קהל של שנאת ישראל". והוא ממשיך להעיד מתוך ראיית המשחקים האח־רונים לפני שמונה שנים: „אתה יר־שב מהופנט ע"י שילוב הנוף והמוני ה־משתתפים בטבע המרהיב, וכך מתג־לה לך העיר היהודית הקדומה כמ־קום השתוללות הרעה. האוכלוסיה ה־ישראלית מקבלת על עצמה בגאווה את עלילת הדם על רציחת ישו ה־נוצרי. ולא רק על עצמה בימים ה־קדומים ההם, אלא על היהדות כולה גם בימינו אלה..."

לאחרונה מצא פרופסור דווים, סיעו נאמן ע"י אדם גרמני, אשר אף הוא החל להוציע את הציבוריות הגרמ־ נית, נגד נסיונות הצדקה למעשי פר־עות אנטי־יהודיים. האיש, אשר נזעק עתה ויצא להלחם למערכה ללא לאות בקרב הוגים רבים, בכתב ובהופעה פומבית, ברדיו ובטלביזיה, ואף בא ב־מגע עם ראשי הכנסיה הקתולית ב־בווריה, איננו אחר, אלא ד"ר אריך ליט, היהודי במאמציו הכנים לקירוב לבבות בין יהודים וגרמנים, והוא מנ־כה לטהר את גרמניה „החדשה" על ידי לימוד לקח העבר וחריש עמוק בכל שכבות העם הזה.

„בני אור" ו„בני חושך"

שואל ליט: „מאורעות עשרים השי־נה האחרונות הביאונו להערכה חדי־שה של כל הערכים, האם לא היה מהובתנו לבחון מחדש את תוקפה של פרשת עליית יסודי ישו, בפרט ש־בנקודה הזאת התערבבו הרבה מומנ־טים של שנאה, שהפכו מקובלים, ו־נוצלו היטב ע"י מסיתים אנטי־יהו־דיים, החל מימי הביניים ועד לתקו־פה האחרונה?"

ליט איננו חדש בזירת הקרבות נגד המתרחש באוברא־מרגאו. הוא החל ל־פרסם מאמרים עוד בשנת 1950 וכבר אז טען: „יהודה הכוגד מתואר ב־משחקים כבעל עור שחום, לבוש מ־עיל צהוב (צהוב הוא צבעו של ה־ארס...) ומצוייד בארנק ענקי והוא מצלצל במטבעותיו במפגיע. בקיצור כיהודי, בעל־הכסף, הרמאי שאף ה־בצע. מאידך מתוארים ישו ומריה כי־טיפוסים צפוניים מובהקים".

הבימוי והמסכות המרצנים בכפר ב־ימי ההצגות והמודפסות בתוכניה, הפכו את נאמני ישו — „היהודי" ב־פיו של ליט — כבני אור צפוניים, גבוהים, בלונדיים, בעלי עיני תכלת, בשעה שבני־ירושלים של אותם הי־מים מופיעים כ„בני החושך" כקיר־טורות גזורות מתוך ה„שטירמר", ע־תון הסטנה הידוע לשמצה, שהוצא ע"י שטריכר.

אשר למסכות ולמגמה הארסית ה־מונחת ביסודן, גילה ראש מחלקת ה־עתונות של המבורג — תפקידו הנוכ־חי של ליט — עוד לפני שנות העשרים, את גריפת, את צ'אפלין ואת שטרוהיים. בין יומני החגיגות, התשובה היתה פשוטה: „הקהילה באוברא־מרגאו שומרת זה 300 שנה על נוסח ומימי־קה של המשחקים, בשבילה אין זה עניין של הצגה, אלא אקט דתי מוב־הק!"

בין המשיבים היה מר גאורג לנג, בן 70, גאוליטר של הקהילה הדתית הנ"ל בתרי האלפים בימי הרייך השי־לישי, אשר אף דאג שהמשתתפים ב־הצגותיו יהיו חברי המפלגה הנאצית.

הוסיף מר לנג: „שמרנו בכל מה ש־בין היהודים מארץ יהודה אשר מו־פיעים במשחקי הפסיון שבאוברא־מר־גאו לבין מפלצות ה„סטיגידים" המ־איימים עליו מתוך המכתב המונח ל־פניו... היפשיו הנסרצים אחר מחברו של אותו מכתב מזעיק בהגדרה המב־הילה: „קריאת ס.או.ס. מאמריקה! הרודנות האדומה היהודית מאיימת עליך!" הובילוהו לבווריה העילית. י־שר ל־אוברא־מרגאו...

התברר לבסוף, שבעל כשרון הציור של משרטט המסכות במשחקי הפסיון הדתיים, וממציא דמויות ה„סטיגידים" הם: זהו מר שויגהופר, מורה בביה"ס הממלכתי לגלוקו־ען אשר ב־בווריה. מורה „מוכשר" זה מחונן ב־כשרון נוסף: הוא גם מכהן כעורך ראשי לבמאי בהצגת העצק, וחוץ מ־זה משחק השנה כבר בפעם השנייה — המשחקים נערכים פעם לעשר שנים — את התפקיד של יהודה איש קריות בעלילת הייסורים של ישו מנצרת.

„סתם רגיש"

ליט לא התעצל, נסע לאוברא־מגאו, מחה נמרצות במינוך המקומי, שהוא בין יומני החגיגות. התשובה היתה פשוטה: „הקהילה באוברא־מרגאו שומרת זה 300 שנה על נוסח ומימי־קה של המשחקים, בשבילה אין זה עניין של הצגה, אלא אקט דתי מוב־הק!"

מקור אחד

הבחין ליט לתמהונו בדמיון רב ש־בין היהודים מארץ יהודה אשר מו־פיעים במשחקי הפסיון שבאוברא־מר־גאו לבין מפלצות ה„סטיגידים" המ־איימים עליו מתוך המכתב המונח ל־פניו... היפשיו הנסרצים אחר מחברו של אותו מכתב מזעיק בהגדרה המב־הילה: „קריאת ס.או.ס. מאמריקה! הרודנות האדומה היהודית מאיימת עליך!" הובילוהו לבווריה העילית. י־שר ל־אוברא־מרגאו...

התברר לבסוף, שבעל כשרון הציור של משרטט המסכות במשחקי הפסיון הדתיים, וממציא דמויות ה„סטיגידים" הם: זהו מר שויגהופר, מורה בביה"ס הממלכתי לגלוקו־ען אשר ב־בווריה. מורה „מוכשר" זה מחונן ב־כשרון נוסף: הוא גם מכהן כעורך ראשי לבמאי בהצגת העצק, וחוץ מ־זה משחק השנה כבר בפעם השנייה — המשחקים נערכים פעם לעשר שנים — את התפקיד של יהודה איש קריות בעלילת הייסורים של ישו מנצרת.

„סתם רגיש"

ליט לא התעצל, נסע לאוברא־מגאו, מחה נמרצות במינוך המקומי, שהוא בין יומני החגיגות. התשובה היתה פשוטה: „הקהילה באוברא־מרגאו שומרת זה 300 שנה על נוסח ומימי־קה של המשחקים, בשבילה אין זה עניין של הצגה, אלא אקט דתי מוב־הק!"

בין המשיבים היה מר גאורג לנג, בן 70, גאוליטר של הקהילה הדתית הנ"ל בתרי האלפים בימי הרייך השי־לישי, אשר אף דאג שהמשתתפים ב־הצגותיו יהיו חברי המפלגה הנאצית.

הוסיף מר לנג: „שמרנו בכל מה ש־בין היהודים מארץ יהודה אשר מו־פיעים במשחקי הפסיון שבאוברא־מר־גאו לבין מפלצות ה„סטיגידים" המ־איימים עליו מתוך המכתב המונח ל־פניו... היפשיו הנסרצים אחר מחברו של אותו מכתב מזעיק בהגדרה המב־הילה: „קריאת ס.או.ס. מאמריקה! הרודנות האדומה היהודית מאיימת עליך!" הובילוהו לבווריה העילית. י־שר ל־אוברא־מרגאו...

אולם להוליוד היו תמיד זרועות ארוכות. שתקנים צרפתיים גדולים ו־קטנים ראו את ברק הכסף וסונוורו: דרישותיהם השתנו. האמנות החלה מפנה מקומה יותר ויותר לתעשייה. רק גדולי המבמאים יכלו לומר את שלהם עד הסוף. במאים גדולים פ־חות או ותיקים פחות, נאלצו לקבל הוראות אמנותיות ממנהלי פנקסים ר־יועצים לענייני מס־הכנסה. במאים צעירים לא קיבלו כלל עבודה.

כאן נולדה החקלאות

(סוף מעמ' 4)

הנה בנין הענק, שמתחתיו מרתף־היקב הידוע. כאן התאספו כל תושב־י מקום למתחת הכרכת המדינה. פצצות ממטוסים נפלו על יד הבית, אך איש לא נפגע. כאן סחטו את היין ומילאוהו בחביות עוד לפני היות היקבים בראשל"צ ובזכרון. עכשיו משמש המרתף מועדון ספורט, מחסן לדלק וזבל כימי, ומקום להר־כבת הנפנוס. כאן גם היה בשעתו מחסן הנשק של ה„הגנה".

הנה בנין המחזורים. שפעם היתה בו אורווה, ובניין הרפת מאז — כיום מוזיאון. הנהו הבית הראשון, בו החל גורד קרל נטר. קרוב ל־90 שנה ער־מד הבית על תלו. הוא לא נבנה מבלוקים חלולים ולבנים קלות. אור־מנים צרפתיים בנוהו מאבן ובטון, והעובי המינימלי של קירותיו הוא 75 סנטימטר...

אך בצד מקוה של אחמול, ישנה גם מקוה של היום. אומר המנהל ה־נוכחי של המוסד, א. מלכין: „חלי־מודים החקלאיים היו אצלנו תמיד במתח גבוה, אך בשנים האחרונות הגברנו את הלימודים הכלליים. הנ־דלנו מספר השעות להומניסטיקה ומקצועות ריאליים, ובית"ס שלנו הוא עכשיו ברמה של ב"ס תיכון לכל דבר. לאחר 4 שנות לימוד מו־עגת לתלמידים תעודת בגרות חק־לאית, והמצטיינים בענפים, לאחר בחינה מיוחדת — תעודת מדריך הקלאי".

לפני שלוש שנים עבר ביה"ס ל־בעלותם המשותפת של משרד־החקל־אות והבית „כל ישראל חברים". מצרפת מגיעים עדיין 65 אלף ל"י לשנה, אך העול העיקרי להחזקת ביה"ס מוטל עתה על המדינה. וא־כן, הורחבו הענפים, נתקבל ציוד חדש, נבנו בתים לפנימיות חדשות וכן עומדים לבנות מטבח גדול. למ־טרה זאת תרמה אלמנת הברון רוט־שילד 175 אלף ל"י ועוד 100 אלף נתקבלו מחברת איק"א.

המשק החקלאי הענף, משרת לא רק את תלמידי המקום. עבודות מח־קר ותכלאות שונות בענף הגפן בוצ־עו כאן ע"י בעל „פרס־ישראל" נתנ־אל הוכברג במשך 35 שנים. מאיר וויניק, אף הוא בעל „פרס־ישראל", עוסק כאן 25 שנים בנסיונות שונים בחלקות בעל. זיבול, השקייה בפר־דס ועוד. הגן הבוטני, המכיל אוסף של 1200 צמחים שונים, משמש ל־לימודי הבוטניקה לאלפי תלמידים וסטודנטים מחוץ למקום. וכן יד־ועה המכמורת של מקווה, המהווה משק רבייה משובח לגידול דבורים בכל הארץ וכל המתמחה בענף זה במק־וה־ישראל. ברי כי ייצא מומחה מ־מדרגה ראשונה בענף גידול הדבו־רים.

המשק החקלאי מכניס כ־250 לי־רות בשנה על כל תלמיד ואילו שכר הלימוד הוא מודרג והתלמידים מ־שלמים מ־100 עד 700 ל"י לשנה. ביה"ס מעורד כל השנים הקמת גר־עינים התיישבותיים של תלמידיו בכל גזרות ההתישבות וריישום של יוצאי ביה"ס ניכר בישובים רבים בארץ, החל מיפתח והוקוק בגליל, ועד לעין־גדי ויוטבתה בע־רבה.

נבואה שנתקיימה

כאשר הציע בזמנו קרל נטר לק־רוא למוסד מקוה־ישראל, מנה שלו־שה סעמים לשם זה: א) מקוה־יש־ראל — תקוות ישראל; ב) מקום בו יקוו (יתקבצו) נידחי ישראל; ג) מקוה מים שהורים, בו ייטהר העם מחרפת הפרנסות הגלותיות והבלתי פרודוקטיביות.

עברו 90 שנה ומדינת־ישראל, ש־קיבצה נידחי ישראל, תחוג את חגה של מקוה־ישראל שנתקיים בה גם חלומו השלישי של נטר: חינוך דור־רות של מתישבים־חלוצים שיפרו את שממת הארץ ו„יוציאו לחם מאד־מתה".

בומרנגים מפלסטיק

שלחת ילדים התלונה ב־קאנברה, אוסטרליה, בפני ה־שלטונות, שבומרנגים פלסטיים מ־וצרת יפאן „מקצצים את אמצעי זמזחיה" שלהם.

מרגרינה חדשה למניעת הסתיידות העורקים

רגרינה מסוג חדש, המכילה רק שומנים בלתי־קרושים ו־זעשוייה לסייע למניעת ההתהוות של חסימת־עורקים ושל הסתיי־רות־עורקים, תוצא קרוב למכר־ה בשוק הדני.

המוצר החדש פותח כתוצאה משיתוף עולה בין תעשיית ה־מרגרינה הדנית לבין אנשי מדע.

דניאל ספורטה — המורה של קראווה

אלפי תלמידים יצאו ממקוות־ישראל ב־40 שנות הנהלתו של אליהו קראווה. אך מעטים יוד־עים, שקראווה עצמו היה תל־מיד בביה"ס, מ־1895 עד 1900. את אחד מ־מ־ו־ר־ו גילינו ב־בתי־ים, הלוא הוא דניאל ספור־טה, ילד יוון, כיום בן 93. פנש־נוהו כשהוא עושה את „צעדת־הבוקר" שלו ברחובות בת־ים. אף הוא, כרבים אחרים באותה תקופה, נדד שנים רבות על פני ארצות שונות עד שחזר לפני עשר שנים לישראל העצמאית.

לשוא „רצנו" אחריו ברחובות העיר, רצינו „לראיין" אותו — אך לא הצלחנו. ספורטה הישיש היה עסוק ב„תרבות הגוף" ולא נתפנה לשבת עמנו...

בחינה מיוחדת — תעודת מדריך הקלאי".

לפני שלוש שנים עבר ביה"ס ל־בעלותם המשותפת של משרד־החקל־אות והבית „כל ישראל חברים". מצרפת מגיעים עדיין 65 אלף ל"י לשנה, אך העול העיקרי להחזקת ביה"ס מוטל עתה על המדינה. וא־כן, הורחבו הענפים, נתקבל ציוד חדש, נבנו בתים לפנימיות חדשות וכן עומדים לבנות מטבח גדול. למ־טרה זאת תרמה אלמנת הברון רוט־שילד 175 אלף ל"י ועוד 100 אלף נתקבלו מחברת איק"א.

המשק החקלאי הענף, משרת לא רק את תלמידי המקום. עבודות מח־קר ותכלאות שונות בענף הגפן בוצ־עו כאן ע"י בעל „פרס־ישראל" נתנ־אל הוכברג במשך 35 שנים. מאיר וויניק, אף הוא בעל „פרס־ישראל", עוסק כאן 25 שנים בנסיונות שונים בחלקות בעל. זיבול, השקייה בפר־דס ועוד. הגן הבוטני, המכיל אוסף של 1200 צמחים שונים, משמש ל־לימודי הבוטניקה לאלפי תלמידים וסטודנטים מחוץ למקום. וכן יד־ועה המכמורת של מקווה, המהווה משק רבייה משובח לגידול דבורים בכל הארץ וכל המתמחה בענף זה במק־וה־ישראל. ברי כי ייצא מומחה מ־מדרגה ראשונה בענף גידול הדבו־רים.

המשק החקלאי מכניס כ־250 לי־רות בשנה על כל תלמיד ואילו שכר הלימוד הוא מודרג והתלמידים מ־שלמים מ־100 עד 700 ל"י לשנה. ביה"ס מעורד כל השנים הקמת גר־עינים התיישבותיים של תלמידיו בכל גזרות ההתישבות וריישום של יוצאי ביה"ס ניכר בישובים רבים בארץ, החל מיפתח והוקוק בגליל, ועד לעין־גדי ויוטבתה בע־רבה.

נבואה שנתקיימה

כאשר הציע בזמנו קרל נטר לק־רוא למוסד מקוה־ישראל, מנה שלו־שה סעמים לשם זה: א) מקוה־יש־ראל — תקוות ישראל; ב) מקום בו יקוו (יתקבצו) נידחי ישראל; ג) מקוה מים שהורים, בו ייטהר העם מחרפת הפרנסות הגלותיות והבלתי פרודוקטיביות.

עברו 90 שנה ומדינת־ישראל, ש־קיבצה נידחי ישראל, תחוג את חגה של מקוה־ישראל שנתקיים בה גם חלומו השלישי של נטר: חינוך דור־רות של מתישבים־חלוצים שיפרו את שממת הארץ ו„יוציאו לחם מאד־מתה".

הגל החדש בקולנוע הצרפתי

מאת רם עברון

ה היסטוריה הקצרה של הקולנוע, הגיעה אמנים, מחנכים, מבקרים וסוציולוגים לתת כמה הגדרות שטחיות לגבי מהותו של מדיום זה. ברוב קולות נקבע, שבגלל המניותו ולהיסטותו הפיגאנסית, הקולנוע הוא „אמנות־תעשייה", או „תעשייה־אמנות". הוויכוח, במידה שהוא קיים, ניטש רק על סדר המלים בהגדרה זו. שוליו הגדולים של הקולנוע, ממש כחסידיו הנלהבים, זהים בדעתם, שכאמנות, נמדד ערכו של הקולנוע רק לפי אותן יצירות דגולות ספורות. הנוצרות אחת לכמה שנים. מרבית האחרות יכולות להכלל במושגים „בידור טוב" או „בידור קלוקל", אך לא בגדר אמנות.

דעה שלילית זו על הקולנוע כ־אמנות, יכולה, אולי, להיות נימוק סביר להתלהבות הגדולה שסחפה מבקרים וצופים בכל העולם, למראה כמה סרטים צרפתיים חדשים, שנו־צרו בשלוש השנים האחרונות על־ידי מספר במאים צעירים, ששמם לא נודע לפני־כן. נימוק אחר, שאי־נו נופל מחברו לחשיבות, הוא גו־רם הכמות והזמן. אין זה רגיל — ולא רק בקולנוע — לחזות בשפע בלתי מבוטל כזה של יצירות חשו־בות ובעלות־ערך, שנוצרו במדינה אחת בתקופה כה קצרה. נימוקים נו־ספים, שעוד נעמוד עליהם בהמשך הדברים, גרמו אחריהם את ההכל־לה, הנקראת „הגל החדש". „גל" — משום הכמות. „חדש" — משום הת־עלמות המבדילים ושסחיותם בבי־קורת ההיסטוריה הקצרה של הקול־נוע.

האוונגארד של שנות העשרים

הגל החדש איננו חדש. אפילו לא מבחינתו הכמותית. בסקירה המופה נראה, כי דווקא צרפת היתה זו ש־נתנה לקהל הצופים הבינלאומי גם גל חדש קודם, שהיה מפורסם לא פחות, ומקורי יותר. פריחת המודר־ניזם בבירה הצרפתית של שנות ה־עשרים, גררה בעקבותיה פריחה דו־מה בקולנוע האילם. ציירים כסאל־ואדור דאלי, משוררים כדאק פרוור, מחזאים כדאן קוקטו, וכן יוצרי קול־נוע מובהקים כלואיס בונואל, רנה קלייר, דאן רנואר, מארסל קארנה ורבים אחרים — ניסו לסגל את ה־מצלמה אל ה„איזמים" הרבים, שה־פריחה האמנות לסוגיה עם תום מל־חמת־העולם הראשונה.

גל חדש זה, שנמשך יותר מעשר שנים, ושאולי לא נשא פירות מס־חריים גדולים, אם כי הזין את מה־שבתם היוצרת של רבבות צופים ו־יוצרים־בכוח, מצא לו מסיכים ב־גרמניה (הסרט האכספרסיוניסטי), ב־שבדיה ובמדינות אירופיות אחרות, באותה עת, בלי קשר לגל זה, הו־פיע על הבדים אחד מגדולי הסר־טים מאז ומעולם — „הסיירת פוס־יומקין" של סרגיי איזנשטיין.

הקולנוע הסובייטי קם על רגליו בזכות איזנשטיין, וכבש את העולם בסערה, בסידרת סרטים גדולים. מ־בלי שהתכנים השדופים והסיסמאות הריקות, שציינו סרטים אלה, יסוגרו מן עיני הצופים בעולם הלא־קומו־ניסטי, הסירו הכל את כובעיהם ב־פני היוצרים — שעל אף המיגבלות הפוליטיות והפיגור הטכני המשוע בציוד ובטכנאים, ואולי דווקא בגינן — הצליחו להוכיח לכל אם מהותו האמיתית של הקולנוע, ואת כוחו ה־פוטנציאלי כאמנות.

אותה הוליוד מושמצת — בהח־לט על עול בכפה — הוציאה מתו־כה, עוד לפני שנות העשרים, את גריפית, את צ'אפלין ואת שטרוהיים. מבין כל מעצמות הסרטים הגדולות של היום היו רק איטליה ואנגליה מגששות עדיין את דרכן. כל האח־רות הוציאו „גלים חדשים" שהקסי־מו את העולם, הן בערכם והן בכמו־תם.

המיקרופון — צעד גדול אחורנית

מלחמת־העולם השנייה היסלה ב־עודם באיבם. נצנים ראשונים שי־רפאסו בסרט המדבר. המצאת ה־קול הצעיקה בשעתה את מרבית ה־יוצרים אחורנית. מלבד גאונים כ־איזנשטיין ברוסיה, קלייר בצרפת, פאבסט ושטרנברג בגרמניה, העבירו מרבית הבמאים את מרכז הכובד אל המיקרופון. המצלמה נשארה עומדת במקום אחד. משרק חזרה המצלמה לתפוס את מקומה, באה המלחמה ו־שמה קץ לפריחתו הפוטנציאלית של גל חדש בקולנוע הגרמני. השליטה במלכת הקולנוע הזרה אל הוליוד, בצרפת נוצרו סרטים בעלי ערך מע־טים, שכן מרבית היוצרים הגדולים עזבוה בעת הכיבוש.

דומה היה כי הקיץ הקץ על נסיו־נות להפיכות חדשות בקולנוע. ה־מסחר ההוליוודי מצא לו מחקים ב־כל העולם עם תום המלחמה. אולם דווקא השפל הכלכלי והסוציאלי, ה־מלווה באמריקניזציה כמעט מוחלטת, הוליד את אחד הגלים המפוארים ב־יותר של הקולנוע. בניגוד ל„אונ־גארד" הצרפתי של אחרי מלחמת־העולם הראשונה, לא יצאה תנועה החדשה באיטליה מפגישות בוהמיית בביסטרו אפל, היא הגיחה מבעד ל־הריסות. רוברטו רוסליני צילם את „רומא עיר פרצות", כאשר עדיין נישאו הקרבות בפרברי רומא; בלי שתקנים מקצועיים, בעזרת צוות טכ־ני מקרי, ללא תפריט אורתודוכסי. שנה לאחר מכן הפיק את „פאיזה", ומאוחר יותר ביים את „סטרומבולי".

הניאו־ריאליזם, שאמנם דובר עליו כבר לפני המלחמה, הגיע, איפוא, לגיבושו האמיתי רק כתוצאה ישירה ממנה. סרטיו הסוציאליים המובה־קים של ויטוריו דה־סיקא, על פי תס־ריטיו הבלתי נשכחים של צ'אזרה וואוטיני, אמנם לא טיפלו במלחמה עצמה. אולם זו היתה מוחשת בכל אחד מהם, החל ב„מצחצחי הנעליים" ו„גנבי האופניים", וכלה ב„אומבר־טו ד." וב„הגנ". אצל דה־סיקא לא מילאה המצלמה את התפקיד הראשי; היא הפכה להיות העין האובייקטי־בית. המקליטה מבלי להשתתף בחו־מר המוקלט, אצלו חזר האדם, לא־השחקן, להיות מרכזו של סרט.

הקהל הצרפתי הוקסם

מבין כל המדינות, בהן מיוצרים סרטים, נתנה תמיד צרפת לבמאי את מקומו היאות. בעוד שבהוליוד ו־באנגליה, „נמכר" הסרט על פי שמות הכוכבים המופיעים בו, הרי בצרפת הורגל הקהל לתור, בראש ובראשו־נה, אחר שמו של הבמאי. עובדה זו סייעה לתעשיית הסרטים הצרפתית במשך שנים רבות, לשמור על איזון הגיוני בין המושגים „תעשייה" ו־„אמנות".

אולם להוליוד היו תמיד זרועות ארוכות. שתקנים צרפתיים גדולים ו־קטנים ראו את ברק הכסף וסונוורו: דרישותיהם השתנו. האמנות החלה מפנה מקומה יותר ויותר לתעשייה. רק גדולי הבמאים יכלו לומר את שלהם עד הסוף. במאים גדולים פ־חות או ותיקים פחות, נאלצו לקבל הוראות אמנותיות ממנהלי פנקסים ר־יועצים לענייני מס־הכנסה. במאים צעירים לא קיבלו כלל עבודה.

אלן רנה שולח את זרועותיו רחוק יותר. כעוור במאי וכעורך, לא הצ־ליח להתפרסם. רק עתה, משהגיע ל־גיל 37, ניתנה לו ההזדמנות להוכיח את עצמו, בעקבות הצלחתו המסח־רית של קלוד שאברול. ל„אהובתי הירושימה", קדמו מספר סרטים קצ־רים, שהכו גלים רבים — בהם — „ואן־גוך" — סרט, המנסה ומצ־ליח להעביר פרספקטיבה ביאוגרפית של ואן־גוך על־פי ציוריו בלבד; „גרניקה", סרט עד־רושם, על־פי צ־יורי פיקאסו, ו„ליזה ונרפל", הסרט הדוקומנטארי המוזעזע על מחנות ה־השמדה, שיוצג כאן בקרוב בהצגה מסחרית.

אין ספק שהסרט „אהובתי הירו־שימה", נתן הזדמנות לסנובים רבים למלא את פיהם במליצות נבובות. אין ספק שחדשנותו העמידה במבוכה צופים רבים, מבלי שיסכימו להודות בכך. אף נכון, כי הוא עשוי בחכמה כה רבה ובתכנון מוקדם כה מרחש, עד כי קשה לעכל את הספונטאניות הפיוטית. המנסה להוליך אותו אל הלב במקום אל השכל, ייתכן כי יש מקום לוויכוח על „השאלה הגרמנית" שמעורר הסרט, אף כי דומה שה„מוראליסטים" שנספלו לנקודה זו, לא התעמקו בה במידה מספקת.

אולם למרות כל אלה, אין לכפור בכך, שרנה הוכיח קיומו של מימד חדש בהיסטוריה של הקולנוע. ספק אם יצליח מישהו מן המחקים שיקר־מו לסרט זה — ואין ספק שיקומו — לפתח את סגנונו המיוחד. עם זאת, ברור כי כאן כבש במאי זה מרחבים חדשים לקולנוע. ייתכן כי מן הב־חינה הצורנית המהממת של סרט זה, קל להוכיח את מקוריותו המוח־לטת של רנה, שצירופיו מדהימים יותר מכל מה שראינו בעבר. אולם מעניין יותר להוכיח זאת תוך כדי בדיקת אמצעי הביטוי הפנימיים, ה־מהותיים, של התומר, שמהם יצקו רנה ושותפתו בתסריט מרגריט דיו־ראס, מיקשה קולנועית חדשה לה־לוטין.

אפילו מתנגדיו של סרט זה, יס־כימו בוודאי, ש„אהובתי הירושימה" היא יצירה מהממת בחדשנותה. היש־נו סרט זה בתחום העריכה, למשל, מעידים כאלף עדים על כך שאיינז־שטיין כאסתיקן לא היה בגדד תופ־עה חולפת. מבלי לערוך השוואות מזיקות, אפשר להבחין בבירור, כי כאן ניצב לפנינו גאון חדש בתחום החיתוך והמונטאז', המממשיך, אולי, בכיוון אחר, רבות מן התיאוריות המפורסמות שנוצרו ע"י סרגיי איינז־שטיין ואשר טרם זכו להוכחה מס־שיח.

גם גלים אחרים תוססים

על אף הישגיהם האמנותיים, הכל־תי מוסלים בספק, של כמה מבני „הגל החדש". נראה כי בשלב זה, משחקים מרבתם תפקיד פאסיבי ב־הפיכה העתידה להתחולל במלכת ה־קולנוע. מבלי להתור לכך במשירין, גרמו סרטיהם לתסיסה רבתי במעצ־מות הסרטים. הקהל האמריקני קיבל בהתלהבות את „הנאהבים", את „זה־דודנים", את „400 המלקות" ואת „אורפאו נגרו". סרטיו הנועזים של אינגמר ברגמן המשבדי כבשו בסערה את בדי העולם (מלבד בדי ישראל, לכאן לא הגיעו עדיין כלל...).

תנועת „הקולנוע המשוחרר" באנ־גליה, בראשותם של לינדסי אנדר־סון וקארל רייץ, הכתה גלים וזיעזעה את תעשיית הסרטים הבריטית המס־תידת. כל אלה אינם יכולים לתש־איר בעינם את המרשגים של אילי הסרטים ההוליוודיים האנגליים על־לטת של רנה, שצירופיו מדהימים יותר מכל מה שראינו בעבר. אולם מעניין יותר להוכיח זאת תוך כדי בדיקת אמצעי הביטוי הפנימיים, ה־מהותיים, של התומר, שמהם יצקו רנה ושותפתו בתסריט מרגריט דיו־ראס, מיקשה קולנועית חדשה לה־לוטין.

אפילו מתנגדיו של סרט זה, יס־כימו בוודאי, ש„אהובתי הירושימה" היא יצירה מהממת בחדשנותה. היש־נו סרט זה בתחום העריכה, למשל, מעידים כאלף עדים על כך שאיינז־שטיין כאסתיקן לא היה בגדד תופ־עה חולפת. מבלי לערוך השוואות מזיקות, אפשר להבחין בבירור, כי כאן ניצב לפנינו גאון חדש בתחום החיתוך והמונטאז', המממשיך, אולי, בכיוון אחר, רבות מן התיאוריות המפורסמות שנוצרו ע"י סרגיי איינז־שטיין ואשר טרם זכו להוכחה מס־שיח.

גם גלים אחרים תוססים

על אף הישגיהם האמנותיים, הכל־תי מוסלים בספק, של כמה מבני „הגל החדש". נראה כי בשלב זה, משחקים מרבתם תפקיד פאסיבי ב־הפיכה העתידה להתחולל במלכת ה־קולנוע. מבלי להתור לכך במשירין, גרמו סרטיהם לתסיסה רבתי במעצ־מות הסרטים. הקהל האמריקני קיבל בהתלהבות את „הנאהבים", את „זה־דודנים", את „400 המלקות" ואת „אורפאו נגרו". סרטיו הנועזים של אינגמר ברגמן המשבדי כבשו בסערה את בדי העולם (מלבד בדי ישראל, לכאן לא הגיעו עדיין כלל...).

תנועת „הקולנוע המשוחרר" באנ־גליה, בראשותם של לינדסי אנדר־סון וקארל רייץ, הכתה גלים וזיעזעה את תעשיית הסרטים הבריטית המס־תידת. כל אלה אינם יכולים לתש־איר בעינם את המרשגים של אילי הסרטים ההוליוודיים האנגליים על

דאן־פייר לאו ב„ארבע־מאות המלקות" — אחד מסרטי „הגל החדש".

— רב מספור.

מספר סרטי „הגל החדש" שהוצגו עד כה בארץ, אינו מספיק לצורך הערכה מסכמת לגבי תנועה זו. ניתן רק לקבוע, בעקבות דברים שאמר הבמאי פרנסוא טריפו, כי הצד ה־משותף היחידי של „התנועה", הוא הגיל הצעיר של חבריה, ושאיפתם ליצור סרטים טובים. החבורה מאגדת בתוכה מומחים ל„סכס" כרוח"ה וא־דים, לסיפור־פשע כאדוארד מולי־נארו, פיינטנס כאלן רנה, מארסל קאמי וקלאי מאל, ומורדים כפרנסוא טריפו. בניגוד — בעלי יומרות ש־אין להן כיסוי, כרובר הוסאן, ויוצ־רים צנועים שאינם מעיזים להביע עצמם, כז'אן־פול נוקי.

מלבד אלן רנה, יוצר „אהובתי הי־רושימה", לא ניסה עד כה איש מ־הם להולל הפיכות צורניות־אסתטיות. גדולת הסרט „400 המלקות" של טריפו, מגולמת בראש ובראשונה ב־כנותו הגדולה וביושרותו. זהו סרט „זועם", העושה זאת בשקט. טריפו אינו מתיימר לחדש חידושים צור־ניים. הוא רק מחזיר לקולנוע את כנות־היוצר שאבדה לו, כמדומה.

מארסל קאמי, בסרטו „אורפאו נג־רו", מכניס אמנם את ראשו הבריא למיטת המיסטיקה החולה במקצת, אולם את עיקר כוחו הוא מפגין ב־להט החושני ובשאיפה הריפה ל־נקיון הצורה ולשלמותה. כצייר ופסל יודע הוא להפגין חוש מפתיע לקומ־פוזיציה הפנימית של המסגרת הבו־דדת בצלולואיד.

לואי מאל מחזיר לקולנוע את יכו־לתו הפיוטית הגדולה. „הנאהבים" שלו, הוא סרט המשיג — באמצעי ביטוי לאקוניים, הנובלים בבנאליות — הישגים ספרותיים טהורים. קלוד שאברול מפגין את הברק המסכני ה־חיצוני של הקולנוע, אולם משעבד לשם כך את הכנות והאמת הפנימית של אמנותו.

מאידך, היה הקהל הצרפתי תמיד מן המצטיינים בדרישות גבוהות ב־כל תחומי האמנות. הוא היה מפונק מאוד ודרש הרבה; הרבה יותר מ־מה שהיו מסוגלים להעניק לו מבחלי השבונות ויועצי פינאנסיים. בזאת ניתן אולי להסביר את ההצלחה ה־עצומה לה זכה סרט בשם „סרד ה־יפה", שנוצר באמצעים דלים ע"י במאי בלתי נודע — קלוד שאברול. איש מבין השחקנים שהופיעו בסרטו, לא היה ידוע. אולם שאברול ידע להפיק מכל אחד מהם משחק מרשים. סכנאיו לא הפיקו עבודה מטופחת, אולם דווקא אי־השלמות הטכנית, ה־קפצנית ומרגיזת־העין, קסמה לקהל הצרפתי. שאברול, מבקר סרטים ש־לא נגע במצלמה בטרם יצר את סרטו זה, נהנה מירושה שמנה ש־נפלה בחלקו, ואשר איפשרה לו ליי־צור כראות עיניו, ללא תלות במפי־קים. אחרים מבין צעירי „הגל ה־חדש". נהנו מהצלחתו, שכן אילי ה־תעשייה לא איחרו לגלות להיכן נו־שבת הרוח. מספר הבדיחות המהל־כות מאז בפאריס על הנושא „כל צעיר אפסי יכול ליצור סרט בקלות"

השכונה שהרכבת חוצה אותה במפולש.

שכונה בכינוי הערבי „בויות א־סנק" — בתי הפח) כבר הועבר לאוכלסו־נים בקריית־חיים. שכונה זו היתה, ובצדק, הראשונה להיסול.

„תחנת הכרמל" רחוקה מלהדמות לשכונת „שמן" מבחינת טיב דייריה והיחסים ביניהם. הרוב הרומני ב־שכונה (שרחובה הראשי נושא את השם „רחוב זיסו" — ע"ש מנהיג ציוני מרומניה, מ„אסירי ציון") מק־יים יחסי שלום עם המיעוט הצפון־אפריקני. אלה, ואלה מתפרנסים מ־יגיע כפיים. ורק מיעוט קטן שולח ידו ב„עסקים מפוקפקים".

אף־על־פי־כן משמשת השכונה מ־קור תעסוקה לא מבוטל למשטר

במעגלות המס

מוסף לעניני מסים

מגיש ע"י משרד האוצר

בדומה לשנים קודמות מגיש האוצר גם השנה — כשירות לציבור — מוסף המוקדש כולו לעניני המסים. המוסף של פסח הועד עד כה לסקירות על קוי פעולתם של שרותי המסים ואילו המוסף של סוכות לשאלות ותשובות. אולם, מאחר שהג הסוכות חל השנה בעיצומה של מערכת הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות, נמנענו מפרסום המוסף בסוכות. לפיכך מוקדש מוסף פסח זה, שלא כרגיל, לשאלות משלמי המסים ולתשובות המשרד עליהן.

מתוך המכתבים אשר הגיעו ללשכת הממונה על הכנסות המדינה, בעקבות הפניה שפורסמה בעתונים היומיים, נבחרו אותן שאלות, טענות והצעות, שהתשובה עליהן עשויה לענין ציבור רחב ככל האפשר. חלק מהשאלות והתשובות האלה מתפרסם בעתוני הבוקר וחלק — בעתוני הערב.

אלה שפניותיהם פורסמו במוסף בשמם המלא או — על פי בקשתם — בראשי תיבות בלבד, ואלה שמכתביהם לא הוכללו במסגרת המוסף, ייענו ישירות במכתב אישי.

תודת המשרד נתונה לכל אלה שנענו לפניה וטרחו להעלות על הכתב הטענות, השאלות וההצעות שלהם, ושלהון אלינו.

העובדים בשרותי המסים משתמשים בהזדמנות זו כדי לאחל לאזרחי המדינה מועדים לשמחה.

תינוק נולד בתוך שנת המס

אנו מצפים לתינוק שלישי בתחילת מרס 1960 ואני אהיה זכאי להחזרת מס. בשבוע שעבר קיבלתי הערלאה במשלוח שה"א רטרואקטיבית מיום 1.10.58, כך שיש לי סכום ברוטו גדול של הפרשי משכורת (מעל 800 ל"י). אני מניח שיהיה עלי לשלם סכום גדול למס הכנסה על הפרשי משכורת. עתה, באופן הגיוני לי, דת ילד שלישי לפני תום שנת הכספים מזכה אותה בניכוי הרבה ייתר גדול על הכנסתי מאשר הסכום שאצטרך לשלם.

אולם כיוון שילדי יוולד, כנראה, זמן קצר לפני ה־31 במרס 1960, אני בספק אם אוכל להגיע לקו האפס במקרה מסובך זה. אני מבקש לכן תשובה ברורה בקשר לזכויות המדיקות של משלם המסים במקרה זה, הסכום המגיע, וההליכים שיש לנקוט בהם כדי לקבל הזרה את המס אשר ידוע לי שהוא שייך לי.

ד. כ., קרית ביאליק

★

המעביד חייב לנכות את המס השוטף מהמשכורת הרגילה שהוא משלם לעובדיו תוך התחשבות בשני הנתונים הבאים: סכום המשכורת המשולמת ומצבו המשפחתי של העובד.

אם נולד לנישום ילד **בתחילת שנת המס** (היינו סמוך לאחר באפריל של השנה) — עליו להודיע על כך למעבידו בגוף ה„הצהרה למעביד". המעביד יביא עובדה זו בחשבון לגבי הניכויים השוטפים של המס. אם הילד נולד **לאחר שהעובד מסר את ה„הצהרה למעביד"** — עליו להודיע למעבידו על לידת הילד והוא יביא עובדה זו בחשבון לגבי הניכויים השוטפים של המס, החל במשכורת החודש בו נולד הילד.

גם אם הילד נולד כאחד מ־ה חודשים האחרונים של שנת המס מעניקים להוריו את הני־כוי הנוסף לגבי השנה כולה. על מנת שהנישום יוכל ליהנות כבר בשלב הניכויים במקור מהפחתה ב־מס לגבי החודשים שחלפו מתחילת שנת המס (חודש אפריל) ועד ל־תאריך הלידה (או התאריך בו הקטין המעביד את הניכוי החודשי השוטף בשל עובדה זו) — עליו לפנות לפ־שר העבודה ולבקש אישור למעבידו בו ייקבע הסכום שבו יש להקטין הק־טנה נוספת את ניכויי המס השוטפים בחודשים שנותרו עד לסוף אותה שנת המס.

אם סכום ההקטנה הנ"ל עולה על סך כל המס שהנישום יצטרך לשלם בחודשים שנותרו עד לסוף השנה — עליו להגיש, בתום השנה, דין וחשבון על הכנסתו ולבקש שיערכו לו שומה. בשומה זו יובאו בחשבון הניכויים השנתיים המגיעים לעובד (ובכלל זה הניכוי הנוסף) ותוחזר לו יתרת המס — אם תיווצר יתרה כזו לזכותו.

★

הרשונו נא לאחד זכם, בחזי־דמנות זו, מזל טוב לקראת לי־דתו של ילדכם השלישי. אנו תקוה כי הוא (או היא) ייוולד אמנם בחודש מרס, כמצופה על ידכם, ולא בראשית חודש אפריל, אחרת תפסידו את כל הניכוי הנוסף במס לגבי שנה זו.

ניכוי בעד תמיכה בקרובי משפחה

אני תומך בהורים שלי ובאחי הקטן שעזב את העבודה הקודמת שלו ועוד לא מצא לו מקום עבודה חדש. אמרו לי שיש אפשרות לקבל בשביל הת־מיכה הזאת הורדה במס הכנסה שאני משלם. אם זה אמת כמה מותר לי להוריד?

י. שגב, תל־אביב

★

פקודת מס הכנסה מתירה ניכוי ב־עד תמיכה בקרובי משפחה הנטולים יכולת לקיים את עצמם — אם הכנ־סתם אינה עולה על —750 ל"י לשנה (בשנת המס 1958). הניכוי יותר **לגבי סכום התמיכה**, בגבול של —250 ל"י לשנה בעד קרוב אחד, או —500 ל"י בעד שני קרובים או יותר. במק־רה שכל הנתמכים הם הורים, יותר ניכוי מוגדל בגבול של —1000 ל"י לארבעה נתמכים (הורים).

נטול יכולת לקיים את עצמו, לצו־רך זה, הוא אדם שאיננו מסוגל לע־בודה (unemployable בלע"ז) מ־בחינה רפואית. מפאת הגיל או מב־חינות אובייקטיביות דומות. אדם ש־טרם מצא לו עבודה — מסיבה זו או אחרת — אך מוכשר ומסוגל לע־בודה, אינו יכול להיכלל במסגרת זו.

אם הכנסתם השנתית של הוריך אינה עולה על —750 ל"י, יותר לך ניכוי שנתי בסכום של —500 ל"י (בעד שני ההורים); ואם הכנסתם השנתית עולה על הסכום האמור או־לם אינה עולה על —1500 ל"י, יותר ניכוי בסך —250 ל"י (ניכוי בעד נתמך אחד). לגבי התמיכה באחיך איננך זכאי לניכוי במס באשר אין הוא נטול יכולת לקיים את עצמו, כפי שציינו לעיל.

אין האוצר שש לגבות מסים בדרך של עיקול

על דרכי הגבייה של משרד מס ד־הכנסה אני שואל: א. באיזו זכות גובה משרד מס הכנסה 2% להודש באם הוא מרשה לאזרח לשלם את החוב בתשלומים חודשיים? הרי ידוע כי אסור לקחת ריבית קצובה, ולמה לאוצר זה מותר? ב. כשהגובים יוצ־אים לעשות עיקול על החוב של מס הכנסה למה לא בודקים באותו היום אם בינתיים אולי נפרע החוב כדי למנוע הסרדה מהאזרח ובזבוז זמן מהגובים?

ישראל פרנקל, תל־אביב

★

במקרה של הסדר תשלומים נגבית ריבית במסגרת החוק — בשיעור של 9 אחוזים **לשנה**, ולא בשיעור של 2 אחוזים **לחודש**, כפי שצויין ב־מכתבך.

ההערה הכלולה בשאלתך השניה במקומה היא, ואכן חייב — וגם בו־דק — פקיד השומה, לפני מתן האי־שור לבצע עיקול שמא פרע הנישום את החוב ואין עוד מקום וצורך ב־אמצעי גבייה זה לגביו. **אין אנו ששים לגבות מסים בדרך של עיקול ממש־טרין.** מסיבה זו ני־תנת לנישום — גם אם פיגר בתש־לום המס — שהוגן מספקת למען יסור למשרד ויסדיר פרעון חובו. משגונ־הים לדעת כי הודעת התשלום, התז־כורה, וההתראות שנשלחו לנישום אין בכוחן להניעו לפרוע החוב, רק אז מורה פקיד השומה על ביצוע העיקול. **נישום המקיים עד תש־לום מסיו כמועד מוגע מעצמו ומהמשרד הצורך להיזקק ל־אמצעי גבייה אחרון ובלתי־נעים זה וממילא גם כל טירי־דה אפשרית העלולה להיגרם לו ולמשרד כשל כך.**

ניכויים

כיצד יצהיר זוג שכירים על הכנסתו?

הייתי רוצה לדעת אם בעל ואשה העובדים במקומות עבודה שונים יכולים להגיש דיונים וחשבונות ול־הצהיר על הכנסתם בנפרד, או חיי־בים הם להגיש דין וחשבון משותף על הכנסתם.

דוד פסן, חיפה

★

גם במקרה ששני בני הזוג עובדים־שכירים חייב הבעל לכלול בהצהרתו גם את הכנסותיה של אשתו. אולם, מאחר שהכנסתה של האשה נובעת במקרה זה מגיעתה האישית תערך להם השומה לפי הישוב נפרד או לפי חישוב משותף. כבחירתם. יכ־נוח להם מבחינת גובה המס שיהיו חייבים לשלם. התוצאה של חישוב נפרד כאמור, זהה לתוצאה שהיתה מתקבלת אילו הבעל והאשה היו מגי־שים דינים וחשבונות נפרדים, זל־עתים אף טובה הימנה.

המצב האידיאלי — כשהמפרעות יכסו את המס השנתי

הטיפול השנתי בענייני מס הכנסה מורכב, כידוע, משני שלבים נפר־דים: שלב של שומה — קביעת ה־הכנסה והמס; ושלב של גבייה — השלב העיקרי מבחינת הארצר יה־נישום כאחד. אשר לשלב השומה קיימות הוראות ברורות בחוק, או הוראות מדוייקות של נציבות מס הכנסה ביחס לכל שלבי הפעולה. לא כן המצב בנוגע לגבייה: החוק קובע בעצם כלל אחד בלבד, דהיינו: „יש לשלם את המס תוך 15 יום מתאריך מסירת ההודעה". אבל ברור, שבמ־ציאות שלנו אין כל אפשרות ברוב המקרים, לסדר את החוב בתאריך ההוקי. יתכן שנגיע פעם למצב שה־מפרעות אשר שולמו בזמנו תכסינה את המס לשנה הנדונה ולא תהיה בעיה של תוספת למס. זה הוא בעצם המצב האידיאלי אליו יש לשאוף. אך נדמה לי שאנו עדיין רחוקים ממצב זה. לפיכך יש למצוא פתרון מתאים לבעיית ההפרשים. הנני מבקש להב־היר את הנקודות הבאות: • מה הסידור במקרה שאין אפשרות לקבל הלוואה בבנק (מחוסר ערבים או מ־סיבות אחרות). נפוצו גם שמועות ששלטונות מס הכנסה עומדים לחסל את ענין ההלוואות בבנק. • מה גורל החוב „החדש" במקרה שקיימת כבר הלוואה בבנק, שטרם שולמה. האם אפשר לדחות את תשלום החוב עד לסילוק ההלוואה? • והשאלה העיקרית: האם התשלום החודשי (כולל תשלום בבנק) יכול לעלות על סכום המפרעה השוטפת?

נ. יסרמיר, רמת־גן

★

גם בשטח הגבייה קיימת הוראת קבע ארצית הקובעת זה מתי וכיצד יש לגבות המס וכן מה מותר ומה אסור לפקידי השומה לעשות בשטח זה. הוראה זו עונה גם על השאלות ש־נתעוררו בעבר בשטח הגבייה, ואי־לו על הבעיות הכלליות הצפות ועו־לות תוך כדי העבודה השוטפת ב־משרדים האזוריים — ניתנת התשו־בה בתיקונים להוראת קבע זו או בתוספות להוראה.

תמימי דעים אנו אתך כי המצב האידיאלי — לגבי הנישום העצמאי — הוא כי המפרעות שהוא משלם במשך השנה תכסינה את המס שהוא יתחייב בו בשומה, אם הנישום משלם את המפרעות כדין. ואינו מבקש הק־סנתן בטענה זו או אחרת, הריהו מח־לק את נטל המס השנתי לכל חוד־שי השנה. מאידך אם הנישום מקל על עצמו במשך השנה מה כי ילין על ההפרשים שהוא נדרש לשלם לאחר עריכת השומה השנתית: הן בידיו היה למנוע הצטברותם של תשלומים אלה לתום השנה.

ההסדר בדבר סילוק החוב באמצ־עות הלוואה בנקאית נעשה לתקופת מעבר בלבד. לאותן השנים בהן נער־כו בבת אחת שומות למספר שנות מס. ההסדר בא איפוא במטרה להקל על הנישום שנדרש לשלם בבת אחת הפרשי מס למספר שנים. אולם השנה נגיע לעידכון בעריכת השומות יד־בר זה ימנע הצטברות חובות של מספר שנים. כתוצאה מכך אם הני־שום ישלם את המפרעות השוטפות כדין, לא יהוו עוד הפרשי המס (אם יתהוו הפרשים כאלה בעת קביעת השומה השנתית) — נטל שהנישום אינו יכול לעמוד בו בלא הסדר מיוחד.

בעת קביעת הסדר התשלומים מת־שבים פקידי השומה בתשלומי המס השוטפים של הנישום — בין בבנק על השבון חובותיו משנים עברו, ו־בין בקופת המשרד על חשבון המפ־רעה השוטפת. חשובה פסקנית, כל־ליה, לא נוכל לתת שכן שונה מצ־בו הכללי ושונה הכנסתו של כל נישום וממילא גם יכולת התשלום שלו. אולם ברור, שחובה על המשרד וחובה על הנישום לעשות כל מאמץ אפשרי, על מנת לחסל את הפיגורים משנים קודמות. הנני מאמינים שחי־סול הפיגורים הללו צופן בחובו בר־כה לנישום ולמשרד גם יחד, וראוי על כן כל מאמץ הנעשה בשטח זה.

בן 30 – במוסד להשכלה גבוהה

תלמיד במוסד להשכלה גבוהה זכאי, כידוע, לפטור ממס על אותו חלק ממשכורתו שהוא מוציא לתש־לום שכר הלימוד, שכר הדירה, ול־רכישת ספרים וציוד אחר לצורכי לימודיו. אולם אליה וקוץ בה. מצד אחד מעודדת הממשלה לימודים אר־ניברסיטאיים ע"י ההקלה במס ומצד שני היא קובעת סייג, לפיו מי שמלאו לו 30 שנה אינו זכאי עוד לפטור. בתנאי ארצנו המיוחדים — ובמיוחד לפני קום המדינה — מהווה הגבלה זו קיפוח חסר הצדקה לגבי כל אלה שמסיבות אובייקטיביות רק עתה הת־פנו ללימודים אוניברסיטאיים. הגיע אושר על ידי שר האוצר, יוכל ליה־נות מהפטור גם אם מלאו לו 30 שנה בתנאי שיוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה כי לימודיו הם **עיקר הת־עסקותו** וכי מסיבות אובייקטיביות לא היתה לו האפשרות לנהל מהלך תקין של לימודים עד לגיל 30.

פטור זה לא יינתן לגבי אדם ש־מלאו לו 30 שנה אם בידו מקצוע בו הוא עסק באופן סדיר.

שכיר: היכן נמצא תיקי האישי

החלפתי מקום עבודה מספר פע־מים וכעת אינני יודע היכן נמצא תיקי, כי עבדתי בפרדס־כך, ברמת־גן וכיום בפתח־תקוה. (בקשר לזה רצי־תי להציע הצעה: שמזמן לזמן תיש־לח הודעה למשלמי המסים בה ה־מקום שנמצא תיקו האישי (הכתובת לפניות בעניני המסים שלו).

התחתנתי בחודש ספטמבר 1957 ו־נאמר לי אז במקום עבודתי כי אני זכאי להופיע באותה שנת כספים (1957/8) בתור נשוי, ולכן עלי לד־רוש את ההפרשים במס הכנסה. בש־נת הכספים 1958/59 לא עבדתי. מספר חדשים, וברור לי כי שוב מגיעים לי הפרשים כי בזמן שעבדתי נוכה ממשכורתי מס הכנסה כאילו עבדתי כל השנה וכאילו משכורתי היתה שווה בכל המקרים, דבר שלא היה כך. ובכן, אם החוק מזכה את האז־רח בהפרשי מס לזכותו, למה זה צריך להתבצע ע"י פנייתו ולאחר זמן רב, במקום שאוצר המדינה יחזיר לו את ההפרשים בעצמו מיד, כפי שהוא (האוצר) פונה מיד אל האזרח במק־רים הפוכים, זאת אומרת כשמשלם המסים הוא החייב.

מ. ק., בת־ים

★

תיקו האישי של הנישום השכיר, מצוי, בדרך כלל, במשרד השומה ש־באזור מגוריו, ואין על כן לו כל חשי־בות, בשטח זה, למקום העבודה. ה־תיק האישי שלך מצוי במשרד מס הכנסה ת"א 5, רח' העלית 19, המס־פל גם בתיקי העובדים המתגוררים בבת־ים.

כדי להימנע מהוצאות מינהליות מיותרות ולצמצם ככל האפשר המ־רדתו של העובד השכיר בעניני המס, קבע שר האוצר בתקנות כי שכיר שהכנסתו? ממשכורת או משכר אינה עולה על —4.800 ל"י לשנה (בשנת המס 1958) ושהכנסתו ממקור נוסף כלשהו (אם יש לו הכנסה כזו) אינה עולה על —120 ל"י לשנה, יהיה פטור מלהגיש דין וחשבון על הכנ־סתו. במקרה כזה מקבל פקיד השו־מה את סכומי הניכויים במקור (המס החודשי שהמעביד מנכה משכרו של העובד) תוך הנחה שסכומים אלה מכסים את המס השנתי שהעובד חייב בו על פי הכנסתו. לגבי עוב־דים אלה אין אנו פותחים כלל תיק במשרד מס הכנסה, באשר תשלומיהם החודשיים וכן הסמכים הקשורים בהם מרוכזים בתיק אחד לכל מעביד.

אולם גם עובד כזה הסבור שנוכה משכרו מס מעל לסגיע ממנו — אם כתוצאה משינוי במצבו המשפחתי בתוך שנת המס ואם מסיבה אחרת כלשהי — רשאי העובד, כמובן, לה־גיש ביוזמתו הוא דין וחשבון שנתי על הכנסתו ולבקש שיערכו לו שומה שנתית, פקיד השומה יערוך לו במק־רה זה את השומה השנתית המבוק־שת ויחזיר את יתרת המס המגיעה לו — אם יתברר שאמנם נוכה משכרו מס יתר; או ידרוש הימנו הפרשי מס — אם יתברר כי המס שנוכה במקור משכרו אינו מכסה את המס שהוא חייב בו על פי השומה השנ־תית.

הכדאי לאשתי לעבוד חלקית כדי שתוכל לרכוש רהיטים

הנני פקיד ממשלתי ומשכורתי ה־צנועה אינה מאפשרת לי לרכוש רהיטים חדשים ולשפץ את דירתי. אשתי, ההולמת על כך, החליטה ב־כוחותיה היא לרכוש מה שחסר לה. לשם זה השתלמה בשעורי ערב בכ־תיבה על מכונה ובהנהלת פנקסים והצליחה למצוא מקום עבודה (בעבר דה חלקית) בבית מלאכה קטן תמורת —40 ל"י לחודש.

שלא כדוגמת נשים עובדות אחרות המקבלות שכר מלא עבור עבודתן הכדאית מבחינת גובה התשלום — מה הוא הדין לגבי אשה המועסקת בעבודה חלקית קטנה ושכל שאיפו־תיה להסוך כסף לשיפוץ הדירה. ה־כדאית עבודה זו בכלל מבחינת ה־תשלום הקטן והצורך בתשלום כפ־הכנסה, מתן הצהרות וריישומים שו־נים, ומה עלי לעשות כדי שאני, ב־תור פקיד ממשלתי לא אעבור על החוק?

ל. בנימין, ת"א

★

ממשכורת בעד „עבודה חלקית" (היינו עבודה של פחות מחמש שעות ליום) חייב המעביד לנכות מס הכנ־סה בשיעור של 25 אחוז. שיעור זה הוא זמני ונקבע לצורכי הניכוי ה־חודשי במקור, בלבד.

אם העבודה החלקית היא מקור הכנסתו היחיד של העובד עלול ני־כוי המס — בשיעור הקבוע של 25 אחוז — להיות גבוה מדי בהשוואה לסכום המס החל על הכנסה זו לפי טבלאות הניכויים הרגילות. במקרה כזה רשאי העובד למסור למעבידו ה־הצהרה על כך שאין לו כל הכנסה נוספת. המעביד יעביר הצהרה זו לפקיד השומה, ולאחר שעשה כן, יני־כוי הנוסף) ותוחזר לו יתרת המס — אם תיווצר יתרה כזו לזכותו.

★

הרשונו נא לאחד זכם, בחזי־דמנות זו, מזל טוב לקראת לי־דתו של ילדכם השלישי. אנו תקוה כי הוא (או היא) ייוולד אמנם בחודש מרס, כמצופה על ידכם, ולא בראשית חודש אפריל, אחרת תפסידו את כל הניכוי הנוסף במס לגבי שנה זו.

בעל בית: לפי איזה שווי מחשבים את הפחת?

א. האם יש לחשב את אחוזי הפחת של הבית לפי שוויו כיום או לפי ה־סכום של הוצאות הבניה בעת הקמתו במקרה שלנו לפני תשע שנים ב־ערך?

ב. כיצד ניתן להוכיח שבהתאם ל־טיב הבניה מגיע חישוב פחת של 4 אחוזים, כמבנה סוג ב', ולא של 2 אחוזים בלבד?

א. מ—ת, רמת־גן

★

אם הבנין משמש להשכרה, או ל־מטרה עסקית אחרת חושב הפחת עד לשנת המס 1957, ועד בכלל, לפי המחיר שבעליו שילם בעדו בעת רכישתו; ואם הוא בנה את הבנין בעצמו — לפי הוצאות הבניה שהיו לו. החל בשנת המס 1958 זכאי ה־נישום לתבוע — לגבי בנינים אלה — ניכוי נוסף של פחת, במסגרת חוק מס הכנסה (תוספת פחת על נכסים עסקיים), תשי"ח—1958.

פחת בשיעור של 2 אחוז ניתן לג־בי בנינים חזקים העשויים מבטון מזויין, ואילו פחת בשיעור של 4 אחוזים ניתן לגבי בנינים פחות חז־קים. אם קיימת מחלוקת לגבי סוג הבנין, לצורך קביעת אחוז הפחת שיש להתיר, ימציא הנישום לפקיד השומה חוות דעתו של מומחה על טיב הבניה.

גביית מפרעות מפרדסנים

א. משרדי מס הכנסה רגילים לח־ייב את הפרדסנים בתשלום מפרעות ע"ח מס הכנסה עבור שנה שבה ה־פרדס פורח, הפרי צומח, מבשיל ו־נקטף, תקופה מאפריל עד אפריל. במשך אותה תקופה (שנה) הפרדסן מוציא כסף על עבודה, מים, זבלים, וכדומה, ובסוף על קטיף. מינואר או־תה שנה הוא מתחיל לקבל מפרעות על הפרי הנקטף.

מפרעות אלה מינואר עד מרס מכ־סות לו זה שהוא הוציא בכל הקיץ והקטיף, בערך. ההכנסה ממש (עודף על ההוצאה) מתחילה במרס ונמשכת עד סוף השנה ממש. איך אפשר על כן לדרוש מהפרדסן מפרעות על סרי שלא בא לעולם בזמן שלפרדסן ב־אותה תקופה לא רק שאין הכנסה אלא הוא מוציא (ועל פי רוב ע"י הלוואות בריבית) על יצירת פרי.

ב. שנת עיבוד פרדס מתחילה ב־כל שנה עם גמר הקטיף באפריל ו־מסתיימת כעבור שנה באפריל. במאי נגמרו כל חשבונות העיבוד והקטיף של השנה הנדונה. החשבונות על פרי זה מקבל הפרדסן בסוף השנה, היינו בדצמבר. בינואר שאחרי דצמ־בר זה אפשר היה להתחיל את חש־בון מס ההכנסה עם הפרדסנים עבור השנה הנדונה. אבל אז בא עיכוב בגלל דבר שקוראים לו „תחשיב", היינו חשבון הוצאות עיבוד הפרדס והקטיף. ונשאלת השאלה: האם 8 חדשים ממאי ועד דצמבר אינם מס־פיקים לעשיית התחשיב? לשם מה עינוי חשבון זה, למה לדחות את עשיית החשבון ליולי—אוגוסט אם אפשר לעשותו בינואר?

צבי גור, מגדיאל

★

על מנת להקל על הפרדסן בשטח המפרעות נקבע לגביו הסדר מיוחד לפיו רשאי הוא לייפות כוחו של המשווק שישלם עבורו המפרעות. ב־מקרה כזה משוחרר הפרדסן מדא־גת תשלום המפרעות. באשר הן מש־תלמות, כאמור, על ידי המשווק, על פי ההסדר שנקבע עם אגף מס הכנ־סה. פרדסן שאיננו מצטרף להסדר מיוחד זה צריך אמנם, לשלם את ה־מפרעות — ככל נישום אחר — במו־עדים שנקבעו בחוק.

ב. התחשיב לפרדס נקבע יחד עם נציגי הפרדסנים מכל הסקטורים. דבר זה מחייב תיאום מועדים עם גורמי חוץ שונים. יתר על כן עקב אופיו המיוחד של ענף הפרדסנות אין אפשרות לערוך, לעניות דעתנו, תחשיב ראוי לשמו בטרם נתברר ו־סוכמו סופית חשבונותיהם של המ־שווקים. לפיכך מתחילים לדון בתח־שיב בחודש דצמבר של כל שנה ומ־סיימים עריכתו, בדרך כלל, עד סוף מרס. התחשיב לשנת המס 1958, ל־משל (היינו לגבי עונת הפרי 1958/9), הועבר לפקידי השומה בשלהי חודש פברואר השנה והם כבר החלו בעריכ־כת השומות לפרדסנים. אולם ברור — ומסבע הדברים הוא — שפקידי השומה אינם יכולים לערוך בבת אחת השומות לכל הנישומים, וכך עשוי האחד לקבל השומה בתחילת המועד קצוב לעריכתן ואילו חברו רק ב־שלהי מועד זה.

ההוצאות שמותר לנכותן מההכנסה

יש לי בית מלאכה בו אני עובד עם מספר פועלים. כאשר באתי למס הכנסה כדי להכין את החשבון השנ־תי שלי אישרו לי להוריד מספר הוצאות מהכנסותי ומספר הוצאות אחרות לא אישרו לי להוריד. האם אפשר לדעת אילו הוצאות מותר ל־הוריד ואילו הוצאות לא ניתן להו־ריד.

משה שוריצשטיין, תל־אביב

★

הנישום רשאי לנכות מהכנסתו, ל־צורך חישוב המס, ההוצאות שהוא עמד בהן אך ורק בתהליך ייצור ה־הכנסה. בעל מלאכה, לדוגמא, רשאי לנכות מהכנסותיו במסגרת זו, השכר שהוא שילם לעובדיו, ההוצאות על חומרי הגלם, על תיקונים, על רי־בית וכדו'.

לעתים קיים אמנם קשר סיבתי בין מקור ההכנסה לבין הוצאות מסויי־מות אולם קשר זה, כשלעצמו, אין כדי להתיר ניכויין של אותן הו־צאות לצורך הבהירות נמחיש נקודה זו. רתך, למשל, הרוכש לעצמו מש־חפים) לא תהיה להבא שליטה כחב־רה החדשה. עקב השינוי בבעלות משלמת השותפות פיצויים לפועלים, וקיימת האפשרות שהם יועסקו גם על ידי החברה החדשה. האם במק־רה כזה פטורים ממס הכנסה הסכומים ששילמו לעובדים אלה כפיצויים?

ה. שרגא, ירושלים

★

•פיצויים ששולמו לעובדי שותפות ששינתה את אופיה המשפטי והפכה לחברה בע"מ, הם פטורים ממס בידי העובדים, בתנאי: שאינם עולים על החישוב המקובל של חודש לשנה; שהשינוי לא נעשה לצורך תשלום הפיצויים; ובתנאי שהעובדים אי־עסק וגהנה מרווחים ואחד יש לו הכ־נסות מהשקעה בניירות ערך, בנכסי דלא ניידי ובכיוצא באלה.

הוראה בחוק שנועדה להקל – אין משתמשים בה על מנת להחמיר

בחוק נקבע ששיעור המס החל על הכנסתו? של „מומחה מאושר" הוא 25 אחוז. מה הדין אם שיעור המס החל על הכנסתו — לפי השיעורים הרגילים — נמוך יותר מ־25 אחוז. כן חפצנו לדעת האם „מומחה מאו־שר" (שהיה תושב ישראל רק בחלק משנת הכספים) חייב לשלם מס על הוצאות האש"ל שהוא מקבל?

מרדי גרינפלד, תל־אביב

★

כלל הוא כמס הכנסה כי הו־ראה בחוק שנועדה להקל על נישומים אין משתמשים בה על מנת להחמיר. לפיכך אם שי־עור המס החל על הכנסתו של „מומ־חה מאושר", בחישוב רגיל. הינו פחות מ־25 אחוז, תיערך לו השומה על הכנסתו לפי השיעורים הרגילים.

בחישוב הכנסתו של „מומחה מאו־שר" — כדומה לכל נישום אחר — אין כוללים את תשלומיו של המעביד על חשבון אש"ל — בתנאי, כמובן, שהתשלום הנרשם בסעיף זה אינו מופרז.

מדוע גובים מס מפנסיה?

בסיפוק רב קראתי הבוקר בעתו־נות היומית שיש בדעתכם להביא לפ־ני הקהל בחג הפסח מוסף מיוחד ל־עניני כסים וכל מי שיש לו אי אלו אלום על מנת להקל על הנישום הקשיש נקבע בפקודה מס הכנסה ני־כוי מיוחד — נוסף על הניכויים הר־גילים — למי שמלאו לו 60 שנה.

כסך 250 לירות לשנה. ניכוי זה הוכפל לגבי קשיש שמלאו לו 65 שנה (ולאשה בעלת הכנסה משלה — 60 שנה) והועמד על 500 לירות ל־שנה. מכאן שקשיש זה בעל לאשה יהיה פטור ממס עד להכנסה של —2,250 לירות לשנה בקירוב.

שותפות שהפכה להיות חברה – דין פיצויי הפיטורין

במקום עבודה מסויים, שהיה עד עכשיו שותפות, מייסדים חברה בע"מ באופן כזה, שלבעלים הישנים (חשו־תפים) לא תהיה להבא שליטה כחב־רה החדשה. עקב השינוי בבעלות משלמת השותפות פיצויים לפועלים, וקיימת האפשרות שהם יועסקו גם על ידי החברה החדשה. האם במק־רה כזה פטורים ממס הכנסה הסכומים ששילמו לעובדים אלה כפיצויים?

ה. שרגא, ירושלים

★

נישום המקבל פנסיה ממעבידו, חייב לשלם עליה מס הכנסה בשיעו־רים הרגילים לפי גובה הכנסתו. ב־מלים אחרות: דינה של פנסיה, לצו־רך מס הכנסה, כדין הכנסה רגילה. המצב בשטח זה, דומה בארצות רבות אחרות ובכללן מדינות אירופה המפ־רבית. בריטניה וארצות הברית.

אין, למעשה, הבדל מהותי בין הכנסה הנובעת מפנסיה — המהווה זכות שאדם צובר לעצמו בעבודתו לפני הפרישה — לבין הכנסה ממקו־רות אחרים. אחד משקיע כספים ב־עסק ונהנה מרווחים ואחד יש לו הכ־נסות מהשקעה בניירות ערך, בנכסי דלא ניידי ובכיוצא באלה.

אפתר כרהון, ירושלים

★

לצורך הישוב המס, יש לצרף את הכנסתה של האשה הנשואה להכנסתו של בעלה. כלל זה אינו חל על הכנ־סה הנובעת **מגיעתה האישית** של האשה הנשואה, במסחר, במלאכה, בעסק, במקצוע או במשלח יד — בתנאי שמקור ההכנסה שלה אינו תלוי במקור הכנסתו של בעלה. ב־מקרה זה רשאית האשה הנשואה לד־רוש כי לגבי הכנסתה היא ייערך חי־שוב המס בנפרד מהכנסת בעלה.

הכנסתה של הגב' ברהון איננה נובעת, במקרה זה, מגיעתה האי־שית ולפיכך יש לצרפה, לצורך חי־שוב המס להכנסתו? של בעלה ולע־רוך להם את חישוב המס במשותף.

פקיד השומה דורש שמות שותפי

האם החוק מרשה לפקיד מס הכנסה לדרוש ממני למסור לו את שמות האנשים העובדים עמי? הנני עובד עצמאי וכל עבודה שאני מקבל, אני מבצע יחד עם אנשים שאני רגיל תמיד לעבוד אתם. כשפניתי למשרד מס הכנסה לסדר את מסי, הפקיד סירב לספל בעניני אם לא אמסור לו את שמות האנשים העובדים אתי.

בריוני כהן, ראשון־לציון

על פי סעיף 44 לפקודת מס הכנסה רשאי פקיד השומה לדרוש ממך מסר־רת שמות שותפיך לעבודה. לפי ענ־יות דעתנו, לא רק שאין לראות כ־דרישה זו משום פגם, כי אם לחיפך, שהרי בדרך זו יכול פקיד השומה להבטיח גביית מס אמת ובסיס שווה **להערכת** הכנסותיו של כל אחד מה־שותפים, לבל יימצא האחד מופלה לטובה או לרעה בהשוואה לשאר שו־תפיו.

עצמאי העובד יחד עם אשתו, מקופח?

בעל מלאכה עצמאי העובד יחד עם אשתו מקופח; מחשבים להם את מס ההכנסה במשותף ולא בנפרד כמו שנעשה הדבר אצל השכירים.

ר. ש., תל־אביב

★

פקודת מס הכנסה מתירה חישוב נפרד לגבי הכנסתה של אשה, הנוב־עת **מגיעתה האישית במפחר, במלאכה, בעסק, בקצוע או במשלח־יד.** בתנאי, שמקור ההכנ־סה שלה אינו תלוי במקור ההכנסה של בעלה. הנה כי כן אין פקודת מס הכנסה מפלה בענין זה בין העובד השכיר לבין העובד העצמאי.

אם לאשה העובדת הכנסה הנובעת מגיעתה האישית, אולם מקור הכנ־סתה תלוי במקור הכנסתו של בע־לה — ייערך לה ולבעלה חישוב ה־מס במשותף אולם יינתן להם ניכוי נוסף בסך 500 ל"י (המכונה: ניכוי בעד אשה עובדת) או בסך 750 ל"י — אם מלאו לאשה העובדת 55 שנה: ניכוי זה הוא נוסף על הניכוי הרגיל הניתן בעד אשה.

אם האשה רק **עוזרת לבעלה בעסקו** (לפחות 24 שעות בשבוע ב־משך תשעה חדשים של שנת המס) — יינתן לחם ניכוי בסכום של 250 ל"י (המכונה: ניכוי בעד אשה עו־זרת).

כיצד נוצרה יתרת חוב בשומה של שכיר?

יש לי שני מקומות עבודה במש־כורת מלאה. בכל אחד ממקומות אלה מילאתי טופס 101 (כרטיס עו־בד) בדייקנות והצהרתי בהם את כל הפרטים שנדרשו, שני מעבידי סו־ענים שניכו ממשכורתי את המס על פי סבלאות הניכויים שהמצאתם להם, ובכל זאת חובע ממני עכשיו פקיד השומה הפרשים ניכרים של מס. האם מעבידי סעו בחישובים או שפקיד השומה טועה?

י. צ., נס־ציונה

★

שיעורי מס הכנסה הם, כידוע, פרוגרסיביים, כלומר, המס אינו עו־לה, בדרך כלל, ביחס שווה לעליית ההכנסה, כי אם ביחס גדול מזה (ל־דוגמא: נישום שכיר שהכנסתו הש־נתית הכוללת היא —4.000 ל"י שילם לגבי שנת המס 1958 כ־—312 ל"י ואילו על הכנסה של —8.000 ל"י היה עליו לשלם כ־—1.660 ל"י; כ־לומר בעוד שההכנסה עלתה פי שניים בלבד עלה המס פי חמישה).

מר י. צ. לא הודיע למעבידיו שיש לו הכנסה משני מקורות. לפיכך כל אחד מהם ניכה ממשכורתו את המס כאילו היתה זו הכנסתו היחידה. כ־תוצאה מכך, משצורפו שתי המשכו־רות בשומה השנתית, עלה המס ה־שולי (שיעור המס החל על הלירה האחרונה של ההכנסה) החל על הכנ־סתו הנוספת של מר י. צ. ונוצר הפס־רש בין המס שנוכה במקור לבין ה־מס שחייב היה לשלם על פי הכנסתו השנתית הכוללת.

יוצאי איפוא ששני המעבידים ניכו כדין את המס מהמשכורות ששילמו למר י. צ. — מחוסר ידיעה על הכנ־סתו הנוספת. אולם מקור הבעיה נעוץ בעובדה שמר י. צ. — מחוסר ידיעה על הכנ־סתו הנוספת — לא הודיע לשני המעבידים כי הוא עובד אצל מעביד נוסף. אם הוא הודיע לכל אחד מהם על עבודתו אצל המעביד הנוסף, ודאי שהם היו מתחשבים בכך בעת חישוב המס. אולם, מאחר של

ספורט למרחב

בעריכת יהודה ברנר

הפועל פ"ת חזר וטיפס לראש טבלת הליגה הלאומית

הפועל פתח־תקוה — הפועל חיפה 1:0

שער יחיד מבעיטת 11 שנכבש ע"י בועז קופמן בדקה ה־7 — העניק לקבוצתו נצחון חשוב על הפועל חיפה.

המשחק בין שתי קבוצות הצמרת הנאבקות על אליפות הליגה הלאומית, היה כוער למדי ובעל מתח רב. המשחק החריף הגיע לשיאו בדקות ה־36 וה־37, כאשר השופט פריד נאלץ להרחיק מהשדה 3 שחקנים — י. סימנדיריס ובולוס מחיפה, ויפת מ"ת.

לאחר הרחקתם של השלושה, רגע המשחק והרוחות שקטו. ובל בהמשך נפגמה יכולתן של שתי הקבוצות שהמשיכו לשחק בהרכב חסר.

פ"ת, שהיה לה יתרון של שחקן על פני יריבתה החיפנית, הירבתה לתקוף עד לסיום, אך חלוציה החמיצו מספר הזדמנויות הבקעה נוחות. ואילו חיפה — כמעט ולא סיכנה בהמשך את שער פ"ת. משום שהתקפתה כללה רק שלושה חלוצים.

בפ"ת, לא הגיעו „כוכבי" הקבוצה לכושרם הטוב, אך כל השחקנים תרמו את חלקם בכל פינות המגרש.

בחיפה הצטיין השוער פורטל, שהיה השחקן המצטיין בשדה.

לאחר נגיעת יד של בן־דוד ברחבת ה־16, פסק השופט בדקה ה־7 בעד מת־11, אותה הפך קופמן לשער הנצחון. בהמשך, החריף המשחק וה־שופט הזהיר את השחקנים בשל משחקם הנוקשה. בדקה ה־36 הרחיק ה־שופט את י. סימנדיריס ובולוס (מחיפה) בשל התנהגות בלתי ספורטיבית ודקה לאחר־מכן את יפת הפתח־נות, כשלבקוביץ, בלם הפועל ת"א, היה הטוב בשדה ולא נפל ממנו בהרבה הבלם הירושלמי, חנוני.

שפט בן־רוביו לעיני 7000 צופים.

מכבי חיפה — בני יהודה ת"א 1:5 (0:1)

הנצחון הגבוה שהשיג מכבי חיפה, קיפח את בני־יהודה שגרלו משחק נאה, אך לאחר שהגנתם התמוטטה בשלבי הסיום, הצליחו חלוצי חיפה, לכבוש שלשה שערים רצופים ב־5 הדקות האחרונות.

את השערים למכבי חיפה הבקיעו: אמר (41, 60, 85), שפירא (87), מנצ'ל (90). לבני יהודה: דני לוי (67 — בבעיטת 11).

שפט: חוזה לעיני 4000 צופים.

מכבי נתניה — מכבי יפו 0:3 (0:2)

מכבי נתניה שהציג את אחד ממשחקיו המשוכנעים בעונה זו — הצליח להביס את קבוצת ה־תחתית בתוצאה הגבוהה.

מכבי יפו לא שיחק אמנם רע, אך לא הצליח לעמוד מול יריבו שגילה יכולת טובה.

את השערים כבשו: הוזיאס (5, 21) היינה (90).

שפט: גאון לעיני 3000 צופים.

טבלת הליגה הלאומית

1.	הפועל פ"ת	16	20:44	22
2.	מכבי ת"א	16	28:40	21
3.	הפועל חיפה	16	16:31	19
4.	הפועל ת"א	16	17:20	19
5.	מכבי חיפה	16	22:31	18
6.	מכבי נתניה	16	22:24	18
7.	הפועל י"ם	16	20.16	16
8.	בית"ר ת"א	16	20:12	13
9.	הפועל ר"ג	16	35:21	13
10.	מכבי פ"ת	16	28:19	12
11.	בני יהודה ת"א	16	40:24	12
12.	מכבי יפו	16	31:17	9

תקואי:

במחצית השניה, הועמד שער חיפה תחת לחץ עדיף של חלוצי פ"ת, שנכשלו בנסיונותיהם להגדיל את ה־תוצאה.

הפועל ר"ג — בית"ר ת"א 0:0

המשחק שהיה משעמם, אטי ר־חסר מתח — הסתיים ללא הכר־עה, כששערי שתי הקבוצות נשארו נעולים, בעיקר בשל אזלת רגלם של החלוצים.

הפועל ר"ג תקף יותר את שער הריב, בעוד שהתקפת בית"ר השתיתה משחקה על פריצות מהירות ומסוכנות.

בהפועל הצטיין גידי ובבית"ר נחמיה החליבה.

השוער התל־אביבי — לוי, בלט במיקומו הנכון.

שפט מ. מזרחי, לעיני 1000 צופים.

הפועל ת"א — הפועל ירושלים 0:0

השרב הכבד נתן אותותיו במשחק זה, שנערך לפני המשחק הבינלאומי בין מכבי ת"א — ראשאש.

המשחק התנהל ברובו במרכז השדה, כשהירושלמים גילו בפרט במחצית השניה משחק עדיף. בעוד שהדמויות הבקעה היו דוקא לחלוצי הפועל ת"א.

בשתי הקבוצות בלטו בעיקר הגנ־נות, כשלבקוביץ, בלם הפועל ת"א, היה הטוב בשדה ולא נפל ממנו בהר־בה הבלם הירושלמי, חנוני.

שפט בן־רוביו לעיני 7000 צופים.

מכבי חיפה — בני יהודה ת"א 1:5 (0:1)

הנצחון הגבוה שהשיג מכבי חיפה, קיפח את בני־יהודה שגרלו משחק נאה, אך לאחר שהגנתם התמוטטה בשלבי הסיום, הצליחו חלוצי חיפה, לכבוש שלשה שערים רצופים ב־5 הדקות האחרונות.

את השערים למכבי חיפה הבקיעו: אמר (41, 60, 85), שפירא (87), מנצ'ל (90). לבני יהודה: דני לוי (67 — בבעיטת 11).

שפט: חוזה לעיני 4000 צופים.

מכבי נתניה — מכבי יפו 0:3 (0:2)

מכבי נתניה שהציג את אחד ממשחקיו המשוכנעים בעונה זו — הצליח להביס את קבוצת ה־תחתית בתוצאה הגבוהה.

מכבי יפו לא שיחק אמנם רע, אך לא הצליח לעמוד מול יריבו שגילה יכולת טובה.

את השערים כבשו: הוזיאס (5, 21) היינה (90).

שפט: גאון לעיני 3000 צופים.

קובאליק, שוער ואשש בולם התקפת חלוצי מכבי תל־אביב

(פרטי המשחק ראה בעמוד חיצוני)

הפועל ת"א שהדביר אשדות־יעקב 45:74
ממשיך להוליך בראש טבלת הליגה לכדורסל

קבוצת הכדורסל של הפועל ת"א ממשיכה להוליך בראש טבלת הליגה לכדורסל, בזכות נצחונה הקל על הפועל אשדות־יעקב — 45:74.

הפועל ת"א הוליך כבר בדקה ה־8 ביתרון של 0:19, אשר העניק לו מקדמת בטחון עד לסיום.

קלעו לת"א: גוטהלף (17), זייגר (10), לוסטיג (8), רובינשטיין (7), וסילבסקי, סוקניק וגמר (6 כ"א), זר־בושיץ, גוש וקסטנבוים (4 כ"א), ר־מאור (2). לאשדות־יעקב: ברזילי ו־לביא (9 כ"א), ווילודרסקי (8), בור־כוב (7), ראובני (6), קנטרוביץ (4) ואדליך (2). שפטו: עמיאל וחסון.

הפועל ירושלים — מכבי קריית־מוצקין 76:83 (38:40)

דוד קמינסקי, שחזר לשורות הפועל ירושלים, סייע לקבוצתו והובילה לנצחון משכנע בליל־שבת על מכבי קרית־מוצקין — 76:83 (38:40).

המשחק שנפתח בקצב מסחרר כש־יתרון הנקודות נע חליפות, נחלש לקראת סיומו.

קלעו להפועל ירושלים: קמינסקי (27), חלם (17), ליפצ'ין (14), ינ־רב (14), גוימן (5), גרודינסקי (4) וכנעני (2). למכבי קרית־מוצקין: בן־זאב (25), ברקון (19), גודס (15), דובדבני (7), פיקט (4), ברוך (4), הורביץ (2). שפטו: נהרי ומיליץ.

הפועל חולון — מכבי הדרום 64:72 (40:38)

במשחק שעמד על רמה נמוכה, בו בלטו במיוחד חולשות ההגנות, ניצחה בליל־שבת קבוצת ה־פועל חולון את מכבי הדרום — 64:72 (40:38).

קלעו לחולון: אשד (23), קופפר (13), הדר (11), חפץ (11), פלד (6), כץ (6) ודניאל (2). למכבי: גיומן (23), ברדן (14), צור (9), כהן (7), פנקס (6), ביר־כץ (2), רוט (2) ו־אלוני (1). שפט יחיד. נסים קאולי.

מכבי ת"א — הפועל גבעת חיים 27:55 (12:32)

במשחק שעמד על רמה בינונית גבר האלוף על הפועל גבעת־חיים בהפרש סלים משכנע — 27:55.

רמת הקליעות היתה נמוכה, כפי שהדבר משתקף בתוצאת המשחק. במכבי הצטיין כהן מינץ ובגבעת־חיים — שפע, בעיקר מתחת לסל.

קלעו למכבי: — כהן־מינץ (12), פריש (10), קליין (9), זהר כהן (8), גולוביי (6), אדליסט (3), אמר (3), מילשטיין (2) וחסיד (2). לגבעת־חיים: שפע (10), קרן (5), אגמי (4), דקל (4), זלצר (2) וארז (2).

הפועל חיפה — הפועל גבעתיים 46:56 (23:28)

סיום מוצלח של קבוצת הפועל חיפה העניק לה נצחון בסיום על קבוצת הפועל גבעתיים — 46:56.

קלעו לחיפה: קסטן (26), הכו (16), שרף (8) וברוק (6). לגבעתיים: כץ (13), אלוני (11), מרדכי כהן (7), קמינר (7), מוריס כהן (4) ואגסי (4). שפטו: זמרי ובלום.

מכבי ירושלים — הפועל משמר־העמק 70:85 (37:38)

בליגה א' בכדורסל הפתיעה קבוצת מכבי פתח־תקוה בנצחון על הפועל גבעת־ברנר — 57:63 (25:30).

שפטו הנדלסמן וגרינברג. לעיני 1500 צופים.

וולבס וטוטנהאם נוצחו במשחקי הליגה האנגלית — ברנלי בראש

שתי הקבוצות שהיו מועמדות לזכיה השנה כתואר אליפות אנגליה בכדורגל, וולבס וטוטנהאם, נוצחו אתמול במסגרת המחזור ה־39. וולבס הפסידה לניוקאסל — 1:0 וטוטנהאם למנצ'סטר־סיטי באותה תוצאה.

ברנלי שהוזנבה אחריהן, הצליחה משך היומיים לעלות לראשות הטבלה, כשניצחה את לסטר — 0:1 ואת לוטון 0:5.

יום קודם־לכן, גברה טוטנהאם על צ'לסי בשיעור 1:3, ואילו וולבס שהיתה הופשיה באותו יום, תמודד מחר (יום שני) עם נוטינגהאם. וטוטנהאם תארח את צ'לסי.

לוטון־טאון, האחרונה בטבלה, חוללה ביום ששי הפתעה כשגברה על בלקבורן בתוצאה 0:2. ולמהרתו רשמה בירמינגהם (מקום 20) נצחון מזהיר על רסנל בשיעור 0:3. אברטון, התופסת את המקום ה־17 הביסה את בלקפול (10) בתוצאה המכרעת 0:4. למחרת נפרדה אברטון בתיקו — 3:3 מלסטר, ואילו בלקפול הובסה גם נגד פרסטון בשיעור 4:1. נצחון אחר לקבוצה תחתית נפל בידי לידס. כ־שגברה על בולטון — 0:1.

יתר תוצאות שיגי ו': ארסנל — פולהאם — 0:2, מנצ'סטר־סיטי — סוון 0:1, ניוקאסל — שפילד 3:3, וסטהאם — מנצ'סטר־יונייטד 1:2.

תוצאות אחרות בשבת היו: צ'לסי — נוטינגהאם 1:1, מנצ'סטר־יונייטד — בלקבורן 0:1, ווסט־ברומביץ' — שפילד 1:3, פולהאם — ווסטהאם 1:2.

מצב הטבלה: 1) ברנלי (50), 2—3) טוטנהאם וולבס — 49 נקודות, 4) שפילד־ונסדיי — 46 נקודות.

שוויץ — לוכסמבורג 2:2

במשחק קדם־אולימפי שנערך ב־באזל, סיימו נבחרות שוויץ ולוכסמ־בורג בתיקו 2:2, לאחר שהמארחים הובילו במחצית — 0:1.

בבית אירופי זה (ששי) נותר עוד משחק אחד, שייערך ב־3 במאי בין צרפת ושוויץ, אשר יקבע סופית את הנבחרת שתצא למשחקי הגמר. לצר־פתים מספיק תיקו על־מנת לזכות ב־כרטיס כניסה, ואילו שוויץ זקוקה לנצחון.

לצרפת ולוכסמבורג מספר נקודות זהה (4). אך הלוכסמבורגים כבר סיי־מו את משחקיהם. שוויץ צברה 3 נ־קודות מ־3 משחקים.

בריטניה — הולנד 2:2

תיקו נוסף נרשם במשחק קדם־אולימפי אחר (בית 5), כאשר הנבחרות עפולה — מכבי זכרון 1:3; הפועל הרצליה — קרית אונו 0:2; הפועל נהליאל — הפועל גבעת חיים 0:3; הפועל רעננה — מכבי פרדס חנה 0:3; הפועל א. יהודה—הפועל דורה 2:5.

הפועל יפו — אלוף היובל

הפועל יפו זכה אור ליום ה' בטורניר טניס־שולחן שנערך, במסגרת חגיגות היובל של מכבי ת"א בבית ספר תיכון עירוני בת"א.

להלן התוצאות:

● **בית א':** הפועל יפו—מכבי ת"א 0:5; הפועל בת ים — מכבי ת"א 0:5; יפו — בת־ים 0:5.

● **בית ב':** מכבי צפון — הפועל מעין צבי 1:5; הפועל ת"א — מעין צבי 0:5; מכבי צפון — הפועל ת"א 4:5.

במשחק הגמר ניצח הפועל יפו את מכבי צפון ת"א — 3:5.

★ **התאחדות הכדורגל** של גאנה הודיעה במכתבה להתאחדות הישראלית לכדורגל, כי לא תוכל לשגר את נבחרתה למשחק התגיגי נגד נבחרת ישראל ביום העצמאות.

שירזי, שוער הפועל ירושלים, מסכל התקפת חלוצי הפועל ת"א (0:0)

הסתבכות בצמרת ליגה א':

הפועל טבריה — הכח ת"א 2:1!

נצחון חשוב ומפתיע השיגה הפועל טבריה על המובילה בראש הטבלה — הכח ת"א, בשיעור 2:1 (0:1).

הפועל טבריה השיג נצחון צודק בהפגינו משחק טוב יותר מיריבו. ביתר המשחקים הושגו התוצאות כדלקמן:

הפועל מחנה יהודה — הפועל חדרה 1:3 (0:1); בית"ר ירושלים — מכבי חדרה 0:2 (0:1); הפועל נתניה — מכבי רחובות 0:0; הפועל רחובות — הפועל קרית־חיים 0:1 (0:0); שמשון ת"א — הפועל כפ"ס 1:2 (0:2); הפועל רמלה — הפועל באר שבע 0:4 (0:1).

משחקי ליגה ב':

הפועל לוד — מכבי רמלה 1:2; הפועל יהוד — בית"ר לוד 0:4; מכבי שעריים—הפועל ראשל"צ 1:3; הפועל חולון — הפועל גדרה 1:4; הפועל נהריה — הפועל עכו 1:2.

טבלת ליגה א'

1.	הכח ת"א	23	20:37	30
2.	הפועל טבריה	23	25:43	30
3.	שמשון ת"א	21	20:37	29
4.	בית"ר י—ם	23	23:31	29
5.	הפועל רחובות	24	31:32	26
6.	הפועל מ. יהודה	24	31:37	24
7.	הפועל כפ"ס	24	35:32	22
8.	הפועל ב"ש	24	35:28	22
9.	הפועל ק"ח	24	35:26	22
10.	הפועל חדרה	24	26:27	21
11.	מכבי חדרה	23	29:22	21
12.	הפועל רמלה	24	45:31	20
13.	מכבי רחובות	24	28:20	17
14	הפועל נתניה	24	41:21	17

ב„ערב דיפלומטי" כב. צ. א.:

„הדיפלומטים שלנו לא מלקקים דבש"

תל־אביב, שבת. — הדיפלומטים הישראליים בחו"ל אינם מלקקים דבש — זאת הסתבר מדבריהם של יעקב צור, עמיאל נג'אר וכתריאל כץ, שהופיעו אמש בבית ציוני אמריקה וסיפרו לפני קהל רב על רשמיהם מתקופת שירותם.

מנחה הערב היה ש. סמט.

מספר האנשים הנענים להזמנה לסביבות קוקטייל, הנערכות תכופות ע"י השגרירויות, קובע את היחס שרוחשים למדינה ולנציגה, הסעים י. צור, בגלותו אחד מ„סודות הטכניקה" של הדיפלומטים. במסיבות כאלו מבצע הדיפלומט את מרבית עבודת המחקר והשתדלנות שלו; פעולה ששבועיים לא מספיקים לעתים כדי לעשותה. ניתן לבצעה במשך ערב אחד, במסגרת של סטיבה כזאת... להדגמת דבריו, סיפר צור על „ארוחת־ערב שנתפכה לגיהנום", עת הפעיל שגריר ישראל את כל קשריו בקרב ראשי הציבוריות הצרפתית ב־שעה של קבלת פנים שנערכה בפאריס עם עלייתו של גנראל דה־גול לשלטון על־מנת למנוע את פרישת בית־החרושת למכוניות „רנו" מעסקיו בישראל. „הבו שבח למסיבות קוקטייל" — קרא י. צור.

על הקשרים המדעיים הנרקמים בין ישראל ליפאן, שהכרח להדקם לתור עלתן של שתי המדינות — סיפר ע. נג'אר, מי שהיה שגרירנו ביפאן.

„לא נפגשתי עם אף אדם ביפאן, מהצמרת של השלטון או מבית המלוכה, שלא הביע הערכה חמה לישראל" — ציין שגריר. ההתענינות הגדולה המורגשת ביפאן בתרבות הישראלית והיהודית נותנת את ביטויה, בין־היתר, בעובדה, ששתי הקבוצות של פרופסורים מהאוניברסיטה עוסקים כעת בהכנת מילון עברי־יפאני ויפאני־עברי. גם הגילויים הארכיאולוגיים בישראל זכו לפרסום ניכר ביפאן.

כ. כץ, אשר שירת בשעתו כציר בהונגריה, תיאר את הבדידות האופפת את חיי הדיפלומטים הישראליים במדינות הדמוקרטיה העממית. עם זאת ציין, שיחס השלטונות מבחינה רשמית כלפי הנציגים הישראליים הוא חיובי ושווה.

בהגרלת החברה לפיתוח כלכלי

ירושלים, יום ר. — החברה הישראלית לפיתוח כלכלי (חי"ל) בע"מ, קיימה היום את ההגרלה הראשונה של אגרות־חוב למוכ"ן.

בסך 10 אלפים דולאר זכה בעל האיגרת מס. 004877; בסך 5000 דולאר — איגרת מס. 002412; בסך 2500 דולאר — איגרת מס. 012363; בסך 1000 דולאר — איגרת מס. 11346. כן היו 96 זכיות ב־400 דולאר כ"א.

הופסקה הקצבה ל„חוג הבימה"

ירושלים, יום ר. — הנהלת תיאטרון „הבימה" החליטה לאחרונה לבטל את ההקצבה של 3000 ל"י לשנה ל„חוג הבימה" בירושלים, הפועל בעיר מזה שנתיים.

החלטה זאת עוררה תרעומת רבה בין הקרובים לחוג, אשר בתקופת פעולתו תרם רבות לחייה התרבותיים של העיר.

למרות החלטה, ממשיך „חוג ה־בימה" בפעולותיו הסדירות ובשבועות הקרובים ייערכו במסגרתו הופעות של להקת פיטר פריי וכן ערב צ'כוב.

מכל האפך

תורנות בתי מרקחת

ברמת־גן וגבעתיים

ביום א' ליפשין, רח' הרצל 9, טל. 71711; בחג — גרמזה, רח' ביאליק 50, טל. 72237.

תורנות ליל של רופאים

ד"ר סנדברג, רח' ביאליק 63; ד"ר רוזנבלום, רח' פל"ל 9 (פינת רח' מודיעין, מס. 129).

תורנות בתי מרקחת

ברחובות

ביום א' וכחג — ד"ר לוינסקי, רח' הרצל 170, טל. 1091—95.

בחולון

ביום א' בריאות, רח' סוקולוב 104; בחג — ריבק, כבר סמרוסה.

בפתח־תקוה

ביום א' — בלקין, רח' חובבי־ציון 40, טל. 91107; בחג — פינסקר, רח' פינסקר 2, טל. 911515.

בנתניה

ביום א' וכחג — הנשיא.

בת"פה

פיקולי

באולם „תמר" היום ב־11—3.30, מוצאי החג ב־6.45—9.15.

תורנות בתי מרקחת

ביום א' — בלפור, רח' מסרח 1, טל. 2289; בחג — ר"ש"י, (אוטובוס 13) רח' ברנ"יוזא 36, טל. 68266.

הודעה בדבר מכירת מטבעות בבית משפט השלום בחיפה

חיק ההוצאה לפועל מס. 5507/59

המשפט לזכותו: חוה ופרסן

הנשפט לחובתו: אליעזר שטרן פלר

מודע בזה למכירה פומבית המטלטלין המפורטים ברשימה הבאה של הנשפט להובתו הנ"ל לכסוי חוב בסך 600 ל"י בצרוף רבית, הוצאות ושכר טרחת עו"ד המגיע לנשפט לזכותו הנ"ל.

המכירה תתקיים ביום 20.4.60 בשעה 3 אחה"צ בסרכז מסחרי חיפה בחיפה.

בדבר פרטים נוספים אפשר לפנות לקיד ההוצאה לפועל חיפה.

הרשימה — רדיו, אופנועי ארז שולחן, וארבע כסאות.

היום 15.4.60 **א. י. אלקאיים**

מנהל ההוצאה לפועל חיפה

במפלגת אחדות־העבודה פועלי־ציון

בברית העולמית

ביום ה' 21.4, ב־3.30 אחה"צ, תתקיים ב„המדורה" יפו, ישיבת המלאה של משרד הברית העולמית בהשתתפות המזכירות המרכזת וחברים ממרכזי המפלגות בארגנטינה, ארה"ב, קנדה, אורגוואי, ברזיל וצרפת. השוהים כעת בארץ.

המחלקה להסתדרות והאיגוד המקצועי

ישיבת המחלקה תתקיים ביום רבעי, 20.4, בשעה 10 בבוקר. בדירת מרכז המפלגה.

נתניה — כנס של פעילי המחלקה במקומות העבודה בתעשייה, בבנייין, בחקלאות ופקידות — יתקיים ביום שלישי, 19.4, בהשת' הח' נ. אלמוד לינו.

הוועדה הפרסונלית

ביום ג', 19.4 — ישיבת הוועדה הפרסונלית בשעה 11.00 לפנה"צ. ב־דירת המרכז.

מחלקת הארגון

ביום ד', 20.4, בשעה 11.00 לפני הצהרים — ישיבת מחלקת הארגון בדירת המרכז.

כפיפים

יום ג'

פתח־תקוה — החוג הרעיוני — א. הלוי;

בני־ברק — ישיבת המזכירות — א. גיבלבר;

הרצליה — ישיבת המזכירות: נתניה — נתן אלמוזלינו.

סניף רמת־גן

יום ג' — ישיבת ועדת הכספים.

תל־אביב—יפו

ביום ג' (19.4) ב־11 לפנה"צ, בבית רנר 14 — ישיבת המזכירות המרכזת.

ביום ג' ב־7.30 בערב, בברנר 14, — ישיבת מזכירות הסניף.

ביום ד' ב־7, ברנר 14 — ישיבת הנהלת תא פועלי הבניין.

ביום ד' ב־7, ברנר 14 — ישיבת ועדת ההסברה.

ביום ד' בשעה 8 ב„המדורה" יפו — פגישת חברות, בהשת' הח' ש. כרמי.

ביום ד' בשעה 8 — ישיבת מזכירות הסניף.

ביום ד' בשעה 8.30 — פגישת נוער.

חיפה רבה

חיפה — מסיבת ליל סדר שני (ליד שולחנות ערוכים), בהשת' ישראל בר־יהודה, מחר ב־8 בערב, באולם בית הפקיד, רח' מאיר 46 (פינת רח' הגפן). בתכנית האמנותית — שרונה אהרן.

פגישת סיעתנו בוועד הפועל של מ.פ. חיפה — ביום ג', ב־5.30 בערב, בחדרו של זאב שהר במועצה.

בת"א־ג'ר

ערב שירי נחום נרדי

ביום שני, מוצאי החג 18 באפריל, בבית לייסין, בשעה 8.30 — יערך קונצרט שני מיצירות המלחין נחום נרדי, בביצוע שירי הארץ (הרשים) ופולקלור לעדות המזרח ע"י הזמרת מרים יעקב, אחותה שי וכחירה הראל. בליווי בכורה לוראיציות סימפוניות לסכמר על נושאים עממיים ל"י המ־חבר.

ערב זמרה בבית לייסין

ביום ב', מוצאי החג, בשעה 8.30 בערב, יתקיים ערב זמרה מיצירות נחום נרדי, בהשתתפות מ. יעקב, א. שי וכ. ג'בלי.

כנס בוגרי הגימנסיה היהודית בלבוב

הכנס השלישי של בוגרי הגימנסיה היהודית בלבוב, יתקיים בחודש מאי 1960 בת"א.

המעוניינים להשתתף יפנו בכתב אל: מלה רזנטשטייר, ת"א, רח' ה־שפסים 39.

„המדורה"

הערב בשעה 9 יזכרו חברם „ו'רבז", לפי ספרו של אמיל זולה.

האוניברסיטה העממית

והמכון להשתלמות

האוניברסיטה העממית של עירית תל־אביב—יפו והמכון להשתלמות של משרד החינוך והתרבות, התמזגו למען סר אחד. הלימודים בזמן הקיץ יתחילו לו ב־24 באפריל. פרטים על לוחות הפרסומת. ההרשמה החל מחול המועד פמה.

ישיבת הוועה"פ

של ההסתדרות

ישיבת הוועד הפועל תתקיים ביום א' 24.4.1960 בשעה 10 לפנה"צ.

הצגת „הבימה"

ב־11 בבוקר היום (שחרית לנוער) „12 המושבעים". כמוצאי החג ב־8.30 „הדוד ואניה".

הצגת התיאטרון הקאמרי

מחר, ב־6.45 וב־9.30 „תלילה השנים עשר".

קרקס „ורשה"

היום ב־11 ב־3 ובמוצאי החג ב־6.30 וב־9.30 קרקס „ורשה" בכפר פלכי יש־ראל.

הצגת „אהל"

במוצאי החג ב־8.30 „הידועה בצ־בור".

„במתנו" המחלקה לילדים ולנוער ע"י תיאטרון „אהל"

היום ב־11 בבוקר באולם „אהל" התקיים הצגת „לובנגולו מלך זולו" מאת: נחום נוטמן.

האופרה הישראלית

במוצאי החג ב־8.30 הצגת „לחיפרי קול" כניצוחו של סשה פרנס.

קורס קיץ לזמרים

בחסות עירית ירושלים

בהנהלת הגב' לולה לאוברד

יתקיים בחודש יולי ש.ז. בירושלים, מטעם האקדמיה למוסיקה בירושלים ע"ש רובין, בשיתוף האקדמיה למוסיקה בת"א והאיגוד הארצי של אמנים ומורים למוסיקה.

בחינות בת"א ביום א', 24 לח.ז., באקדמיה, רח' לילנבלום 1 בשעה 5.00 אחר־הצהרים.

פרטים במשרד האקדמיה ע"ש רובין, רח' סמולנסקין 7, ירושלים.

התיאטרון הקאמרי

תל־אביב נחמני 4 טל. 64888

כאולם נחמני 4 ת"א

לכבוד חג הפסח

הצגות חגיגיות

הלילה	יום ב' 18.4	ת"א
	ב־6.45 יב־9.30	
השנים עשר	במוצ"ש 23.4	ת"א
	ב־6.45 יב־9.30	
	יום רביעי 20.4	
	2 הצהגות ב־6	
	וב־9 בעפולה	
בית הבובות	יום ה' 21.4	ת"א
גנרל קישוט	יום ג' 19.4	ת"א
	יום ה' 21.4	
	ארמון	חיפה

התחלת ההצגות הרגילות ב־8.30 כרטיסים בקופת התיאטרון יב.־כאן"

בליל שבת 22.4.60 בשעה 8.30 בערב

ערב ברנארד שאו

הופעה נוספת

תערוכת הפרחים בחיפה

2 ימים בלבד

התערוכה תינעל מחר בחצות

המבקשים לבקר בתערוכה בחג יכינו כרטיסים מראש.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

לוח־קונצרטים לשבוע 17 — 23 באפריל תל־אביב

היכל התרבות ע"ש מאן, בשעה 8.30 בערב

— ● —

קונצרט למנויים מס' 9

המנצח: לורין מאזל

הסולסט: רודולף פירקושני (פסנתר)

יום שלישי, 19.4 — סדרה „1"

יום רביעי, 20.4 — סדרה „2"

פועלים

יום חמישי, 21.4 — סדרה „3"

יום ראשון, 24.4 — סדרה „4"

— ● —

קונצרט מיוחד למנויים מס' 9

יום שני, 25.4

תיאטרון אהל

„הידועה בציבור"

הצגות בשבוע פסח

יום ב' 18.4 מוצאי־חג תל־אביב

יום ג' 19.4 תל־אביב

הכניסה עד גיל 16 אסורה בהחלט

„עוד נהר אחד"

יום ה' 21.4 מטעם תל"ם

„במתנו"

המחלקה לילדים ולנוער

הצגות יומיות בשבוע חסה „בארץ לובנגולו מלך זולו"

מאת: נחום נוטמן

יום א' 17.4 ו־11 לפנה"צ ת"א

בקרוב הצגת בכורה „שנת הבגרות"

מאת: דיזה אנדרה לאקור

התחלת ההצגות הרגילות ב־8.30 בערב

האופרה

הי שראלית

רחוב אלנבי 1 ת"א. טל. 27760

האופרטה המשעשעת והעליזה של זיק אופנבאך

„לה־פריקול"

יום רביעי 20.4, מוצ"ש 23.4

יום שני 25.4, יום רביעי 27.4

— — — —

„מדם־בטרפליי"

יום שלישי 26.4

— — — —

„פאוסט"

בהשתתפות הזמר הוורה מהאוה־פרה הממלכתית בורשה

ברנרד לדיש

בתפקיד מפיסטו

מוצ"ש ב' 7.5, יום שלישי 10.5.

— — — —

התחלת ההצגות ב־8.30 בערב. הקופה פתוחה: 1—10 לפנה"צ. 4—8 אחה"צ.

מעבר לחוף

המקהלה המקובצת מתכנת ב־יום ג', 19.4.60, באפק, בהשתתפותו של דאוס — **המדור למוסיקה**

מפגש גרעינים בכפים הטי־רונים — יתקיים ביום ג', 19.4.60, בשעות 18.00—15.00. חמישה צוויי ת־נועה לכל גרעין ליד השער — **ועדת הכטחון**

לצבי סגונית — התקשר בבוקר עם ימימה במערכת — **גבי ראדיסטים** — איבי לא יהיה ה־שבוע ביום ד' ו־ה' — **אורנים**

חודעות — **ציבור**

הודעה למקבלי קצבאות משפחות מרובות ילדים

המוסד לביטוח לאומי מודיע לכל מקבלי קצבאות משפחות מרובות ילדים, כי החל מה־20.4.1960 יכולים הם לקבל את הקצבה המשפחתית לחדשים מרץ. אפריל. מאי 1960 בסניפי בנק הדואר.

כדי לקבל את התשלום יש להביא לבנק את העודת הזהות.

הגרלת מלווה עממי נושא פרסים תש"י — 1950

סדרה א'

ביום שלישי כ"ב בניסן תש"ך (19 באפריל 1960), בשעה 16.00 תתקיים ההגרלה ה־29 של המילווה הנ"ל. באולם בנק ישראל, בנין מצפה. רחוב יפו. ירושלים.

הכניסה חופשית — **הציבור מוזמן**

קורס דו־שנתי לטכנאי רנטגן

יפתח בבתי־החולים תל־השומר ורמב"ם (חיפה) ביום 1.5.1960. **הגיל המינימלי** לקבלה הוא 18 שנה.

דרישות: 12 שנות לימוד; ידיעת השפה העברית על בוריה הכרחית. ידיעת השפה האנגלית רצויה; ידיעת הדפסה במכונת כתיבה עברית רצויה.

תלמידי הקורס מקבלים דמי־כיס ונתנות להם ארוחות בבי"ח תמורת תשלום.

★

מועמדים יתקבלו לראיון מיום פרסום המודעה ועד יום 22.4.1960 בימים א' עד ד' בשעות 10 עד 12. במכוני הרנטגן של בי"ח רמב"ם.

בירושלים

הצגת „הבימה"

במוצאי החג ב־9 ב„אריסון „בקור הנברת הזקנה".

תורנות ליקה של רופאים

ביום א' — ד"ר גרינוולד שמואל, רח' יהושע בן־גנון 22, טל. 62963; ד"ר שור יחיאל, רח' רש"י 45. במוצאי החג — ד"ר גל אהרן, רח' הטיירות 24, קטמון, טל. 71334; ד"ר שור יחיאל, רח' רש"י 45.

תיאטרון אהל

„הידועה בציבור"

הצגות בשבוע פסח

יום ב' 18.4 מוצאי־חג תל־אביב

יום ג' 19.4 תל־אביב

הכניסה עד גיל 16 אסורה בהחלט

„עוד נהר אחד"

יום ה' 21.4 מטעם תל"ם

„במתנו"

המחלקה לילדים ולנוער

הצגות יומיות בשבוע חסה „בארץ לובנגולו מלך זולו"

מאת: נחום נוטמן

יום א' 17.4 ו־11 לפנה"צ ת"א

בקרוב הצגת בכורה „שנת הבגרות"

מאת: דיזה אנדרה לאקור

התחלת ההצגות הרגילות ב־8.30 בערב

בתי הקולנוע בתל־אביב

זמני ההצגות: 3.30 — 7.15 — 9.15

תל־אביב — ס.ס. ביסמרק

אוריון — צעירי הכרך (7)

חן — יוהנה הקדושה

אופיר — דו שיח בחדר הממטות (6)

אלנבי — זה קרה לגיין (2)

דן — משימה מסוכנת

מתמיד — מלך קריאול (2)

אסתר — המאיה העירומה

עדן — פרשת אהבתי (2)

הוד — הקבצן העליז (4)

מוגרבי — לפתע בקיץ

האחרון (2)

ירון — אל תטוש אניה זו (3)

מרכז — האמיצה

מגדלור — התחיה (5)

תמר — יהודית והולופרנס (3)

מקסים — בלי ידיים בבקשה (6)

צפ' — גיהנום בכרך (2)

גת — מרי אוקטובר (2)

פאר — הרוזנת מאריצה (4)

בתי הקולנוע בירושלים

אורגיל — ארץ רחבת ידיים (2)

סמדר — הקץ לנשק

ציון — הבוקנייר (2)

אוריון — גולית (2)

סטודיו — מחמד לבי

תל־אור — הנוכעת ללא כרטים

רון — בבט יוצאת לטיולה

אז יסון — היום זו מחר (3)

עדן — מזימות בוגדניות (2)

ירושלים — הזה בא הרשע

אורנ — כדור ברב (2)

בתי הקולנוע בחיפה

אורה — בית [illegible] (2)

עין דור — האמת על גיסי גיימס

עצמון — המסע

[illegible] — שודדי הים לאור [illegible]

מאי — הצוצרת הקסם

אורלי — המים וטעים (2)

ארמון — שלמה ומלכת שבא (5)

תמר — הטריונטות

אמפיתיאטרון — היא השקה באושר (2)

מירון — בנות ה־17 [illegible] (5)

פאר — האויב של אתמול

בתי הקולנוע כר"ג וגבעתיים

רמת־גן — אדמה זו שלי היא (2)

הדר — כל האמת

נגה — היפה בחיים הינם הוא

לילי — אדמה זו שלי היא (2)

בתי הקולנוע בנתניה

סטודיו — משפט הרצ

הוועדה שמונתה ע"י מ. דיין קובעת:

מיליון וחצי ל"י דרושים עוד להשלמת יבוש החולה

מאת סופר „למרחב"

תל־אביב, שבת. — כמיליון וחצי ל"י יש להשקיע בשלב הנוכחי במפעל יבוש החולה כדי להביאו למצב תקין ומושלם ואת הפיקוח על ביצוע העבודות שנעשות ע"י הקהק"ל צריך להטיל על המח' לפיקוח הנדסי של מנהל המים.

למסקנות אלו הגיעו חברי ועדה המיוחדת, שמונתה ע"י שר־החקל־אות. דו"ח הוועדה, אשר נשמר ב־סודיות, נשלח לחברי הוועדה ולשר־החקלאות בלבד ועל תוכנו לא נמ־סר עדיין לאף גורם אחר.

אנשי הוועדה שנתמנתה, בהרכב היו"ר, מהנדס י. דורון, סגן המנהל הכללי של תה"ל, וחבריה — ב. כי־נורי, מנהל אגף הניקוז של תה"ל, פרופ' די־ליאו, מהסכניון (אחד ה־מומחים שאישרו את התכנית הרא־שונה של המפעל), ממנהל המים, ר־נציג הקהק"ל, המהנדס י. המר — הגיעו למסקנה בדו"ח, כי „הוצאות האחזקה של המפעל אינן ניתנות לקביעה מדוייקת עתה, אך ההוצאה השנתית לשנים הראשונות נערכת ב־100 אלף ל"י לשנה".

כידוע, החלים מ. דיין למנות את הוועדה לאחר חילוקי־דעות שנתגלו בין הקהק"ל וגורמים אחרים, כולל נציגי הישובים בגליל העליון, בד־בר מצב המפעל, בו הושקעו כבר יותר מ־9 מיליון ל"י. חילוקי־דעות אלה מתבטאים בהפרש של אלפי ל"י מאחר והקהק"ל טוענת, שלאחזקת המפעל יספיקו 40 אלף ל"י לשנה והשלמתו ניתנת לביצוע בשנה ואח בהשקעה של כ־800 אלף ל"י, ואילו הצד השני טוען, שאחזקת המפעל ת־עלה 300 אלף ל"י ובהשלמתו יש להשקיע בשנתיים־שלוש הבאות כ־2 מיליון ל"י.

העבודות המוצעות ע"י הוועדה ב־דו"ח הן משלושה סוגים: עבודות להשלמת המפעל, שיפורים מסויימים בתכנית המקורית ועבודות למניעת הצפת שטחי האגם המיובש.

בדבר המצב הקיים של האפיקים קבעו חברי הוועדה, שבחלקם אין אלה יכולים להעביר את כמויות ה־מים הצפויות, ובחלקם אינם מחזיקים מעמד בזרימה ונוצרות בהם חתירה (ארוזיה) או סתימות. לאורך התע־לות ישנן סוללות בלתי־מסודרות, שנפרצו במספר מקומות. הכניסות של תעלות ניקוז משניות לתוך ה־אפיקים הראשיים אינן מסודרות ו־גורמות לגריפה של צידי האפיק, גו־סף לכך, גרמו נזקים למתקנים שו־נים של המפעל, כגון סכר ההטייה ליד כפר בלום ומתקני שאיבה של להבות הבשן וברעם. בשלושת ה־מקרים נעשו עד כה תיקונים ארעיים בלתי־מספיקים.

בסעיף העבודות „המומלצות לבי־צוע" מודגש, שיש לקחת בחשבון את השאיפה למנוע ככל האפשר הצפת שטחי האגם המיובשים גם בזמן שט־פונות גדולים, שעלולים לקרות פעם ב־15 עד 20 שנה. בין השאר המולץ לסדר סכרי דחק וסוללות, כדי לאפ־שר הצפת השטח באופן מסודר, ב־מקרה של שטפון העולה על ספיקת התכנון ולא להרשות להקים מבנה כלשהו בשטחים העלולים להיות מו־צפים.

הוועדה המליצה על הצורך לקבוע את הגוף אשר יקבל לידו את המפעל והשלמתו ויהיה אחראי להחזקתו ה־תקינה. בשנים הראשונות יהיה צו־רך במדידות שיטתיות של גריפה ו־שיקוע באפיקים, כדי לעקוב אחרי התנהגותם ולעמוד על השינויים ה־נדרשים.

כן המליצה הוועדה, שהשלמת תכנון המפעל תיעשה באחריות ה־קהק"ל ותובא לפניה לבדיקה ולאי־שורה.

בארץ ובעולם

סרט־קולנוע או קנס — מה עדיף?

ע ברייני־תנועה בדנמארק, שיימצאו אשמים בעבירות קלות, יצטרכו מכאן ולהבא לב־חור אחת משתיים: או לשלם קנס מסויים, או להאזין להרצ־אה ולהזות בסרט־קולנוע על בעיית הבטיחות בדרכים.

ההרצאה והסרט יימשכו מח־צית השעה. העונש המקורי ה־חדש יופעל לראשונה במסגרת מסע בטיחות בדרכים, הנערך ע"י שלטונות דנמארק מתוך תקווה להביא לצמצום תאונות־הדרכים.

✶

כוכבת „אנה פראנק" נישאה

כ וכבת הסרט „יומנה של א־נה פראנק", מיקי פרקינס, נישאה ביום ו' בלאס־וגאס ל־שחקן דין סטוקוול.

מיקי פרקינס היא בת 23, ו־אילו בעלה, אשר כיכב בסרט האנגלי „בנים ואוהבים", הוא בן 24.

✶

מזל של כלב!

ב עקבות תלונה שכלבלב ל־בן וצלול־עיניים, בן 13 חודש, בשם פלוזן־פאסס פיסס, נראה מתנודד על רגליו בטיר־ליו היומיומיים, ביקרו שניים מאנשי האגודה למניעת צער לבעלי־חיים בטורונטו שבקאנ־דה במעונה של אשה עשירה, בעלת הכלב, ובהיכנסם הביתה נתגלו להם הדברים דלקמן:

פיסס נראה לבוש באחת מ־15 החליפות שלו, ועניבת פרפר ענודה לצווארו. לאחר שיצא זה עתה מן האמבט היומי במרחץ התורכי. המפקחים היו תמימי־דעים, שמעולם לא ראו שער כה מסולסל, אך הביעו בפני בעלת הכלב את החששות, ש־האמבטיות החמות עלולות לה־זיק לכלב בסופו של דבר.

פיסס הוא בעל נטיות ליה־נות מן הדברים הנאים שבח־יים. הוא מעדיף כוס שמפאניה יומית על שתית מים חסרי־טעם. „האגודה" הודיעה לבעלת ה־כלב, שאינה רואה בעין יפה את תפריט הנוזלים הזה ואת האמבט החם היומי.

מלבד 15 החליפות, כללה ה־מלתחה של הכלב פיסס עניבות פרפר, 6 חליפות פיג'מה, 4 מערכות נעליים, מעיל גשם ו־כתרי ראש, המשובצים באב־נים טובות.

האומנת של הכלב, מאריון טאהן, הגיבה ברוגזה על ה־השערה שהכלב נראה ברחוב כשהוא שיכור. היא אמרה: פיסס אינו שיכור לעולם. הנ־עליים הן המשוות לו הילוך מצ־חיק...

✶

שתי איטלקיות הפכו לבחורים

ש תי האחיות אנה ולוציה קיאבללי, בגילים 18 ו־14, הפכו אתמול לשני אחים, לאחר שעברו ניתוח פלסטי.

אנה ולוציה, המתגוררות ב־עיירת פאלייטה, וכן אחותן אנ־טואנטה, בת 10, נכנסו לבית־חולים לפני שנה, כשמבנה גו־פן נשי אך כשניכרות בהן תכונות גבריות בולטות — א־מר לעתונאים הרופא שהיה מ־מונה על הטיפול בהן.

לאחר בדיקות אינטנסיביות, שנמשכו 12 חודש, בוצעו ב־יום ו' הניתוחים בשתי האחיות הקשישות יותר. בגלל גילה ה־רך של אנטואנטה, נידחת נ־תוחה, והיא צריכה לעבור ב־דיקות נוספות לפני שאפשר יהיה לבצעו.

✶

גידולי הידרופוניקס בכפר חסידים

ב ריכה לגידולי הידרופוניקס, על שטח של 30 ממ"ר, הוקמה בביה"ס החקלאי דתי בכפר חסידים שבעמק זבולון. הבריכה הוקמה ע"י ממציא שיטת הגידולים, ו. פיראק, לפי הזמנת משרד־הסעד.

✶

נסעו לחופשה ושכחו לסגור הברז

מ כבי־האש בנתניה הודעקו אתמול ע"י דיירי הבית מס' 10 ברח' ביאליק, לאחר שאחד הדיירים בקומה העליו־נה, אשר נסע עם משפחתו ל־חופשה, שכח לסגור את אחד הברזים והמים הציפו את כל דירתו ועברו ושטפו לחדר ה־מדרגות. מכבי־האש פרצו את דלת הדירה וסגרו את ברז ה־מים.

יום השנה ה־15 לשחרור ברגן־בלזן

תל־אביב, יום ו'. — דגלי הלאום ודגל הפסים של עצורי מחנות הריכ־וז, הונפו הבוקר על בית „ארגון שארית הפליטה". מיסודם של ניצולי ד־חנות, לרגל יום השנה ה־15 ל־שחרור מחנה ברגן־בלזן ע"י הצבא הבריטי.

אזכרה קצרה לניספים נערכה ה־יום, בהשתתפות חברי הנהלת האר־גון, ואילו עצרת זכרון פומבית תיע־רך ב־24 בח. ז. בתל־אביב.

חנה מרון — שחקנית השנה

תל־אביב, שבת. — חנה מרון זכתה השנה בפרס „המשחק ה־טוב", מטעם המועדון הלאומי על שם פרופ' קלוזנר — בטקס שנערך אמש במועדון הלאומי ב־תל־אביב.

הפרס — אגרטל בדולח גדול — הוענק לשחקנית תיאטרון ה־קאמרי ע"י יעקב בוקשטיין, מ־ו־סדי „הבימה". אשר ציין, כי משחקה של חנה מרון בתפקיד נורה ב„בית הבובות" נחשב כ־משחק הבמה הטוב ביותר של 1959.

ברכו את השחקנית ד"ר א. גורשטיין — מבקר אמנותי, אשר עמד בדבריו על עברה ה־אמנותי, השחקן רפאל קדקין ברך את חנה מרון בשם „הבי־מה", וגרשון פלוטקין — בשם הנהלת התיאטרון הקאמרי. חנה מרון, אשר קיבלה את הפרס תוך התרגשות גדולה, הודתה למבר־כיה.

פעולות בנייה ב־7 מיליון ל"י יבוצעו במשקי ההתישבות החדשה

תל־אביב, יום ו'. — בפעולות בנייה ושיפוצים בהיקף של 7 מיליון ל"י, יוחל בשבועות הקרובים במשקי ההתיישבות החדשה — מסר הערב דובר הסוכנות.

כספים אלה יוקצבו מתוך 12 מיל־יון הל"י שהועידו הממשלה והסוכ־נות למטרות שיפור ובנייה בהתיישב־בות החדשה.

המושבים הצעירים יקבלו 4 מיליון ל"י; 2 מיליון ל"י יופנו לקיבוצים הצעירים; ומיליון ל"י — למשקי ה־ביכוס.

במושבים הצעירים יוגדלו כל יחי־דות הדיור עד לסטנדרט המקובל ע־תה, שהוא 45 מ"ר ליחידה, הבנייה בקיבוצים תכלול הקמת יחידות מגו־רים למבוגרים וילדים, חדרי אוכל, מחסני בגדים וסידורים סניטריים.

התקציב כולל גם סכום כסף להקי־מת מגורי־קבע בכמה יישובי ספר ב־צפון.

ישוב חדש בעמק תענך

מתוך תקציב זה הוקצב גם סכום להקמה מבנה מגורים ושירותים בני־קודת התישבות חדשה, שתוקם בע־מק תענך.

לנקודה זאת יעלה גרעין „שלח", של בני המושבים היושבים עתה אר־עית בגורית, שבעמק יזרעאל.

עוד ישובים יחוברו לרשת החשמל

תל־אביב, יום ו'. — מו"מ להספקת חשמל בארבעה ישובי פרוזדור ירו־שלים, מתנהל עתה בין המחלקה ל־התישבות לבין חברת החשמל. בין היתר מדובר על שלושת מושבי ה־עולים.

עם התקנת החשמל בישובים אלה, יהיה כל פרוזדור ירושלים מחובר ל־רשת החשמל הארצית. היבור ארבעה ישובים לרשת יעלה 170 אלף ל"י.

חנות „משכית" נפתחה בנתניה

נתניה, יום ו'. — חנות למכירת חפצי־חן ומוצרי „משכית", נפתחה כ־חובה הראשי של נתניה.

בפתיחת החנות השתתפה רות דיין, מנהלת החברה, החנות תוכננה ע"י האדריכל מ. ספיר וקושטה ע"י האמן ד. שנאור, ובעליה הוא אחד מוותיקי נתניה, א. גלזר.

תשעה נפצעו בהתמוטט מרפסת בבית מגורים ביפו

תל־אביב, שבת. — 9 איש נפצעו, בחלקם קשה, בהת־מוטט היום אחה"צ מרפסת בבית ערבי ישן ביפו. הפצועים הועברו לבתי־החולים הדסה ודונולו, ובחלקם נשלחו לבתיהם לאחר שקיבלו טיפול רפואי.

בני הבית, בן קומותיים, השוכן ברחוב 14 ביפו, יצאו בשעות הצה־ריים אל המרפסת שם שכבו לנוח ממצוקת השרב. אותה שעה התכסו השמיים ערפל סמיך, ומשאבי רוח עזים טאטאו את הרחובות. לפתע ל־קול רעם וצעקת בהלה מקוטעת הת־מוטטה המרפסת, עם היושבים בה, לתוך חצר הבית. לאחר שניות של דומיה מבוהלת נשמעו קריאות ל־עזרה, אנחות הנפגעים ותוך זמן קצר יללות הצופרים של מכוניות המשטרה ומגן־דוד־אדום שהוועקו מיד למקום. בין ההריסות שכבו: דוד כהן, בן 35, ובתו שרה, בת 7; רחל מייה, בת־24, ובתה יוהאנה, בת שנתיים; חנה מייה, בת־26, מסעוד חזן, בן־60, ובנו בן 8, לבנה חזן בת־20 וקורנר אדל, ב־40.

הפצועים, שברובם סבלו משברים בחלקי גוף שונים וזעזוע מוח הועב־רו מיד לבתי־החולים.

החייל יצחק חזן, בן 18, סבל את הפצעים הקשים ביותר.

המהנדס התורן של עירית תל־אביב קבע בבדיקה ראשונה, כי ה־מקרה אירע בגלל העומס הגדול מנשוא שהוטל על המרפסת, בהימצא 8 נפשות בה. הוא קבע, שהבית ה־ערבי היה בנוי מאבני כורכר ופסי ברזל תלודים, אשר לא עמדו בעו־מס. וציווה לפנות מיד את הדיירים הנותרים בקומה העליונה של הבית.

פועלי העיריה נקראו למקום וה־חלו בפינוי ההריסות.

נציגי מפ"ם לקונגרס ביוגוסלביה

לוד, יום ו'. — שני חברי המשל־חת של מפ"ם לקונגרס החמישי של „ברית הסוציאליסטים של העם ה־עובד", אשר יתקיים מה־18 עד ה־23 בח. ז. יצאו היום מא הארץ.

את הנאום המרכזי בקונגרס ישא נשיא יוגוסלביה, המרשל טיטו, אשר ירצה על תפקידי ברית הסוציאליס־טים וקידום הסוציאליזם היוגוסלבי.

חברי משלחת מפ"ם הם ראובן ארצי, מזכירה המדיני של המפלגה, ויעקב עמית, עורך „על המשמר".

בדבריהם לקונגרס — אמרו שליחי מפ"ם — יביאו את דבר המדינה ואת שאיפת תושבי ישראל להסדר של שלום עם ארצות ערב.

חברי המשלחת אמרו, כי בחודש מאי תגיע ארצה משלחת של תנועת הנוער היוגוסלבית, על פי הזמנת תנועת הנוער של מפ"ם.

ערכי החסידות בכנס להסטוריה

ירושלים, יום ו'. — ערכי החסידות, כמו רעיון הגאולה המשלב בתוכו את גאולת היחיד עם גאולת ישראל והעולם, מצאו את ביטויים בהגשמה האישית של העולים לארץ־ישראל, בעיקר אנשי העלייה השנייה, אשר באו לבנות ולהיבנות בארץ.

דיעה זאת הושמעה אמש ע"י פרופ' ב.צ. דינור בישיבת הנעילה של ה־כנס הששי להיסטוריה, שהוקדש ה־שנה לחסידות ולתנועות התעוררות דתית, בסימפוזיון על מורשתה ההייה של החסידות.

פרופ' דינור עמד בהרצאתו על־כך, שהחסידות מהווה פתיחה לעת החדשה בתולדות ישראל ולתנועת התחייה הלאומית־הציונית.

פרופ' דינור רואה גורם חשוב ל־חיוניותה של החסידות ביכולתה ל־הסתגל לתנאים החדשים ולמציאות החדשה, ובכך יש להסביר את הצל־חה גם בקרב עדות המזרח ובקרב יהדות ארה"ב.

הסופר צ.מ. רבינוביץ דן בהרצאתו בגורמים המיוחדים שהבטיחו את המ־שכיותה והיוניותה של חסידות פו־לין. לדעתו, הבליחה חסידות זאת לשמור על אופייה בזכות כמה גור־מים, כמו העברת המנהיגות מרב ל־תלמיד, ולא מאב לבן, עד שני ה־דורות האחרונים, בהבדל מחסידות רוסיה.

הכנס נסתיים בדברי נעילה של פרופ' א. א. אורבך.

תנועת חג הפסחא במעבר מנדלבאום

ירושלים, יום ו'. — כאלף נוצרים, כמחציתם מתושבי הארץ, עברו היום דרך מעבר מנדלבאום לירדן, כדי להוג חג הפסחא הנוצרי. מצד שני באו ירדנים רבים לישראל, כדי להוג את הפסחא בחוגי משפחותיהם בא־רץ.

נערכה תחרות „נר זכרון לשואה"

ירושלים, יום ו'. — ועדת־השופ־טים לתחרות נר הזיכרון לשואה ו־לגבורה בחנה את ששים ושתים ה־הצעות שהוגשו לה והחליטה להע־ניק את הפרס הראשון, בסך 1000 ל"י, למשה צברי מירושלים.

הפרס השני, בסך —600 ל"י, הוע־נק לזהרה שץ מירושלים. והפרס ה־שלישי, בסך —400 ל"י — לר. דיין, מרמת־גן.

כן ציינה ועדת־השופטים לשבח את עבודותיהם של אליהו שעיב וזליג סגל, ירושלים.

קבוצה של צעירים שוחרי האר־גיבר־סיה העברית באנגליה, תרמה סכום של 540 ליש"ט לייסוד ששה פרסי־ליבוד באוניברסיטה העברית.

שוב תקלה קלה ב„כרמלית"

חיפה, שבת. — „כרמלית", הרכבת התת־קרקעית בחיפה, שוב הפסיקה בליל ששי את מהלכה לכמה שעות, בשל תקלה שאירעה באחד מקרונו־תיה.

נמסר, כי נפתחה הלחמה בתחתית אחד הקרונות ובשל כך הופסקה מ־יד התנועה. עוד באותו לילה הוחל בתיקון, אולם מהלך הרכבת לא חר־דש עד שעה 8.30 בבוקר יום אתמול.

נחנך מועדון החייל בפתח־תקוה

פתח־תקוה, יום ו'. — במעמד ח־ניגי נחנך כאן אמש מועדון למען החייל ע"ש י. ברקוביץ, איש הגנה ותיק, שנפל במלחמת השחרור בכי־בוש מגדל צדק.

ראש העיריה, פ. רשיש, הביא את ברכת העיריה; בתו של המנוח אמ־רה פרקי תהלים; את ברכת הועד למען החייל הביא יוסף ברץ; בשם המסכ"ל ברך אל"מ ז. ברסבר; בשם ארגון ותיקי ההגנה י. שפי.

עניין רב בישראל ובקיבוץ גילו משתתפי סמינר הנוער ביוגוסלביה

מאת א. אלי, סופר „למרחב"

תל־אביב, יום ו'. — הרצאת נציג אחה"ע־פוע"צ והקבה"מ, אשר היה המשתתף היחידי מישראל בסמינר על „הערך החינוכי והכלכלי של מבצעי העבודה לנוער", שנערך מטעם „תנועת הנוער העממית של יוגוסלביה", — זכתה לתגובה חיובית ביותר והופצה ע"י המ־ארגנים בקרב כל משתתפי הסמינר.

הסמינר, אשר נמשך חמישה ימים, התקיים בראשית ח.ז. בעיר ניש, ה־נמצאת 250 ק"מ ממזרח לבלגראד. הוא אורגן לאחר ועידתה של ועדת התיאום מטעם אונסק"ו לאירגוני ה־נוער בעולם המטפלים במחנות ע־בודה של נוער. בוועידה זאת יוצגה ישראל ע"י אמנון בן־תור, מאירגון אכסניות הנוער. עם תום הוועידה, שהתקיימה אף היא בניש, השתתפו מרבית הנציגים בה וכן מוזמנים נו־ספים, בסמינר שאורגן ע"י תנועת הנוער היוגוסלבית. דני רוזוליו, ח־בר קיבוץ כברי ומרכז חטיבת בני הקיבה"מ, השתתף בסמינר והרצאתו היתה היחידה, מלבד הרצאות הפתי־חה של היוגוסלבים, אשר הופצה ב־קרב כל משתתפי הסמינר ואף פורי־סמה בחלקה בבטאון תנועת הנוער.

עניין כישראל ותמיהה על עיסקות־הנשק

בשיחה עמי מסר ד. רוזוליו, אשר חזר בערב החג מחו"ל, פרטים על סמינר זה, בו נטלו חלק 40 משתתי־פים מ־16 ארצות, בהן ארצות מה־גוש המזרחי, מהמערב, מאסיה יכן 2 נציגים מקע"ם.

המשתתפים מהמערב ייצגו בעיקר אירגוני סטודנטים ואירגונים דתיים ולאו דווקא תנועות נוער. רוזוליו מציין, כי הסמינר היוה הזדמנות נוחה להסברה ענפה על ישראל וה־קיבוץ, הן במסגרת הדיונים, בהם השתתף פעמיים, והן בשיחות בלתי־רשמיות כמעט עם כל משתתפי ה־סמינריון.

הכל גילו עניין רב ביותר בישי־ראל, ובמיוחד בקיבוץ. מפתיעה ומ־צערת העובדה, שעיסקות הנשק של ישראל עם גרמניה ידועות ומעור־רות תימהון. במיוחד תמהו הפולנים והיוגוסלבים על שום מה ראתה דוקא ישראל לנכון לספק נשק וטיהור ל־גרמניה.

שיחות ארוכות ניהל רוזוליו עם הנציגים מבריה"מ, מפולין, מהונגריה ו־מארצות סקנדינביה. אשר קיבלו ב־אהדה את דברי ההסברה של הנציג מישראל והרבו להקשות בשאלת ה־פליטים הערביים. בשיחה עם הרו־סים טענו הללו, כי כל יהודי הרוצה לעלות, יכול לעשות כן, אך אין אף אחד הרוצה לעשות זאת, וגם אלו שיתכן ורצו לעלות, נרתעו, ל־דבריהם, אחרי קבלת „מכתבי־חזוו־עה" מישראל...

רוזוליו מציין שעמדתם של המצ־רים, אשר הצהירו באזני הכל, כי שאלת א"י תיפתר רק ע"י מלחמה, עמדה בניגוד להדגשתו החוזרת של הישראלי על כמיהתה של ישראל ל־שלום, ושרתה היטב את הסברת ענייננו.

המצרים התחמקו מכל מגע עם הנציג מישראל. נציג פאקיסטאן לא גילה בקיאות ואף לא עניין בפרשת יחסי ישראל־ערב, אך הרבה לשאול על הקיבוץ ותינוך־הנוער בארץ. ב־כלל, — מציין רוזוליו, — גילו כל נציגי המדינות המשתחררות והנחש־לות התעניינות מיוחדת בבעיות חי־נוך הנוער לעבודה ובהפעלת הנוער העירוני במחנות עבודה.

שיחה קשה היתה לדני רוזוליו עם אחד מנציגי גרמניה המערבית, א־שר יזם אותה, וביקש לדעת מהי דעתו של הישראלי על ההתפרצויות האנטישמיות החדשות בגרמניה. ה־גרמני, אשר אישר, כי שרת כקצין בצבא במלחמת העולם, הודה, ש־פשעי הנאצים מועלמים מבני הנוע־רים בארצו ואין המורים נכונים לס־פר עליהם.

רושם עז עשו דברי הנציג הפול־ני, שסיפר על מרד גיטו וארשה ו־על שריפת הגיטו, כפי שהוא ראם מצדה ה„ארי" של וארשה.

לאחר הסמינר נפגש רוזוליו עם חברי הוועד המרכזי של תנועת־ה־נוער וסוכם על הידוק הקשרים עם התנועות בארץ ועל בחינת דרכים לחילופי משלחות נוער.

פרס קפלן
המועד האחרון להצעת מועמדים - ה' ו במאי
תרריכים בסכון לפריון העבודה והייצור

לורין מאזל הוזמן לנהל את התזמורת הפילהרמונית

תל־אביב, יום ו'. — המנצח־האורח הצעיר ביותר שניצח עד כה על התזמורת הפילהרמונית הישראלית, לורין מאזל, בן 30, הנחשב ל„גאון מוסיקלי" — ינצח על הסידרה התשיעית למנויים של התז־מורת, שבה יופיע כסולן הפסנתרן רודולף פירקושני.

הזמנת תזמורת לניינגראד.

לורין מאזל (יהודי) נולד בפאריס ב־1930 להורים אמריקניים. ובגיל 5 החל ללמוד נגינה בפסנתר ובכינור בארה"ב. בגיל 8 ניצח בפעם ה־ראשונה בקונצרט פומבי. ובגיל 11 הוזמן ע"י טוסקניני לנצח על תז־מורת „נ.בי.סי.". כעבור שנים מספר יסד את הרביעיה „פיין ארטס" ו־שימש בה כנר ראשון. אחר־כך הת־מסר בעיקר לניצוח והופיע עם ה־תזמורות של פילדלפיה, ניו־יורק, שיקאגו יסאן־פרנציסקו.

בעשור האחרון ניצח בפסטיבלים המוסיקליים באיריפה וערך מסע ב־אמריקה הדרומית. ב־1956 הוכתר ב־בואנוס־איירס בתואר „המנצח הזר הטוב ביותר" ע"י „אגודת מבקרי ה־מוסיקה". השנה הוזמן לנצח על „לוהנגרין" לוואגנר בפסטיבל של ביירויית בגרמניה.

פתח את המסיבה ד"ר א. פוירי־שטיין, דובר התזמורת.

הופיע „עלי חיים" לי. זרובבל

תל־אביב, יום ו'. — בהוצאת ספ־ריית י. ל. פרץ הופיע זה עתה ספרו של י. זרובבל „עלי חיים", בו מתו־ארים חיי המחבר וחיי התנועה. שהיא ממיסדיה, דבריה ופעיליה עד היום הזה.

נער טבע

תל־אביב, שבת. — ימה של תל־אביב תבע היום את קורבנו הראשון לענונה זאת, כשגופתו של נער בן 15, שמעון דוד, משכונת הבולגרים בי־פו, נמשתה בשעה 11.00 לפני הצה־ריים.

הקהל הרב שירד לשפת הים לרגל השרב הכבד, הבחין בגופתו של ה־נער בבגדים, הנפלטת מהגלים אל החוף מול מלון „דן". אנשי מגן־דוד־אדום, שהוזעקו למקום הזלו בהנש־מה מלאכותית, בה המשיכו גם בתוך האמבולנס, אך ללא הועיל.

נהרג בנפלו מפלטפורמה

עכו, שבת. — חקלאי ממושב בצת מת היום מפציעו שעה קלה לאחר ש־נפל מתחת לגלגלי עגלה, שהיתה ר־תומה לטרקטור במרכז המושב. ה־מנוח, צבי כספי, בן 38, ניסה לע־לות על הפלטפורמה תוך כדי נסיעה, מבלי שנהג הטרקטור הבחין בו, או־לם התחלק ונפל מתחת לגלגלי העג־לה.

נהג הטרקטור, חיים קשוקרו, נע־צר ושוחרר בערבות.

צעירה ישראלית בשבי הירדנים

ירושלים, יום ו'. — צעירה ישר־אלית כבת עשרים, שזהותה טרם הובררה, נמצאת בשבי הירדנים, לא־חר שחצתה את קווי הגבול בשעות הלילה של מוצאי חג הפסח. על־כך נודע רק הבוקר, לפי הודעת השלטונות הירדנים, שנמסרה לשל־טונות ישראל באמצעות ועדת שבי־תת־הנשק המעורבת הישראלית־ירדנית.

נדקר ע"י מובטל

פתח־תקוה, יום ו'. — עובד שירות התעסוקה ח. פודה, נדקר אתמול ב־כמה מקומות בגופו ע"י אליהו ודיש, פועל מובטל, שהתקיפו בסכין. שוטר שהוזעק למקום, עצר את המתפרע.

ילד נוכש

עכו, יום ו'. — ילד בן שנתיים נו־כש אתמול ע"י נחש, עת שיחק בגן בית הוריו בכפר מקר שבגליל המ־ערבי. לקול בכיו של הילד, חשה אליו אמו, שה:חינה מיד, כי רגלו השמאלית של הפעוט התנפחה. שכן, שנוכש לפני 3 שבועות ע"י נחש ונוצל ע"י טיפול בביו"ח, הזעיק אמ־בולנס ויחד עם האם העביר את ה־פעוט לבי"ח רמב"ם בחיפה.

מצבו של הילד איננו ידוע.

מפעלים שאושרו ע"י המרכז להשקעות

ירושלים, יום ו'. — 92 תכניות להקמת מפעלים חדשים והרחבתם של מפעלים קיי־ם, בהשקעה עצמית של 29.4 מיליון דולאר ו־22.6 מיליון ל"י, אושרו ע"י מרכז ההשקעות ב־חודשים ינואר־מארס השנה.

לעומת זאת, אושרו ע"י המרכז בינואר־מארס אשתקד 50 תכניות, בהשקעה עצמית של 9.2 מיליון דו־לאר ו־22.6 מיליון ל"י.

תושב אילת בן 32 נעצר אתמול כחשוד בתקיפת אשה, אשר ביקשה לשכור חדר בביתו.

דרוש
סגן מנהל חוה
ב„כרי דשא"
בעל נסיון חקלאי
◆ רצוי בוגר בי"ס חקלאי.
◆ לפנות — ת.ד. 11 הקריה, ת"א. עבור „סגן מנהל".

משקי־העזר – עזרה רבה לעולים בישובי הפיתוח

מאת סופר „למרחב"

תל־אביב, יום ו'. — כ־50 אלף עצי־פרי שונים ניטעו בשנה האחרונה ב־24 ישובי פיתוח מהגליל ועד הנגב, במסגרת פעולת המחלקה למשקי־עזר שליד מחלקת־המושבות במרכז־החקלאי.

פעולה זאת הקיפה 3500 משפחות עולים, שבחלקם הגדול עדיין מת־פרנסים מעבודת־דחק בלבד, שהכנ־סתה החודשית הממוצעת נעה בין 120 ל־150 ל"י. העבודה מבוצעת ב־תיאום עם משרדי־העבודה והחקל־אות והיא כוללת הכשרת הקרקע, בניית מדרגות (טרסות) במקומות ה־מסולעים, הספקת שתילי העצים ו־נטיעתם וכן הדרכה קבועה על דר־כי הטיפול בעצים להבא. „משק־ה־עזר" המשתרע על שטחים קטנים, מ־400 עד 750 ממ"ר ליחידה, לפי תנאי המקום, כולל גם קצת ירקות לבית, שיתרי־נוי ופרחים וכן במקומות אח־רים עיזי־בית או לול למכסימום של 20 עופות.

פרטים אלה נמסרו אתמול ע"י מר־כז המחלקה למשקי־עזר, א. מלים, בסיור שנערך ע"י מחלקת־המושבות ומחלקת־ההתיישבות במשקי־העזר ב־צפון הארץ, מעפולה עילית דרך יב־ניאל וטבריה־עילית, ועד לחצור ו־הר־כנען.

הסיור בא להמחיש בפני אנשי מחלקת־ההתיישבות אמורה, כי מחלקת־ההתיישבות ומחלקת־העזר ב־מחלקת־החקלאי, — מיצו כל נסיונותיהם של אליהו שעיב וזליג סגל, ירושלים.

עובדות...

55 מיני סיגריות מיוצרים בישראל.

אך מדי שנה בשנה אותו המין עומד

בראש כולם:

אל על

נבחרת יותר מכל סיגריה אחרת

הנפוצה ביותר בין מעשני ישראל - הודות לטיבה

במרכז הנוער בחצור שליד ראש פנה
דרושים:
✶ מדריך למשגרות
(בדק משק ואינסטלציה)
במשרד שלמה
✶ ומדריכה לתפירה בחצי משרה.
רצוי נסיון בהדרכה.
על המועמדים להיות תושבי המקום או הסביבה הקרובה.
✶
המעונינים יפנו בכתב, עם ציון קורות חיים, למחלקה לחינוך מקצועי במשרד העבודה, סניף חיפה והצפון, דרך העצמאות 82.

משרד החינוך והתרבות
המדרשה לתזונה ולכלכלת־הבית
הכשרת מורות לתזונה ולכלכלת הבית
לבתי ספר יסודיים, מקצועיים ותיכוניים
והכשרת דיאטטיקניות
לבתי חולים
הרשמת תלמידות לשנת הלימודים תשכ"א
מתקבלות מועמדות שסיימו י"ב כיתות לימוד.
(מועמדות שסיימו רק י"א כיתות תוכלנה להתקבל למכינה שע"י המדרשה).
מספר תלמידות תוכלנה לקבל הלוואות
על המעונינות לפנות בכתב למדרשה לתזונה ולכלכלת־הבית, ת. ד. 3013; ירושלים.

מדינת ישראל
האגף לחינוך חקלאי
ביה"ס המקצועי הגבוה לחקלאות ליד עכו
נפתחה ההרשמה לשנת הלימודים תשכ"א
משך הלימודים שנתיים
● לכתה א' מתקבלים מסיימי שלוש שנות לימוד בבית ספר חקלאי (או כתה י"א במוסדות המשך) ולכתה ב' מתקבלים מסיימי ארבע שנות לימוד בבית ספר חקלאי.
● מגמות התמחות:
גדולי שדה
מטעים
בעלי חיים
מיכון חקלאי
ניהול משק משפחתי
● לתלמידים מוכטח שחרור מן השרות הצבאי עד תום לימודיהם.
● שכר הלמוד מודרג בהתאם למצב החומרי של משפחת התלמיד.
ההרשמה: במשרד ביה"ס, עכו, ת.ד. 42, טל. 42 ובאגף לחינוך חקלאי, הקריה, ת"א רח' ד'בית 8 ביתן 7.

ידיעות מועצת ההדרים
עונת הולנסיה נפתחה
בימים אלה התחיל משלוח התזים האפילים מזן ולנסיה לחוץ־לארץ.
היבול הכללי מוערך בכדי 2¼ מיליון תיבות. משערים שהכמות שתיוצא השנה תגיע עד לכדי יותר ממיליון וחצי תיבות.
כדי להשיג מחיר מתאים לפרי הולנסיה — בייחוד נוכח כמויות הפרי הגדולות המגי־עות לשוק האירופאי מן האר־צות המתחרות בנו ונוכח מחירי הפרי הירודים — הוחלט להק־פיד השנה במיוחד על טיב הפרי ועל רמת האריזה. הו־ראות בקשר לכך הוצאו לבתי האריזה על ידי המועצה לשי־ווק פרי הדר.
משלחת המועצה לשיווק יצאה לשוקי אירופה כדי לנסות להגדיל את חלקן של המכירות הקבועות בפרי שיי־שלח בסוף העונה.
משלחת המועצה הצליחה — הודות לרצון הטוב של לקוחו־תינו ולהערכתם את הפרי ה־ישראלי — למכור במכירה קבועה כמות של כ־800.000 תיבות תפוזי ולנסיה במחירים מתקבלים על הדעת.
יש להניח שמכירה זו תשפיע לטובה על רמת המחירים של הפרי הנש־לח בקונסיגנציה בסוף העונה ובכך על ממוצע המחירים של עונה זו ותביא לסיום מוצלח של העונה הנוכחית.

הלואה וחסכון יפו־תל־אביב

אגודה הדדית בע"מ

חברי מוסדנו מוזמנים בזה אל

האספה הכללית השנתית

שתתקיים ביום חמישי, א' אייר התש"ך, 28 באפריל 1960, בשעה 7.30 בערב, באולם בית החלוצות בת"א, המלך ג'ורג' 37.

סדר־היום:

א) 1. דין וחשבון של ועד ההנהלה
2. דין וחשבון הבקורת
ב) אישור המאזן לשנת 1959
ג) אישור התקציב לשנת החשבון מיום 1.1.60 עד 31.12.60
ד) קביעת מכסימום האשראים לחברים והסכום שהמוסד יכול להתחייב עליו
ה) בחירות חלקיות לועד ההנהלה והמועצה, במקום היוצאים לפי התור
ו) בחירת ועדת הבקורת
ז) אישור מנויים של מבקרים מוסמכים לשנת 1960
ח) שונות.

אסיפה זו היא השניה במספר (הראשונה נקרא